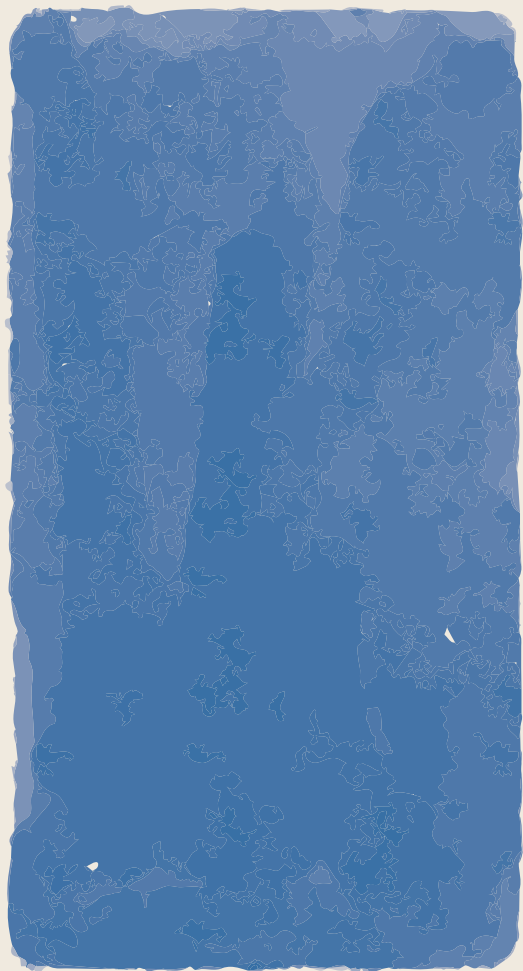

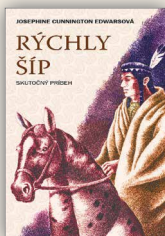

BIBLICKÉ
ŠTÚDIUM
1/2024

Žalmy

KNIHY NA OSOBNÚ EVANJELIZÁCIU

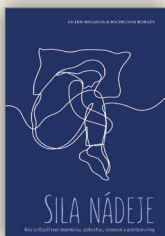
Josephine Cunnington Edwarsová

Rýchly šíp

Skutočný príbeh z prostredia Pennsylvánie zo života novousadlíkov a amerických Indiánov. Napínavý dej, v ktorom víťazí statočnosť, odvaha a rýdzi charakter.

108 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena **1,50 €**

Julián Melgosa & Michelson Borges

Sila nádeje

Kniha Sila nádeje vám chce pomôcť žiť zmysluplným a úspešným životom. Nájdete v nej odpovede, ktoré vás privedú na cestu pokoja, obnovy a uzdravenia.

116 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena **1,20 €**

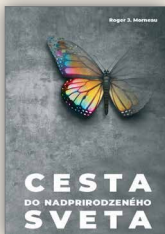
Ellen Gould Whiteová

Velká nádej

Denne počujeme o chorobách, vojnách, nezamestnanosti a ekologických haváriách. Táto kniha odhaľuje, prečo je to tak. Nájdete v nej náčrt toho, čo sa bude diať ďalej. Tento pohľad je založený na zdroji, ktorý vo svojich prorockých nikdy nesklamal – na Biblii.

100 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena **1,20 €**

Roger J. Morneau

Cesta do nadprirodzeného sveta

Aj dnes sa veľa ľudí stretáva s tajomnými, nadprirodzenými silami. Aká je to sila? Môže nám ublížiť? Cesta do nadprirodzeného sveta prináša informácie z prvej ruky a predstavuje dramatický zážitok bývalého vyznávča temných síl.

128 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena **1,50 €**

Doug Batchelor

Muž z jaskyne – skutočný príbeh

Ako syn otca milionára a matky úspešnej v šoubiznise mal teenager Doug Batchelor všetko, čo si mohol kúpiť za peniaze – okrem šťastia. V čase hľadania našiel svoj domov v jaskyni, vo vrchoch nad Palm Springs v južnej Kalifornii. Šťastie a sloboda, ktoré hľadal, sa s ním pohrávali až do dňa, keď v jaskyni našiel starú zaprášenú knihu. Čo sa stalo potom, možno opísať ako zázrak...

148 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena **1,80 €**

BIBLICKÉ
ŠTÚDIUM
1/2024

Žalmy

OBSAH

Úvod	3
1. Ako čítať biblické žalmy	5
2. Nauč nás modliť sa	12
3. „Hospodin kraľuje“	19
4. Hospodin počuje a vyslobodzuje	26
5. Spievanie piesne Hospodina v cudzej krajine	33
6. Hospodin povstane	40
7. „Veľké je Tvoje milosrdenstvo“	47
8. Múdrost' pre spravodlivý život	54
9. „Požehnaný, kto prichádza v mene Hospodina!“	61
10. Lekcie z minulosti	68
11. Túžba po Bohu na Sione	75
12. „Vzdávajte Hospodinovi slávu a moc!“	82
13. „Očakávaj Hospodina!“	89

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri Generálnej konferencii.

Biblické štúdium – 1. štvrtrok 2024

Žalmy

Autor: Dragoslava Santrac

Foto: shutterstock images

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

pre Cirkev adventistov siedmeho dňa

Londýnská 30, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

Vytlačil FORK Martin

ISSN 1335-1265 MK SR 1261/95

Úvod

ŽALMY – DÔVERNÉ STRETNUTIA ČLOVEKA S BOHOM

Žalmy sú vo svojej podstate biblické modlitby a oslavy Boha. Ide o texty, ktoré vyjadrujú chválu, radosť, smútok aj zúfalstvo. Zaznievali v súkromí aj na verejnosti. Ich autormi sú králi, básnici, kňazi aj obyčajní ľudia. Vyjadrujú myšlienky spravodlivých, ale aj zlomených, kajúcich hriešnikov. Kniha žalmov slúži mnohým generáciám veriacich ako modlitebná kniha aj spevník.

Žalmy vďačia za svoje osobité postavenie skutočnosti, že kým väčšina Biblie prehovára *k nám*, žalmy rozprávajú *za nás* a *s nami*. Prinášajú požehnanie, nádej a oživenie. Sú návodom na sebareflexiu aj zamyslením nad Božou veľkosťou. Prinášajú úľavu, keď človek kričí v zúfalstve z hĺbin. A povzbudzujú k opätovnému odovzdaniu sa Bohu. Preto nie je prekvapujúce, že mnohí ľudia vnímajú biblické žalmy ako svoje vlastné modlitby. Uvedomujú si totiž, že často rezonujú s ich vlastnými pocitmi a skúsenosťami. Martin Luther o Knihe žalmov povedal: „Kde možno nájsť vznešenejšie slová na vyjadrenie radosti ako v žalmoch chvály alebo vďačnosti? V nich môžeme nahliadnuť do srdc všetkých svätých, ako keby sme sa pozerali do čarokrásnej záhrady, alebo hľadeli do nebies. ... Alebo kde možno nájsť hlbšie, kajúcejšie a smutnejšie slová na vyjadrenie zármutku ako v žalmoch? V nich vidíme do srdc všetkých svätých, akoby sme sa pozerali do tváre smrti alebo hľadeli priamo do pekla, taká temná a bezútešná je scéna, ktorú vykresľujú meniace sa tieň Božieho hnevu. ... Preto je ľahké pochopiť, prečo je Kniha žalmov obľúbenou knihou všetkých svätých. Lebo každý človek v nej nájde žalmy na konkrétne príležitosti tak, že vyhovujú jeho potrebám, akoby tam boli len pre neho. V žiadnej inej knihe nenájde slová, ktoré by rovnako alebo dokonca lepšie vyjadrovali jeho pocity.“ (LUTHER M.: *Selections From His Writings* (New York: Anchor Books, 1962, s. 39.40)

Aby sme zakúsili moc žalmov, ktorá premieňa životy, spievajme a modlime sa prostredníctvom ich textov. Tak to robili generácie veriacich, ktorí biblické žalmy používali na vyjadrenie svojich chvál, prosieb, vyznaní, nárekov a vďakyvzdaní adresovaných zvrchovanému Bohu milosti a spravodlivosti.

Musíme teda študovať Knihu žalmov? Rovnako ako zvyšok Písma, aj biblické žalmy boli napísané v osobitom historickom, teologickom a literárnom kontexte. Úlohou štúdia Knihy žalmov je priblížiť konkrétny svet žalmov súčasným čitateľom a poslucháčom. Treba poznamenať, že zatiaľ čo žalmy sú modlitbami Božieho ľudu a dokonca aj modlitbami, ktoré sa modlil Ježiš ako vtelený Boh, sú tiež modlitbami o Ježišovi. Sú Božím zjavením ľudstvu. Ďalšou úlohou štúdia biblických žalmov je teda učiť sa z nich o všetkom, čo Boh urobil, robí a bude robiť pre svet v Ježišovi Kristovi a prostredníctvom Neho.

Hoci Knihu žalmov tvorí 150 poetických textov, táto zbierka nevznikla náhodným výberom, ako by sa mohlo niekomu zdať. Žalmy vydávajú svedectvo o duchovnej

ceste, ktorá je spoločná mnohým Božím deťom. Táto púť sa začína vierou, ktorá je pevne založená na Božej zvrchovej vláde, kde je dobro odmenené a zlo potrestané. Počas nášho štúdia budeme skúmať, čo sa stane, keď do dobre fungujúceho sveta viery vtrhne zlo. Môžeme mať aj vtedy istotu, že Boh stále vládne? Ako môžu veriaci spievať Pánovu pieseň v cudzej krajine?

Modlime sa, aby nás biblické žalmy posilňovali na našej životnej ceste, aby sme prostredníctvom nich mali každodenné spoločenstvo s Bohom a aby naše stretnutia boli čoraz dôvernejšie, a to až do dňa, keď uvidíme Ježiša Krista tvárou v tvár.

Dragoslava Santrac, PhD zo Starej zmluvy, je vedúcou redaktorkou Encyklopédie adventistov siedmeho dňa pri GK CASD. Je autorkou časti Žalmy 76–150 pre Medzinárodný biblický komentár adventistov siedmeho dňa.

AKO ČÍTAŤ BIBLICKÉ ŽALMY

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Kron 16,7; Neh 12,8; Ž 25,1–5; Ž 33,1–3; Rim 8,26.27; Ž 82,8; Ž 121,7

ÚVODNÝ TEXT

“Potom im hovoril: „Toto sú moje slová, ktoré som vám povedal, kým som bol ešte s vami: Musí sa vyplniť všetko, čo je o mne napísané v Mojžišovom zákone, Prorokoch a Žalmoch.“ ⁴⁵Vtedy im otvoril myseľ, aby chápali Písma. (Luk 24,44.45)

Žalmy boli v priebehu vekov modlitebnou knihou a spevníkom pre židov aj kresťanov. A hoci biblické žalmy predstavujú prevažne vlastné slová žalmistov adresované Bohu, nemajú svoj pôvod u smrteľníkov, ale u Boha, ktorý inšpiroval ich myšlienky.

Podobne ako v celom Písme (2Pet 1,21), aj v tomto prípade Boh inšpiroval autorov pri písaní jednotlivých žalmov. Boh k nám v nich prehovára prostredníctvom svojich služobníkov a prostredníctvom svojho Ducha. Ježiš, apoštoli a pisatelia Novej zmluvy citovali žalmy a hovorili o nich ako o „Písme“ (Mar 12,10; Ján 10,34.35; Ján 13,18). Sú Božím slovom rovnako, ako napríklad knihy Genезis a Rimanom.

Žalmy boli napísané formou hebrejskej poézie a ich autori boli súčasťou starovekého Izraela. A hoci ich poslanstvo je univerzálne, odzrkadľuje sa v nich život Izraelitov a reflektujú rôzne dejinné udalosti. Prijatie žalmov ako Božieho slova a dôkladné skúmanie ich literárnych prostriedkov, ako aj ich historického, teologického a liturgického kontextu, je základom pre pochopenie ich poslanstva, ktoré sa klenie ponad tisícročia až do dnešnej doby.

OSNOVA LEKCIE

V prvej lekcii sa najprv všeobecne zoznámime s biblickými žalmami ako s jedinečným žánrom. Zameriame sa na tie charakteristiky, ktoré sú dôležité pre ich správne porozumenie. Ukážeme si, čím pôvodne boli žalmy pre veriacich Izraelitov, aký bol ich zmysel a cieľ v biblických dobách.

- 1Kron 16,7–11: Žalmy ako spôsob verejného chválenia Boha (nedeľa)
- Ž 25,1–5: Žalmy ako vyjadrenie osobnej skúsenosti autorov (pondelok)
- Ž 33,1–3: Žalmy ako nahliadnutie do rôznych životných situácií (utorok)
- 2Sam 23,1.2; Rim 8,26.27: Žalmy ako Duchom inšpirované modlitby (streda)
- Ž 16,8.9: Žalmy ako svedectvo o Bohu (štvrtok)

ŽALMY V UCTIEVANÍ STAROVEKÉHO IZRAELA

7V ten deň Dávid prvý raz poveril Asáfa a jeho bratov, aby vzdávali vďaka Hospodinovi takto: ⁸„Ďakujte Hospodinovi, vzývajte jeho meno! Medzi národmi oznamujte jeho skutky! ⁹Spievajte mu, hrajte mu! Rozprávajte o všetkých jeho divoch! ¹⁰Chváľte sa jeho svätým menom! Nech sa raduje srdce tých, čo hľadajú Hospodina! ¹¹Dopytujte sa na Hospodina a jeho moc, ustavične hľadajte jeho tvár! (1Par 16,7–11)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si texty 1Par 16,7–11; Neh 12,8; Ž 18,2; Ž 30,2; Ž 92,2; Ž 95,2; Ž 105,2; Kol 3,16 a Jak 5,13. Čo viedlo žalmistov k napísaniu niektorých z uvedených žalmov? Pri akých príležitostiach Boží ľud používal žalmy?

Žalmy boli zložené na uctievanie v súkromí aj v spoločenstve. Spievali sa ako chválospevy pri uctievaní Boha v chráme, ako to naznačujú hudobné poznámky, ktoré spomínajú nástroje (Ž 61,1), nápevy (Ž 9,1) a „zbormajstri“ (Ž 8,1).

V hebrejskej Biblii nesie Kniha žalmov názov *Tehilim*. Tento výraz znamená „chvály“ a odzrkadľuje ich hlavný cieľ – chválu Hospodina. Naše pomenovanie *Žalmy* je odvodené z gréckeho slova „psalmoi“, ktoré sa nachádza v Septuaginte, ranom gréckom preklade hebrejskej Biblie (druhé až tretie storočie pred Kristom).

Žalmy boli nenahraditeľnou súčasťou uctievania Hospodina. Používali sa napríklad pri zasväcovaní chrámu, náboženských sviatkoch a slávnostiach, púťach alebo pri ukladaní archy zmluvy v Jeruzaleme.

„Pútnické piesne“ (Žalmy 120–134) sa tradične spievali počas putovania do Jeruzalema v čase troch hlavných výročných slávností (2Moj 23,14–17). „Halel“ (nazývaný aj „egyptský halel“ tvorený Žalmami 113 až 118) a „veľký Halel“ (Žalm 136) sa (predčítali a) spievali počas troch hlavných výročných sviatkov, ako aj počas sviatku novmesiaca a posviacky chrámu. Významné miesto pri oslavách Paschy získal práve *Halel* (hebr. „chvála“). Na začiatku veľkonočného jedla sa spievali Žalmy 113 a 114 a na konci Žalmy 115 až 118 (Mat 26,30). „Denný Halel“ (nazývaný aj „žalm chvály“; tvoria ho Žalmy 145–150) bol začlenený do každodenných modlitieb počas ranných bohoslužieb v synagógach. Žalmy boli nielen súčasťou uctievania Hospodina, ale ľuďom aj ukazovali, ako Ho majú uctievať vo svätyni. Ježiš sa modlil slovami Žalmu 22 (Mat 27,46). Žalmy našli významné miesto aj v živote ranej cirkvi (Kol 3,16; Ef 5,19).

APLIKÁCIA

- Dnes už neuctievame Hospodina v pozemskej svätyni, akou bol chrám. Napriek tomu môžeme použiť biblické žalmy pri našom uctievaní Boha. Ako to môžeme uskutočniť v súkromí a ako v spoločenstve?

ZOZNÁMENIE SA SO ŽALMISTAMI

¹Na teba čakám, Hospodin, k tebe pozdvihujem dušu, môj Bože. ²V teba som dúfal, nech nie som zahanbený, nech moji nepriatelia nejasajú nado mnou. ³Nebudú zahanbení ani tí, čo čakajú na teba. Zahanbení budú tí, čo sa pre nič za nič dopúšťajú nevery. ⁴Hospodin, daj mi poznať svoje cesty! Nauč ma kráčať po tvojich chodníkoch! ⁵Veď ma svojou pravdou a vyučuj ma, lebo ty si Boh mojej spásy, na teba čakám deň čo deň. (Ž 25,1–5)

Meno kráľa Dávida sa objavuje v názve takmer polovice biblických žalmov. Práve on sa aktívne podieľal na organizovaní bohoslužobného uctievania Hospodina. Dávid bol považovaný za „oblúbeného pevcu Izraela“ (2Sam 23,1). Aj Nová zmluva dosvedčuje dávidovské autorstvo rôznych žalmov (Mat 22,43–45; Sk 2,25–29.34.35; Sk 4,25; Rim 4,6–8). Početné žalmy zložili chrámoví hudobníci, ktorí boli zároveň levitmi: napríklad Asafove žalmy (Žalmy 50; 73–83) a žalmy Korachovcov (Žalmy 42; 44–49; 84–85; 87 a 88). Okrem nich sú ako autori spomenutí aj Hemán Ezrachovec (Žalm 88), Etán Ezrachovec (Žalm 89), Šalamún (Žalm 72 a 127) a Mojžiš (Žalm 90).

**Prečítaj si Ž 25,1–5; Ž 42,2; Ž 75,2; Ž 77,2; Ž 84,2.3; Ž 88,2–4 a Ž 89,2. Čo pre-
rádzajú tieto žalmy o skúsenostiach, ktorými prešli ich autori?**

Svätý Duch inšpiroval žalmistov a využíval ich talent a obdarovanie v službe Bohu a spoločenstvu viery. Žalmisti boli oddaní a mali hlbokú vieru. Okrem toho však mali sklón k sklúčenosti a pokušeniu – podobne ako my všetci. Hoci žalmy vznikli už dávno, odzrkadľujú veľa z toho, čo prežívame aj my dnes.

„³Kiež moja modlitba prenikne k tebe, nakloň ucho k môjmu náreku! ⁴Moja duša sa presýtila trápením, môj život sa už dotkol podsvetia.“ (Ž 88,3.4) V týchto slovách počujme srdcervúce volanie človeka, ktorý môže zaznieť dnes rovnako, ako zaznieval pred tisíckami rokov.

Žalmy obsahujú široké spektrum tém – od bolesti a ťažkostí až po oslavu a radosť. Žalmisti volali k Bohu, aby ich zachránil a aby mohli zakúsiť Jeho nezaslúženú priazeň. Oslavovali Boha za Jeho vernosť a lásku a sľúbili Mu svoju neochabujúcu oddanosť. Žalmy sú teda svedectvom o Božom vykúpení a znamením Božej milosti a nádeje. Sprostredkujú Božie zaslúbenie všetkým, ktorí vierou prijímajú Jeho dar odpustenia a nového života. Zároveň sa však nesnažia zakrývať alebo zľahčovať bolesť, ťažkosti a utrpenie, ktoré prevládajú v padlom svete.

- **Z čoho môžeme čerpať nádej a útechu, keď vieme, že aj verní ľudia, ako napríklad žalmisti, zápasili s podobnými ťažkosťami ako my?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PIESEŇ DO KAŽDEJ SITUÁCIE

¹Spravodliví, plesajte v Hospodinovi! Statočným pristane chválospev. ²Oslavujte Hospodina gitarou, hrajte mu na desaťstrunovej harfe! ³Spievajte mu novú pieseň, krásne a hlasno rozozvučte struny! (Ž 33,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aké aspekty ľudskej skúsenosti sprostredkávajú tieto texty?

Žalm 3

Ž 33,1–3

Ž 109,6–15

Žalmy približujú spoločenstvu veriacich celú škálu ľudských skúseností. Ukazujú, že veriaci môžu uctievať Boha v každej situácii a v každom období. Žalmy podľa toho môžeme rozdeliť takto:

(1) *Chválospevy* – vyvyšujú Boha za Jeho majestátnosť a moc v stvorenstve, Jeho kráľovskú vládu, súd a vernosť. (2) *Ďakovné žalmy* – vyjadrujú hlbokú vďačnosť za hojné Božie požehnania. (3) *Žalosppevy (náreky)* – sú úprimným volaním k Bohu v prosbe o vyslobodenie z problémov. (4) *Žalmy múdrosti* – prinášajú praktické usmernenia pre spravodlivý život. (5) *Kráľovské žalmy* – poukazujú na Krista, ktorý je zvrchovaným Kráľom a Vysloboditeľom Božieho ľudu. (6) *Historické žalmy* – pripomínajú minulosť Izraela a zdôrazňujú vernosť Boha a nevernosť Izraela; nadchádzajúce generácie tak učia, aby neopakovali chyby svojich predkov, ale dôverovali Bohu a zostali verní Jeho zmluve.

Poézia žalmov má osobitú schopnosť upútať pozornosť čitateľov. Aj keď sa niektoré z týchto poetických prostriedkov strácajú v prekladoch, mnohé z nich môžeme v našom jazyku stále oceniť.

(1) *Paralelizmus* zahŕňa kombináciu symetricky usporiadaných slov, fráz alebo myšlienok. Paralelizmus pomáha pochopiť význam súbežných vyjadrení. Napríklad: „Dobroreč Hospodinovi, moja duša, celé moje vnútro jeho svätému menu!“ (Ž 103,1) Výraz „moja duša“ v tomto paralelizme vyjadruje „celé moje vnútro“, teda celú ľudskú bytosť so všetkým jej prežívaním.

(2) *Obrazy a symboly* používajú obrazný jazyk, aby zapôsobili na zmysly čitateľov. Božie útočisko je napríklad v Ž 17,8 vyjadrené obrazom „tône [Božích] krídel“.

(3) *Protiklad (merizmus)* vyjadruje jednotu alebo celistvosť pomocou dvojice protikladných vyjadrení. „Hospodin, Boh mojej spásy, k tebe volám *dňom i nocou*.“ (Ž 88,2) Takéto vyjadrenie znamená *neustále* volanie.

(4) *Slovné hry* využívajú zvuk slov, aby vytvorili slovnú hračku a zdôraznili duchovné poslanstvo. V Ž 96,4,5 tvoria hebrejské slová *elohim* („bohovia“) a *elilim* („modly“) slovnú hračku, ktorá má vyjadriť poslanstvo, že „pohanskí bohovia“ sa len javia ako *elohim* („bohovia“), ale v skutočnosti sú to len *elilim* („modly“).

Spomeňme ešte výraz „sela“, ktorý v niektorých žalmoch označuje krátku prestávku, buď ako výzvu na zastavenie a zamyslenie sa nad poslanstvom konkrétnej časti textu, alebo na zmenu hudobného sprievodu (Ž 61,5).

APLIKÁCIA ■ Ktoré sú tvoje obľúbené žalmy v rôznych životných situáciách – keď prežívaš úzkosť, obavy, vďačnosť a radosť?

INŠPIROVANÉ MODLITBY

¹Toto sú posledné Dávidove slová: „Výrok Izajovho syna Dávida, výrok vysoko postaveného muža, pomazaného Bohom Jákoba, obľúbeného pevca Izraela. ²Duch Hospodina hovorí vo mne a jeho reč mám na jazyku. (2Sam 23,1.2)

²⁶Takisto aj Duch prichádza na pomoc našej slabosti. Ved' nevieme ani to, za čo sa máme modliť. Ale sám Duch sa za nás prihovára nevysloviteľnými vzdychmi. ²⁷Ale ten, čo skúma srdcia, pozná zmyšľanie Ducha, lebo sa prihovára za svätých tak, ako chce Boh. (Rim 8,26.27)

Čo sa z úvodných textov dozvedáme o modlitbe?

2Sam 23,1.2

Rim 8,26.27

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Keďže sú žalmy Bohom inšpirované modlitby a chvály, zaznieva v nich hlas Hospodina, ktorý sa spája s hlasom Jeho ľudu. Žalmy takto nadobúdajú dynamiku intenzívnej komunikácie s Bohom.

Žalmisti oslovujú Boha osobne ako „môj Kráľ“ a „môj Boh“ (Ž 5,3; Ž 84,4). Autori často prosia Boha, aby bol vnímavý a konal v ich prospech: „počuj“ (Ž 5,2), „vypočuj moju modlitbu“ (Ž 39,13), „pozri sa na moju biedu“ (Ž 25,18), „rýchlo mi odpovedz“ (Ž 102,3) a „vyslobod' moju dušu“ (Ž 6,5). Ide o jasné vyjadrenia modlitby založenej na osobnom vzťahu.

Pozoruhodná krása a prítlačivosť žalmov spočíva v tom, že sú Božím slovom, ktoré má formu zbožných modlitieb a chvál veriacich. Poskytujú teda Božím deťom veľmi dôverný vzťah s Bohom, ako je to opísané v Rim 8,26.27.

Aj Ježiš citoval z Knihy žalmov. Napríklad v Luk 20,42.43 zaznieva text Žalmu 110,1: „⁴²Ved' sám Dávid v knihe Žalmov hovorí: Pán povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, ⁴³kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.“

Hoci niektoré žalmy vychádzajú z konkrétnych historických udalostí a skúseností samotných autorov, ako aj skúseností Izraela ako národa, alebo sa na ne odvolávajú, treba zdôrazniť, že duchovná hĺbka biblických žalmov hovorí o rôznych životných situáciách, ktoré často prekračujú kultúrne, náboženské, etnické a rodové hranice. Pri čítaní žalmov zisťujeme, že vyjadrujú nádej, chválu, strach, hnev, smútok a bolesť – teda všetko to, čo prežívajú ľudia v každom období, bez ohľadu na okolnosti. Žalmy nás oslovujú jazykom našich vlastných skúseností.

- Čo by nám malo Ježišovo použitie žalmov povedať o dôležitosti, ktorú môžu zohrať v našej vlastnej skúsenosti s vierou?

APLIKÁCIA

SVET ŽALMOV

Stále si predstavujem Hospodina, keď mi je po pravici, neklátim sa. (Ž 16,8)

Bohom sa chválime deň čo deň a tvoje meno budeme chváliť naveky. (Ž 16,9)

Boh je naše útočisko a sila, osvedčená pomoc v súzeniach. (Ž 46,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si nasledovné žalmy: Ž 16,8; Ž 44,9; Ž 46,2; Ž 47,2.8; Ž 57,3; Ž 62,9; Ž 82,8 a Ž 121,7. Aké miesto zaujíma Boh v živote žalmistov?

Ústrednou postavou biblických žalmov je Hospodin. Autori sa snažia v modlitbe a chvále odovzdať Bohu všetko, čo prežívajú. Boh je Zvrchovaný Stvoriteľ, Kráľ a Sudca celej zeme. On je Darcom všetkého a stará sa o svoje deti. Preto Mu vždy môžeme a máme dôverovať. Keď sa Boží ľud dostáva do problémov a prežíva trápenie, dokonca aj jeho nepriatelia sa pýtajú: „Kde je tvoj Boh?“ (Ž 42,11) Tak ako je Hospodin vždy prítomným a spoľahlivým Bohom svojho ľudu, tak aj Boží ľud Ho má vždy pred sebou. Veď napokon, žalmy ukazujú na čas, keď celé stvorenstvo a všetky národy budú uctievať Hospodina (Ž 47,2; Ž 64,10).

Tak ako Boh je stredobodom všetkej existencie a celého stvorenstva, stojí aj v centre nášho uctievania. Prejavy zbožnosti, ktoré opisujú žalmy, sa v mnohom zásadne líšia od uctievania, ako ho chápeme dnes. V biblickej kultúre bola bohoslužba prirodzeným a neoddeliteľným centrom života celého spoločenstva. Preto všetko, čo sa odohralo v živote Božieho ľudu – dobré aj zlé –, sa nevyhnutne odzrkadlilo aj v bohoslužbe. Boh počuje volanie žalmistu, nech je kdekôľvek, a odpovedá mu v ten správny čas (Ž 3,5; Ž 18,7; Ž 20,7).

Žalmista si je vedomý toho, že Boží príbytok je v nebesiach. Boh však prebýva aj na Sione, vo svätyni, uprostred svojho ľudu. Boh je ďaleko a zároveň blízko, je všadeprítomný a zároveň je vo svojom chráme (Ž 11,4), je skrytý (Ž 10,2) a zároveň sa zjavuje (Ž 41,13). V žalmoch sú tieto zdanlivo protikladné vlastnosti Boha spojené. Autori pochopili, že blízkosť a dĺžka sú v existencii Hospodina neoddeliteľne späté (Ž 24,7–10). Uvedomovali si dynamiku tohto duchovného napätia. Poznanie Božej dobroty a Božej prítomnosti uprostred čohokoľvek, čo zažívali, posilňovalo ich nádej počas čakania na Boží zásah. Rozumeli však aj tomu, že Boh je vo svojom konaní zvrchovaný a môže urobiť čokoľvek.

APLIKÁCIA ■ Ako nám žalmy pomáhajú pochopiť, že Boha nemôžeme obmedziť len na niektoré aspekty našej existencie? Do ktorých oblastí svojho života Boha príliš nepozývaš? Prečo?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Zo slávy do tieňa* si prečítajte kapitolu „Šalamúnov chrám“ (PK 35–50; ZSDT 16–22) a v knihe *Výchova* podkapitolu „Moc piesne“ (Ed 167.168; Vých 144.145)

Kniha žalmov pozostáva zo 150 žalmov, ktoré sú rozdelené do piatich kníh: Prvá kniha žalmov (Žalmy 1–41), Druhá kniha žalmov (Žalmy 42–72), Tretia kniha žalmov (Žalmy 73–89), Štvrtá kniha žalmov (Žalmy 90–106) a Piata kniha žalmov (Žalmy 107–150). Takéto rozdelenie vychádza z ranej židovskej tradície, ktorá je paralelou rozdelenia Tóry na päť kníh.

Kniha žalmov ukazuje, že už pred jej vznikom existovali rôzne iné zbierky žalmov. Spomeňme *Žalmy Korachovcov* (Žalmy 42–49; 84; 85; 87; 88), *Asáfove žalmy* (Žalmy 73–83), *Pútnické piesne* (Žalmy 120–134) a *Žalmy Haleluja* (Žalmy 111–118; 146–150). Žalm 72,20 svedčí o menšej zbierke Dávidových žalmov.

Kým väčšina žalmov sa spája s obdobím kralovania Dávida a ranou monarchiou (10. storočie pred Kristom), zbierka žalmov sa počas nasledujúcich storočí postupne rozrastala. Reflektuje tak obdobie rozdeleného kráľovstva, exilu a poexilného obdobia. Je možné, že hebrejskí pisári pod vedením Ezdráša spojili existujúce menšie zbierky žalmov do jednej knihy, keď sa usilovali o obnovu chrámu a bohoslužieb.

Skutočnosť, že zákonníci ustálili obsah Knihy žalmov, neuberá nič na jej božskej inšpirácii. Zákonníci, podobne ako žalmisti, boli oddanými Božími služobníkmi a ich konanie viedol Boh (Ezd 7,6.10). Božsko-ludská podstata biblických žalmov je porovnateľná so spojením božského a ľudského vo vtelenom Pánovi Ježišovi. „Biblia, ktorá obsahuje Bohom zjavené pravdy vyjadrené ľudskou rečou, je teda výrazom dvojakého pôsobenia – Božieho i ľudského. V istom zmysle je tu určitá podobnosť s Kristovou dvojakou prirodzenosťou – Kristus je Syn Boží i Syn človeka. O Biblii možno teda povedať to, čo o Kristovi – *slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami*. (Ján 1,14).“ (GC 8; ZTDS 9)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako rozumiete tomu, že biblické žalmy sú božsko-ludské modlitby a chválospevy? Ako nám táto (možno ťažko pochopiteľná myšlienka) pomáha uvedomovať si blízkosť, ktorú chce Boh prežívať so svojim ľuďom? Ako si na základe toho môžeme predstaviť, ako blízko je Boh ľudstvu a každému z nás?
2. V triede sobotnej školy sa rozprávajte o čase, keď ste v Knihe žalmov našli niečo, čo vás priamo oslovilo vo vašej situácii. Akú útechu a nádej ste v nich našli?

Týždeň od 7. do 13. januára

NAUČ NÁS MODLIŤ SA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 18,49.50; Kol 3,16; Jak 5,13; Žalm 44; Žalm 22; Žalm 13, Ž 60,2–6

ÚVODNÝ TEXT

Raz sa Ježiš na niektorom mieste modlil. Keď skončil, povedal mu jeden z jeho učeníkov: „Pane, nauč nás modliť sa, ako Ján naučil svojich učeníkov.“ (Luk 11,1)

Zdá sa, že medzi niektorými kresťanmi prevláda presvedčenie, že iba spontánna modlitba formulovaná vlastnými slovami je skutočnou modlitbou. Keď však Ježišovi učeníci poprosili svojho Učiteľa, aby ich naučil modliť sa, dostalo sa im veľkej prednosti. Ježišovu modlitbu dodnes vnímame ako „vzor“ pre naše modlitby.

Vďaka Božej prozreteľnosti sa dnes uprostred Písma nachádza celá kniha modlitieb – Kniha žalmov. Vďaka tomu nielen vidíme, ako sa Boží ľud modlil v staroveku, ale tieto modlitby sú pre nás aj inšpiráciou, ako sa môžeme modliť my dnes. Od najstarších vekov mali žalmy veľký vplyv na modlitby Božieho ľudu, dokonca aj na Ježišove modlitby (pozri 1Par 16,7.9; Neh 12,8; Mat 27,46; Ef 5,19). Tento týždeň sa pozrieme na to, ako žalmy pomáhali Božiemu ľudu prekonávať rôzne životné situácie a rásť vo vzťahu s Bohom. Nezabúdajme, že žalmy sú v prvom rade modlitby. Majú preto neoceniteľné miesto nielen pre hlboké teologické myšlienky, ale aj pre spôsob, akým môžu obohatiť a formovať naše individuálne a spoločné modlitby.

Používanie žalmov ako modlitby pomohlo mnohým veriacim prežívať a udržiavať pravidelný a obohacujúci modlitebný život.

Tento týždeň sa budeme venovať žalmom v kontexte času, keď prežívame ťažké obdobia.

OSNOVA LEKCIE

Druhá lekcia štúdia biblických žalmov sa zameriava špecificky na ich dôležitú rolu v osobnom modlitebnom živote každého veriaceho. Zvláštnu pozornosť budeme venovať žalmom „nárekov“ v ťažkých dobách. Tieto žalmy môžu byť silnou inšpiráciou pre naše modlitby.

- Ž 18,49.50; Kol 3,16; Jak 5,13: Žalmy ako súčasť našich osobných modlitieb (nedela)
- Ž 44,9–18: Žalmy ako spôsob, ako pred Bohom vyjadriť svoje pocity (pondelok)
- Ž 22,2–9: Žalmy ako škola dôvery (utorok)
- Ž 13,2–6: Žalmy ako modlitby nádeje a premeny (streda)
- Ž 60,3–7: Žalmy ako inšpirácia k súcitu s druhými (štvrtok)

ŽALMY AKO SÚČASŤ MODLITIEB

⁴⁹Môj Vysloboditeľ z rúk nepriateľov, dvíhaš ma nad mojich odporcov, vytrhávaš ma z moci násilníka. ⁵⁰Hospodin, preto ťa budem chváliť medzi národmi a ospevovať tvoje meno žalmami. (Ž 18,49.50)

Kristovo slovo nech vo vás prebýva bohato: vo všetkej múdrosti sa navzájom učte a napomínajte a vdáčne spievajte vo svojich srdciach Bohu žalmy, hymny, duchovné piesne. (Kol 3,16)

Trpí niekto medzi vami? Nech sa modlí! Raduje sa niekto? Nech spieva žalmy! (Jak 5,13)

Uvažuj o úvodných textoch (Ž 18,49.50; Kol 3,16 a Jak 5,13). Aké miesto majú žalmy v modlitebnej skúsenosti veriaceho?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Jednoduchý spôsob, ako uviesť žalmy do každodenného života, je venovať pravidelne určitý čas ich čítaniu. Môžeme začať napríklad Žalmom 1 a pokračovať ďalej. Ďalším spôsobom je čítať žalmy podľa toho, v akej situácii sa práve nachádzame. Existujú žalmy nárekov, žalmy spoločného smútenia, žalmy vďakyvzdania, oslavné žalmy, žalmy pokánia, poučné žalmy (hľadanie Božej múdrosti a vedenia), historické žalmy, pútnické žalmy alebo žalmy obsahujúce hnev a zlosť. V priebehu tohto štvrtroka sa budeme venovať niektorým z týchto žalmov v kontexte, ktorý nám pomôže pochopiť ich význam.

Ako by sme teda mali čítať žalmy?

Najprv si žalm prečítaj, potom o ňom premýšľaj a napokon ho môžeš využiť ako modlitbu. Uvažovanie o žalme sa môže zamerať na rôzne aspekty textu, medzi ktoré patrí napríklad spôsob, akým žalmista oslovuje Boha, alebo dôvod jeho modlitby. Zamysli sa nad tým, v čom je tvoja situácia podobná žalmistovej skúsenosti. Premýšľaj, či a ako by ti konkrétny žalm mohol pomôcť vyjadriť tvoju skúsenosť. Často môžeme zostať pri takomto uvažovaní prekvapení zo zistenia, ako veľmi naše prežívanie rezonuje s tým, čo opisuje autor.

Ak ťa niečo v texte znepokojí, zamysli sa napríklad nad tým, či ťa žalm nejakým spôsobom nevedie k tomu, aby si poopravil svoje postoje alebo falošné nádeje v situácii, ktorú prežívaš. Rozjímaj o poslanstve žalmu vo svetle Kristovej osoby a nádeje, ktorú nám Jeho dielo ponúka. Buď si vedomý skutočnosti, že ak vnímame biblický text vo svetle Kristovho kríža, pomáha nám to lepšie pochopiť zmysel poslanstva Písma.

Pri čítaní žalmov uvažuj aj o tom, akú inšpiráciu ti text prináša pre tvoje vlastné modlitby. Aký význam môžu mať tieto modlitby pre teba, pre tvoje zborové spoločenstvo a pre celý svet? Pros Boha, aby vložil svoje slovo do tvojho srdca a do tvojej mysle. Ak žalm zodpovedá situácii niekoho, koho poznáš, modli sa za tohto človeka. Žalmy sa týkajú mnohých aspektov života. Keď ich čítame a uvažujeme o nich, môžu obohatiť náš život a naplniť naše srdce poslanstvom Písma.

- Ako rozumieš Pavlovej výzve „Kristovo slovo nech vo vás prebýva bohato“ (Kol 3,16)? Prečo je čítanie Biblie prvým a najdôležitejším krokom pre takúto skúsenosť?

APLIKÁCIA

DÔVERA V ŤAŽKOSTIACH

⁹Bohom sa chválimo deň čo deň a tvoje meno budeme chváliť naveky. – Sela – ¹⁰Predsa si nás zavrhol, vystavil potupe a nevedieš do boja naše vojská. ¹¹Donútil si nás ustúpiť pred protivníkom a tí, čo nás nenávidia, nás olúpili. ¹²Vydal si nás ako ovce napospas a rozptýlil si nás medzi národy. ¹³Predal si svoj ľud pod cenu a nič si na tom nezískal. ¹⁴Vystavil si nás potupe našich susedov, posmechu a hane nášho okolia. ¹⁵Urobil si nás príslovím medzi pohanmi; národy krúčia hlavou nad nami. ¹⁶Deň čo deň je predo mnou moja potupa a hanba mi pokrýva tvár ¹⁷pre reči utŕhača a posmievača, pre pohľad nepriateľa a pomstiteľa. ¹⁸To všetko prišlo na nás, hoci sme na teba nezaľudli, neporušili sme tvoju zmluvu. (Ž 44,9–18)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Všetci kresťania poznajú a zažili chvíle zúfalstva a utrpenia. Aj my sme sa neraz zúfalo pýtali, čo robí Boh a prečo dovoľuje, aby sa v našom živote odohrávali ťažkosti a tragédie. Podobnou skúsenosťou prešli aj samotní žalmisti. A prostredníctvom božskej inšpirácie zaznamenali svoj zápas a svoje pocity.

Prečítaj si celý Žalm 44 a sústred' sa najmä na verše z úvodu (Ž 44,9–18). O čom text žalmu hovorí? V čom je žalmistova skúsenosť dôležitá pre veriacich všetkých vekov?

Pri výbere žalmov pre spoločnú bohoslužbu sme často selektívni. Niektorým textom, slovám a pocitom vyjadreným v žalmoch sa zámerne vyhýbame. Podobne konáme aj pri našich modlitbách. Takáto „autocenzúra“ môže byť znakom našej neistoty alebo neschopnosti čeliť ponurej a temnej realite života. Keď do nášho života vstúpi utrpenie, môže sa nás zmocniť pocit, že Boh s nami zaobchádza nespravodlivo. Napriek tomu často nepovažujeme za správne alebo vhodné vyjadrovať svoje myšlienky počas verejnej bohoslužby. Niektorí z nás sa dokonca boja vyjadriť svoje myšlienky pred Bohom aj počas súkromnej modlitby.

Takáto uzavretosť by mohla spôsobiť, že prehliadneme zmysel skutočnej modlitby či bohoslužby. Neschopnosť, neochota alebo strach pristúpiť k Bohu a vyjadriť v modlitbe úprimne a otvorene svoje pocity a myšlienky nás často necháva v zajatí našej bolesti a zatrpknutosti. Bráni nám to tiež priblížiť sa k Bohu s dôverou a odvahou. Ak sa však modlíme prostredníctvom biblických žalmov, môžeme mať istotu, že nemusíme popierať alebo upravovať svoje pocity a prežívanie.

Žalm 44 nám napríklad môže pomôcť otvorene vyjadriť skúsenosť s utrpením, ktoré nečakane vstúpilo do nášho života. Žalmy nám pomáhajú vyjadriť sa pri modlitbe úplne slobodne, bez obáv a pocitu nenáležitosti. Prostredníctvom nich môžeme totiž často vyjadriť to, na čo nenachádzame slová alebo sa ich neodvažujeme vysloviť: „¹⁹Naše srdce sa neodvrátilo od teba ani náš krok nevybočil z tvojho chodníka, ²⁰aj keď si nás spustošil na mieste šakalov a prikryl temnotou.“ (Ž 44,19.20)

Všimnime si však, ako sa začína Žalm 44. Autor hovorí o tom, čo všetko Boh v minulosti urobil pre svoj ľud. Preto autor vyjadruje svoju dôveru v Boha namiesto toho, aby sa spoliehal „na svoj luk“ (Ž 44,7).

Napriek tomu na Boží ľud nestále prichádzajú rôzne trápenia. Zoznam príčin žiaľu a nárekov je dlhý a bolestivý. No aj uprostred súženia a pochybností žalmista volá v mene ľudu k Bohu: „Vstaň a pomôž nám, vykúp nás pre svoju milosť!“ (Ž 44,27) To znamená, že aj v ťažkom čase si uvedomuje Božiu lásku.

APLIKÁCIA

- Ako ti minulé skúsenosti, keď si prežíval Božiu prítomnosť veľmi reálne, môžu pomáhať v situácii, keď do života vstúpi trápenie a zdá sa ti, že Boh je ďaleko a nepočuje ťa?

ŽALM ZÚFALSTVA

²Bože môj, Bože môj! Prečo si ma opustil? Ďaleko si od mojej spásy, ďaleko od môjho kriku. ³Bože môj, volám vo dne – neodpovedáš. Volám v noci – neviem sa utíšiť. ⁴Ty, Svätý, tróniš nad chválami Izraela. ⁵Naši otcovia dúfali v teba, dúfali, a ty si ich vyslobodzoval. ⁶Volali k tebe, a boli zachránení. Dúfali v teba, a neboli zahanbení. ⁷Som ako červ, nie ako človek; ľuďom som na posmech, ba aj vlastní ma zavrhlí. ⁸Všetci, čo ma vidia, posmievajú sa mi, uskrňajú sa, pokyvujú hlavou: ⁹„Spoláhol sa na Hospodina, mal by ho zachrániť. Nech ho vytrhne, ved' má v ňom záľubu.“ (Ž 22,2–9)

Povedali sme si, že pri modlitbe vedenej myšlienkami žalmov môžu veriaci bez obáv vyjadriť svoje vnútorné pocity. Vďaka žalmom je takáto modlitba úplne v súlade s Božou inšpiráciou. A navyše, veriaci dostáva uistenie o nádeji a Božej prítomnosti.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si celý Žalm 22. Čo sa môžeme naučiť z tohto žalmu o dôvere v Boha uprostred veľkého utrpenia?

Slová tohto žalmu môžu pomôcť trpiacemu človeku vyjadriť jeho pocity smútku, osamelosti a beznádeje: „Bože môj, Bože môj! Prečo si ma opustil? Ďaleko si od mojej spásy, ďaleko od môjho kriku.“ (Ž 22,2)

Tieto slová sú známe, pretože ich vyslovil samotný Ježiš na kríži. Ukázal tým, aké dôležité boli žalmy v Jeho skúsenosti (pozri Mat 27,46).

Uprostred utrpenia a skúšok však v tomto žalme zaznievajú aj tieto slová: „Svojim bratom chcem ohlasovať tvoje meno, v zhromaždení ťa chcem chváliť.“ (Ž 22,23). Vidíme, že hoci autora jeho pocity viedli k srdcervúcemu náreku a zúfalému volaniu, neprestal zároveň vyjadrovať svoju vieru v Hospodina a odhodlanie chváliť Ho.

Tým, že žalmy môžu inšpirovať modlitby, učia nás nielen lepšie vnímať našu situáciu, ale pomáhajú nám vierou vidieť čas, keď sa náš život obnoví Božou milosťou.

Žalmy tak privádzajú veriacich k novým duchovným obzorom. Umožňujú nám nielen vyjadriť, čo prežívame a ako sa cítime, ale pomáhajú nám tiež posunúť sa vpred. Vedú nás k tomu, aby sme pred Bohom zanechali svoje bremeno bolesti, sklamania, hnevu a zúfalstva a aby sme Mu dôverovali bez ohľadu na okolnosti.

Posun od náreku k chvále môžeme pozorovať v mnohých žalmoch. Tento pohyb naznačuje duchovnú premenu, ktorú veriaci zažíva, keď v modlitbe dostáva Božiu milosť a útechu.

■ **Ako sa môžeš naučiť vidieť za hranice svojich terajších trápení a naučiť sa aj uprostred nich dôverovať v Božiu dobrotu?**

APLIKÁCIA

OD ZÚFALSTVA K NÁDEJI

²Dokedy ešte, Hospodin, budeš na mňa zabúdať? Navždy? Dokedy budeš predou mnou skrývať svoju tvár? ³Dokedy mám v duši nosiť starosť a v srdci dennodenne žiaľ? Dokedy sa bude nepriateľ vypínať nado mnou? ⁴Hospodin, môj Bože, pohliadni a odpovedz mi! Rozjasni mi oči, aby som neusnul spánkom smrti, ⁵aby môj nepriateľ nepovedal: Premohol som ho! Moji protivníci budú jasať, ak sa sklátim. ⁶Ja však dúfam v tvoju milosť, moje srdce plesá nad tvojou spásou. Budem ospevovať Hospodina, lebo mi urobil dobre. (Ž 13,2–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Každý veriaci môže z času na čas prežívať obdobie, keď sa mu Božia prítomnosť zdá byť veľmi vzdialená. V ťažkostiach, ktoré prežívame my alebo niekto iný, si potom kladieme otázku: *Ako je možné, že sa toto stalo?*

Žalmisti boli ľudia ako my. Aj oni sa dostávali do ťažkých, bolestivých životných situácií. Krízy neobchádzajú ani nás. Niekedy sa do zložitých skúšok dostávame pre naše hriechy, inokedy však trápenie prichádza bez zjavného dôvodu a my máme – podobne ako Jób – pocit, že sme si utrpenie a bolesť ničím nezaslúžili. Takéto situácie sú časté.

Prečítaj si Žalm 13. Aké dva hlavné emocionálne stavy môžeme vypožorovať v tomto žalme? Aké rozhodnutie podľa teba prinieslo radikálnu zmenu do žalmistovho pohľadu na situáciu, v ktorej sa ocitol?

„Dokedy ešte, Hospodin, budeš na mňa zabúdať? Navždy? Dokedy budeš predou mnou skrývať svoju tvár?“ (Ž 13,2) V žalmistových slovách cítiť zúfalstvo a beznádej z pocitu, že ho Boh opustil. Mohlo by sa nám zdať, že takýto postoj hraničí s rúhaním. Ved' v Písme nás Boh opakovane uisťuje, že nás neopustí.

Žalm 13 poukazuje na spôsob, ako sa vyhnúť ďalšej bežnej chybe, ktorou je zameranie sa výhradne na seba a svoje problémy. Tento žalm môže premeniť našu modlitbu a naše postoje na opätovné potvrdenie Božej vernosti a nemennosti Jeho postoja k ľuďom.

Hoci sa žalm začína nárekom a sťažnosťami, nekončí sa tam. A to je veľmi dôležité! Žalm nás vedie k tomu, aby sme sa vedome rozhodli dôverovať Božej vykupiteľskej moci (Ž 13,6). Pomáha nám prekonať náš strach a úzkosť (Ž 13, 2–5) a otvoriť sa v očakávaní Božej záchranu. Takto sa môže náš nárek zmeniť na chválu a zúfalstvo na nádej (Ž 13,6).

Ak by sme žalmy len bezmyšlienkovite opakovali bez hlbšieho pochopenia ich významu, neprinieslo by to do nášho života skutočnú zmenu. Keď sa modlíme prostredníctvom žalmov, mali by sme prosiť Svätého Ducha, aby nám dal silu konať tak, ako nás k tomu vedie konkrétny text. Žalmy sú Božím slovom. Ich hlavným cieľom nie je informovať nás o pocitoch autora, ale formovať náš charakter a naše konanie. Zaslúbenia žalmov sa z Božej milosti stávajú v živote veriacich realitou. Dovoľme Božiemu slovu, aby nás formovalo podľa Jeho vôle a spájalo nás s Kristom. Ved' náš Spasiteľ dokonale prejavil Otcovu vôľu a ako vtelený Boží Syn sa modlil aj prostredníctvom žalmov.

APLIKÁCIA

- Ako ťa môžu tvoje skúšky priblížiť k Bohu? Prečo, ak si nedáme pozor, nás môžu problémy od Boha vzdialiť?

„NAVRÁŤ NÁM ZASE PREDOŠLÝ POKOJ“

³Bože, bol si nás zavrhol a bol si nás roztrhol, hneval si sa; navráť nám zase predošlý pokoj! ⁴Bol si zatriasol zemou a roztrhol si ju; uzdrav jej trhliny, lebo sa potáča od úderov. ⁵Bol si dal vidieť svojmu ľudu tvrdé veci: napájaj si nás vínom závratu. ⁶Ale teraz si dal tým, ktorí sa ťa boja, prápor, aby sa vyzdvihol pre tvoju pravdu. *Sélah.* ⁷Aby boli vytrhnutí tvoji milí, spas ich svojou pravdou a vyslyš nás! (Ž 60,3–7; Roh.)

Pri akých príležitostiach by bol podľa teba úvodný text (Ž 60,3–7) vhodnou modlitbou? Aký úžitok môžeme mať zo žalospevov aj v radostných obdobiach života?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Žalmy nárekov sa vo všeobecnosti chápu ako modlitby ľudí, ktorí prežívajú ťažké obdobia v oblasti telesnej, duševnej alebo duchovnej (alebo – ako to často býva – vo všetkých naraz).

To však neznamená, že by sme sa týmto žalmom mali vyhýbať aj v dobrých časoch. Áno, niekedy sa môže zdať, že slová žalmu sú v úplnom nesúlade so súčasnou skúsenosťou veriaceho. Napriek tomu žalospevy môžu byť užitočné aj pre veriacich, ktorí práve neprechádzajú skúškou a trápením.

(1) Žalospevy nám môžu pomôcť lepšie si uvedomiť, že utrpenie je súčasťou všeobecnej ľudskej skúsenosti a že vstupuje do života spravodlivých aj bezbožníkov. Žalmy nás uistujú, že Boh vládne, vie o všetkom a v čase problémov nám dáva silu a riešenia. Aj v tomto žalme vidíme autora uprostred súženia („zatriasol si zemou“; Ž 60,4; Roh.) vyjadrovať, že jeho konečnou nádejou je Božie vyslobodenie.

(2) Žalmy nás učia súcitu s trpiacimi. Keď vyjadrujeme svoju spokojnosť a vďačnosť Bohu, najmä na verejnosti musíme myslieť na tých menej šťastných. Iste, možno sa nám práve teraz darí a my by sme radi vyjadrili svoju radosť, ale okolo nás je veľmi veľa ľudí, ktorí sa trápia a prežívajú nesmiernu utrpenie. Modliť sa slovami žalmov nárekov nám môže pomôcť nezabudnúť na tých, ktorí prechádzajú bolestným obdobím. Žalmy by v nás mali vyvolať súcit a túžbu slúžiť trpiacim tak, ako to robil Ježiš.

„Tento svet je veľký lazaret. Kristus prišiel uzdraviť chorých a prepustiť satanom zotročených väzňov. Bol stelesnením zdravia a sily. Chorým, trpiacim a zlými duchmi ovládaným dával zo svojej životodarnej sily. Neodohnal nikoho, kto ho prišiel prosiť o uzdravenie. Dobře vedel, že chorí, ktorí žiadali o pomoc, si chorobu zavinili sami, a napriek tomu ich neodmietol uzdraviť. Len čo týchto úbožiakov prenikla Kristova moc, uvedomili si svoju hriešnosť a mnohí boli zbavení svojho duševného i telesného trápenia. Evanjelium má dosiaľ tú istú moc. Prečo by sme teda aj dnes nemali byť svedkami podobných výsledkov?“ (DA 823; CL 531)

■ Kto z tvojho okolia potrebuje práve teraz nielen tvoje modlitby, ale aj pomocnú ruku? Ako mu môžeš pomôcť?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítajte si Ž 42,8 a v knihe *Výchova* kapitolu „Poézia a pieseň“ (Ed 159–168; Vých 137–145). Aká je podľa týchto textov súvislosť medzi modlitbou a piesňou?

Ellen Whiteová opisuje Dávidove kajúce žalmy (napr. Žalm 51) ako jazyk jeho duše. Modlitby vyjadrovali pravú povahu jeho smútku nad hriechom (pozri SC 24.25; CK 16–18). Povzbudzuje veriacich, aby sa naučili naspamäť texty zo žalmov ako prostriedok na prežívanie vedomia Božej prítomnosti v ich živote. Vyzdvihuje tiež Ježišov zvyk, keď sa modlil slovami žalmov v čase pokušenia a skľučujúceho strachu. Poznomenáva tiež: „Ako často sa v duchovnej skúsenosti opakuje tento príbeh! Ako často slová svätej piesne rozpečávajú v duši žriedla pokánia a viery, nádeje, lásky a radosti! ... Ako súčasť bohoslužieb je spev prejavom uctievania, práve tak ako modlitba. Mnohé piesne sú vlastne modlitbami.“ (Ed 162.168; Vých 140.145)

Keď sa modlíme a spievame žalmy, stotožňujeme sa s vytrvalosťou, smelosťou, odvahou a nádejou žalmistov. Povzbudzujú nás, aby sme pokračovali v našej duchovnej ceste, a utešujú nás, že v trápení a problémoch nie sme sami. Aj iní ľudia prešli temnými obdobiami, a napriek tomu vďaka Božej milosti zvíťazili. Žalmy nám navyše odhaľujú záblesky Kristovho vrúcneho príhovoru za nás, pretože On vždy žije, aby sa za nás modlil (Heb 7,25).

Keď spoločenstvo veriacich používa žalmy ako modlitby, pomáha mu to uvedomovať si celú škálu ľudských skúseností a učí veriacich zapojiť sa do rôznych aspektov tejto skúsenosti. Žalmy sú božsko-ľudské modlitby a piesne. Zaradovanie žalmov do bohoslužby privádza veriace spoločenstvo do centra Božej vôle a mocnej uzdravujúcej milosti.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečo spontánna modlitba nie je jediným spôsobom modlitby? Ako môžu žalmy obohatiť náš modlitebný život?
2. Ako môžu žalmy obohatiť našu skúsenosť spoločnej modlitby? Uvažujte o niektorých praktických spôsoboch, ako môže váš miestny zbor rozvíjať používanie žalmov pri bohoslužbách.
3. Čo prezrádzajú žalmy o zložitosti ľudskej cesty viery a sile uzdravujúcej Božej milosti?

„HOSPODIN KRAĽUJE“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 8; Žalm 100; Žalm 97; Žalm 75; Ž 105,7–10; Gal 3,26–29; Ž 25,10

ÚVODNÝ TEXT

Hospodin kraluje, odel sa velebou. Hospodin sa odel, opásal sa mocou. Svet je pevne založený, nepohne sa. (Ž 93,1)

Žalmy veľmi jasne podporujú vieru v Božiu zvrchovanú vládu. Boh stvoril a udržiava všetko, čo stvoril. Je zvrchovaným Kráľom nad celým svetom a Jeho vláda je založená na práve a spravodlivosti. Jeho zákony a ustanovenia sú dobré a dávajú život tým, ktorí ich dodržiavajú. Hospodin je spravodlivý Sudca, ktorý zabezpečuje, aby svet zostal dobre usporiadaný. Robí to tak, že odmeňuje spravodlivých a trestá bezbožných. To všetko však robí vo svojom čase, nie podľa našich predstáv a prianí.

Božia zmluva s Izraelom zohráva v tom všetkom osobitú úlohu. Dáva svetu nádej a istotu, pretože ohlasuje Hospodinovu spásu. Hospodin prijal Izrael za svoje vzácne vlastníctvo. Tým Izraeliti dostali v dejinách špeciálne postavenie. Boh je verný svojej zmluve a neprestáva sa starať o svoj ľud ani vtedy, keď ľud upadá do nevernosti a niekedy sa dokonca uchýľuje aj k otvorenej vzbure. Božia zvrchovaná vláda tak prináša svetu bezpečie a istotu. Toto pochopenie je jedným z hlavných cieľov autorov žalmov. Takéto presvedčenie ich motivuje naplno slúžiť Bohu a prináša im prosperitu.

OSNOVA LEKCIE

Tretia lekcia sa zameriava na to, ako biblické žalmy predstavujú Boha a Jeho charakter – ako úžasného a jedinečného Vládcu celého vesmíru, ktorý je veľký, silný a mocný.

- Žalm 100: Žalmy predstavujú Boha ako Stvoriteľa (nedeľa)
- Žalm 97: Žalmy predstavujú Boha ako veľkého Kráľa (pondelok)
- Žalm 75: Žalmy predstavujú Boha ako Sudcu (utorok)
- Ž 105,7–10: Žalmy predstavujú Boha ako Toho, kto je verný svojej zmluve (streda)
- Ž 19,8; 93,5: Žalmy predstavujú Boha ako spoľahlivého a Jeho nariadenia ako verné (štvrtok)

„HOSPODIN JE BOH, ON NÁS UTVORIL“

¹Plesaj Hospodinovi, celá zem! ²Radostne slúžte Hospodinovi, prichádzajte pred neho s jasotom! ³Vedzte, že Hospodin je Boh, on nás utvoril, patríme mu, sme jeho ľud, ovce jeho pastviny. ⁴Vstúpte do jeho brán s vďakou a s chválospevom do jeho nádvorí, ďakujte mu, dobrorečte jeho menu, ⁵lebo Hospodin je dobrý, jeho milosť trvá naveky a jeho vernosť z pokolenia na pokolenie! (Žalm 100)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si Žalm 8 a Žalm 100. Ako tieto žalmy vyobrazujú Boha a ľudí? Čo odhaľujú o Božom charaktere?

Stvorenie zohráva v žalmoch kľúčovú úlohu pri zdôraznení Hospodinovej zvrchovanosti. Nebesia sú „dielom jeho rúk“ a „rozprávajú o Božej sláve“ (Ž 19,2–5; Ž 97,6). Hospodinovo meno je vznešené na celej zemi (Ž 8,2.10). On je stvoriteľom všetkého, nemá počiatok (Ž 93,2) ani koniec (Ž 102,26–28). Je večný a prevyšuje všetky pohanské božstvá, ktoré sú len „dielom ľudských rúk“ (Ž 115,4). Modly „majú ruky, ale nehmatajú“ (Ž 115,7), kdežto Hospodin má „hlbiny zeme vo svojej ruke“ a „aj pevnine dali tvar jeho ruky“ (Ž 95,4.5).

Niekoľko žalmov zobrazuje Božiu moc nad prírodnými silami, o ktorých iné národy verili, že sú božstvami (napr. Žalm 29; Žalm 93; Žalm 104). Biblické žalmy však vydávajú svedectvo o tom, že Hospodin kraľuje nad celým stvorením a je zvrchovaný vo svojej moci a dôstojnosti. Žalm 100,3 otriasa ľstivým tvrdením modlárstva, že sme nezávislí. Text zdôrazňuje: „On nás utvoril, patríme mu.“

O Božej láske svedčí aj stvorenie. Všetko, čo existuje, vďačí za svoju existenciu Bohu, ktorý život aj udržiava (Ž 95,7; Ž 147,4–9). Všimnime si, že Boh nedal ľuďom len existenciu, ale staroveký Izrael je aj „Jeho ľud a ovce Jeho pastvy“ (Ž 100,3). Pojem „Jeho ľud“ odhaľuje Božiu túžbu po blízkom vzťahu s ľuďmi. Iba Stvoriteľ má moc požehnať a spôsobiť, aby sa Jeho ľud rozrástol, a preto je Hospodin jediný hoden uctievania a dôvery. Mnohé žalmy vyzývajú celú zem, more a všetko, čo je v ňom a všetko čo má dych, aby radostne prevolávali na slávu Hospodina.

Božia sláva je viditeľná v stvorení, a to dokonca aj v tom padlom, hriešnom stvorení. Žalmy poukazujú na to, že Hospodin si zaslúži naše uctievanie.

APLIKÁCIA ■ „Čo je človek, že naňho pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš?“ (Ž 8,5) Aká je tvoja odpoveď Bohu ako tvojmu Stvoriteľovi? Ak Boh „volá po mene“ všetky hviezdy (Ž 147,4), o čo viac môžeme mať istotu, že sa stará aj o nás!

„HOSPODIN KRAJUJE“

¹Hospodin kraluje! Nech plesá zem, nech sa radujú mnohé ostrovy! ²Zahaľuje ho oblak a mrákava, spravodlivosť a právo sú základom jeho trónu. ³Predchádza ho oheň a vôkol spaluje jeho protivníkov. ⁴Jeho blesky osvecujú svet, zem to vidí a chveje sa. ⁵Vrchy sa topia ako vosk pred Hospodinom, pred Pánom celej zeme. ... ⁹Ved'ty, Hospodin, si najvyšší na celej zemi, nesmierne vyvýšený nad všetkých bohov. ¹⁰Vy, ktorí milujete Hospodina, nenávidte zlo! On chráni život svojich verných a vytrháva ich z ruky bezbožných. (Ž 97,1–5.9.10)

Skutočnosť, že Hospodin je Stvoriteľ, je neoddeliteľne spojená s tým, že Hospodin je aj Zvrchovaný Vládca. Vyhlásenie „Hospodin kraluje“ slávnostne zaznieva v Ž 93,1; Ž 96,10; Ž 97,1 a Ž 99,1. Jeho ozveny sú počut v celej Knihe žalmov.

Hospodin kraluje, je odetý nádherou a velebou (Ž 93,1; Ž 104,1). Zahaľuje Ho nielen oblak a mrákava (Ž 97,2), ale aj svetlo (Ž 104,2). Tieto metafory vyvyšujú Kráľovu moc a nádheru. Vyjadrujú jedinečnú Božiu veľkosť, ktorá prevyšuje ľudské chápanie.

Prečítaj si Žalm 97. Čo charakterizuje Hospodinovu vládu (Ž 97,2.10)? Ako je vyjadrené Jeho vládnutie nad zemou (Žalm 97,1.5.9)?

Hospodinova vláda sa prejavuje prostredníctvom Jeho diela stvorenia (Ž 96,5), spasenia (Ž 98,2) a súdu (Ž 96,10). Hospodin ustanovil svoje kráľovstvo nad celým svetom (Ž 47,7–10). Božie kráľovstvo je večné a nič sa mu nevyrovná v sile a majestátnosti (Ž 45,7; Ž 93,1.2; Ž 103,19). Hospodinova vláda je založená na milosrdenstve a spravodlivosti. Do stvoreného sveta prináša poriadok a stabilitu (Ž 98,3; Ž 99,4). Táto vláda spája nebeských aj pozemských ctiteľov v chvále Boha (Ž 103,20–22; Žalm 148). Mnohé žalmy ukazujú, že celé ľudstvo uznáva Božiu zvrchovanú vládu (Ž 96,10; Ž 97,1; Ž 99,1 a Ž 145,11–13).

Pravdou však je, že zďaleka nie všetci ľudia, či dokonca pozemskí vládcovia, Boha uctievaajú a prijímajú Jeho kraľovanie. Hospodinovej vláde neustále vzdorujú bezbožní, ktorí Ho odmietajú, vysmievaajú sa Mu a utláčajú Jeho ľud (Ž 14,1; Ž 74,3–22). Žalmista však dôveruje v Božiu zvrchovanú vládu a má istotu, že Boh súdi spravodlivo (Ž 68,22; Ž 73,17–20). A to aj napriek tomu, že pri pohľade na prosperitu bezbožných prežíva pochybnosti a trápi ho, že Boh často čaká so svojimi súdmi. Vierou sa Boží ľud raduje z uvedenia Božieho kráľovstva prostredníctvom Kristovej vykupiteľskej služby a čaká na završenie kráľovstva pri Kristovom druhom príchode (Mat 12,26–28; 1Kor 15,20–28).

- „Vy, ktorí milujete Hospodina, nenávidte zlo!“ (Ž 97,10) Prečo by nás láska k Bohu mala viesť k nenávisti voči zlu? Ako spolu súvisia tieto dve myšlienky?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„LEN BOH JE SUDCA“

²Velebíme ťa, Bože, velebíme! Tvoje meno je blízko, rozprávajú o tom tvoje divy. ³Ja určím čas, keď budem súdiť spravodlivo. ⁴Hoc sa zem so všetkými obyvateľmi chveje, ja sám som upevnil jej stĺpy. – Sela – ⁵Chvastúňom hovorím: „Nevychvalujte sa!“ Bezbožníkom: „Nedvíhajte rohy! „Nedvíhajte si rohy dovysoka, nehovorte s drzo vypätou šijou!“ ⁷Ved' ani od východu, ani od západu, ani od púšte neprichádza povýšenie. ⁸Len Boh je sudca: jedného poníži, druhého povýši. ⁹Áno, v Hospodinovej ruke je kalich s penivým okoreným vínom; z neho nalieva a všetci bezbožníci zeme ho aj s kalom vypijú do dna. ¹⁰Ja však budem plesať naveky, ospevovať budem Boha Jákobovho. ¹¹Postínam všetky rohy bezbožníkov a vyvýšia sa rohy spravodlivého. (Žalm 75)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo je podľa Žalmu 75 chvála bezbožných márnosťou?

Ako Zvrchovaný Kráľ je Hospodin aj Zákonodarcom (Ž 99,7) a Sudcom (Ž 98,9; Ž 97,2). Bezbožní neustále ohrozujú spravodlivý poriadok, ktorý Boh ustanovil vo svete. Hospodin však bude súdiť svet a napokon ukončí vládu zla (Ž 75,9–11; Ž 96,13).

Žalm 75 niekoľkými obrazmi poukazuje na neodvolateľné zničenie bezbožných. Zobrazuje „kalich s penivým okoreným vínom“ (Ž 75,9), ktorým vyjadruje intenzitu Božieho hnevu (Jer 25,15; Zj 14,10). Postínanie rohov bezbožných znázorňuje koniec ich pýchy a vlády. Naopak, rohy spravodlivých budú vyvýšené (Ž 75,11). Boh sám určuje, kedy uskutoční svoj súd (Ž 75,3). Záverečný súd a vnesenie rozsudku sa uskutočnia na konci časov (Ž 96,13; 1Kor 15,23–26).

Súčastou Hospodinovho súdu je skúmanie srdc ľudí. „Hospodin hľadá z neba na ľudí, díva sa, či je aspoň niekto rozumný, kto hľadá Boha.“ (Ž 14,2; pozri aj 1Moj 6,5.8) Oba texty ukazujú, že vykonaniu Božieho súdu nad svetom predchádza Božie skúmanie života ľudí a hľadanie tých, ktorí môžu byť zachránení. Tento súd sa nazýva aj „vyšetrujúci súd“. Prostredníctvom neho Boh obhajuje spravodlivých a rozhoduje o osude bezbožných.

Ako to prebieha?

Boh najprv oslobodzuje svoj ľud z moci bezbožných (Ž 97,10; Ž 146,9) a „pokorných ozdobi spásou“ (Ž 149,4). Potom budú navždy zničení bezbožníci, ktorí odmietli ponuku záchrany a neboli ochotní ľuťovať svoje konanie (Ž 97,3). Niektoré žalmy poeticky opisujú neúčinnosť ľudských zbraní proti božskému Sudcovi (Ž 76,4–7). Napriek tomu, že Hospodin trestá previnenia ľudí, je aj odpúšťajúcim Bohom (Ž 99,8). Budú sa Mu zodpovedať všetci – nielen bezbožní, ale aj Boží ľud (Ž 50,4; Ž 135,14).

Žalmy sú v súlade s tým, čo o súde zaznieva v ostatných biblických textoch: Boží súd sa začína od Božieho ľudu a potom sa rozširuje na celú zem (5Moj 32,36; 1Pet 4,17). Žalmista volá k Hospodinovi, aby ho súdil, lebo sa spolieha na Božiu spravodlivosť, ktorá ho bude brániť (Ž 7,9–12; Ž 139,23.24).

APLIKÁCIA ■ Žalmy nás vyzývajú radovať sa v očakávaní Božích súdov (Ž 67,5; Ž 96,10–13; Ž 98,4–9). V čom je Boží súd dobrou správou pre tých, ktorých „prikryva“ Kristova krv?

„VEČNE PAMÄTÁ NA SVOJU ZMLUVU“

Ved' Hospodin svoj ľud nezavrhne, neopustí svoje dedičstvo. (Ž 94,14)

⁷On, Hospodin, je náš Boh, jeho rozhodnutia platia na celej zemi. ⁸Večne pamätá na svoju zmluvu, na slovo, ktoré prikázal tisícim pokoleniam. ⁹Uzavrel ju s Abrahámom a prisahou potvrdil Izákovi, ¹⁰ako zákon ju určil Jákobovi, Izraelovi ako večnú zmluvu. (Ž 105,7–10)

Téma Božieho súdu vyvoláva dôležitú otázku: Ako môže prežívať Boží ľud pokoj s Bohom a mať istotu spasenia v čase súdu? Čo o tom hovoria dnešné texty?

Ž 94,14

Ž 105,7–10

Dan 7,21.22

Boží ľud je v bezpečí, pretože Hospodin umiestnil svoj príbytok na Sione (Ž 76,2.3) a ustanovil večnú zmluvu so svojím ľudom ako so svojím vzácnym vlastníctvom (Ž 94,14; Ž 105,8–10). Boh nezostáva pri sľuboch, že neodmietne svoj ľud. Hospodin aktívne koná, aby ľud zmluvy zachoval v bezpečí. Odpúšťa ľuďom hriechy (Ž 103,3), učí ich, požehnáva a posilňuje (Ž 25,8–11; Ž 29,11; Ž 105,24). Božie súdy majú obrátiť ľudí k spravodlivosti a ukázať, že Boh sa o nich stará (Ž 94,8–15).

Žalm 105 ako celok ukazuje, že Hospodin bol počas celých dejín verný zmluve, ktorú uzavrel s Izraelitmi. Vo všetkom, čo sa stalo, v dobrom aj zlom, bol Boh prítomný. Svojou prozreteľnosťou viedol Jozefa do Egypta a prostredníctvom neho zachránil počas krutého hladomoru nielen svoj ľud, ale aj ostatné národy v tejto oblasti (Ž 105,16–24). Hospodin povolal Mojžiša, aby vyviedol ľud zmluvy z egyptského otroctva. Vyjdenie z Egypta sprevádzali mnohé znamenia a zázraky, ktoré Boh konal v prospech svojho ľudu (Ž 105,25–38).

Hospodin dal svojmu ľudu zaslúbenú krajinu (Ž 105,11.44) a poskytoval mu neustálu ochranu (Ž 105,12–15). Rozmnožil ho (Ž 105,24), oslobodil od nadvlády otrokárov (Ž 105,37.38) a postaral sa o jeho každodenné potreby (Ž 105,39–41). Hospodin má nepochybne zvrchovanú moc nad všetkým, čo sa týka Jeho ľudu. Žalmisti sa snažili, aby na túto pravdu národ nikdy nezabudol. Skutočnosť, že Boh „pamätá“ na svoju zmluvu, znamená oveľa viac, než len skutočnosť, že „nezabúda“ na svoj ľud. Zmluva Ho vždy vedie k činom (1Moj 8,1; 1Sam 1,19; Ž 98,3; Ž 105,42–44). Je to podobné, ako keď sú ľudia vyzvaní, aby „pamätali“ na Božie zákony, zázraky a súdy – neznamená to len nezabúdať, ale aj žiť spôsobom, ktorý je oslavou Boha.

Podľa zmluvy je Izrael povolaný, aby zostával verný prostredníctvom dodržiavania Božích zákonov (Ž 78,5–7; Ž 105,45). Boží ľud zároveň dostal povolenie vydávať svedectvo o Bohu iným národom, pretože Boh si želá, aby sa všetky národy pripojili k Jeho ľudu (Ž 105,1.2). Svet je tak vďaka ochranej zmluve všemohúceho a milosrdného Boha v bezpečí (Ž 89,29–35).

- Prečo môžeme vďaka Ježišovi vzťahnuť na seba zaslúbenia dané starovekému Izraelu? (Pozri Gal 3,26–29.)

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

„SPOĽAHLIVÉ SÚ TVOJE SVEDECTVÁ“

Hospodinov zákon je dokonalý, občerstvuje dušu. Hospodinovo rozhodnutie je spoľahlivé, neskúseného robí múdрым. (Ž 19,8)

Spoľahlivé sú Tvoje svedectvá; posvätná úcta patrí Tvojmu domu na večné časy, Hospodine. (Ž 93,5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aké myšlienky sú zdôraznené v uvedených textoch?

Ž 19,8

Ž 93,5

Ž 119,165

Ž 1,2,6

Ž 18,31

Ž 25,10

Skutočnosť, že Hospodin vládne vo svete ako zvrchovaný Stvoriteľ, Kráľ a Sudca, má teologické dôsledky na spoľahlivosť Jeho svedectiev. Svedectvá (hebrejsky *edut*; „dekrét“, „zákon“) sa vzťahujú na súbor zákonov a obradov, ktorými Boh určuje a organizuje náboženský a spoločenský život svojho ľudu (2Moj 32,15). Sú „naozaj spoľahlivé“ (Ž 93,5), odzrkadľujú stálosť, trvalosť a nemennosť nielen Hospodinovej vlády, ale aj sveta, ktorý Boh stvoril a udržiava (Ž 93,1.2). Hebrejské slovo preložené ako „spoľahlivé“ („isté“, „vierohodné“) vyjadruje hodnovernosť a pevnosť (2Sam 7,16; 1Par 17,23). Božie zákony sú nemenné a nezničiteľné.

Boh ručí za integritu svojich zaslúbení a príkazov. Božia vernosť zaručuje nemenný charakter Jeho vlády a zároveň žiada od ľudí odpoveď dôvery a poslušnosti voči Bohu.

Nedostatok spravodlivosti vo svete biblické žalmy poeticky opisujú ako otrasy samotných základov zeme (Ž 18,8; Iz 24,18–21). Boží zákon poučuje ľudí o spôsobe spravodlivého života, ktorý obstojí aj pred Božím súdom. Spravodliví sa nemusia znepokojovať, pretože sú pevne zakorenení v Božom zákone, ktorý poskytuje stabilitu a bezpečnosť. Srdcia verných sú pevné (hebrejsky *kun* tiež znamená „byť neochvejný“, „byť v bezpečí“) v Pánovi (Ž 112,1.6.7). Tí, čo sa riadia Božím zákonom, „nemajú sa o čo potknúť“ (Ž 119,165). Prežívajú nielen Božiu ochranu, ale aj Jeho vedenie (Ž 1,2.3.6).

Žalmista opisuje Božie slovo ako „svetlo“ jeho chodníka (Ž 119,105), ktoré ho chráni pred „osídlami“ nepriateľov (Ž 119,110). Tí, čo milujú Boží zákon, prežívajú veľký pokoj (Ž 119,165). To však neznamená, že by do ich života nepriehádzali rôzne skúšky (Ž 119,161). Ich pokoj však vyplýva z toho, že prebývajú v Božej prítomnosti a majú s Ním živý vzťah.

APLIKÁCIA ■ Akým spôsobom ti v živote pomohlo dodržiavanie Božích zákonov, pravidiel a svedectiev? Čo sa stalo, keď si na ne nedbal?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítaj si Ž 86,5.15 a v knihe *Cesta ku Kristovi* kapitolu „Božia láska k človekovi“ (SC 9–15; CK 7–11). Ako nám pravda, že Boh je láska, pomáha lepšie porozumieť rôznym opisom Boha a Jeho skutkov v žalmoch?

Tento týždeň sme sa pri našom štúdiu zamerali na niektoré kľúčové opisy Boha a Jeho konania, ktoré ustanovujú svet a robia ho pevným a bezpečným. Žalmisti volajú k Bohu, ktorý je Stvoriteľ, Kráľ, Sudca, Zákonodarca a podľa zmluvy aj Záchranca. Božie postavenie a dielo, ktoré koná, charakterizujú aj Jeho ďalšie mená a tituly. Boh je okrem iného predstavený ako Pastier (Ž 23,1; Ž 80,2), Skala spásy (Ž 95,1) a Otec (Ž 68,6; Ž 89,27). Vo svete môžeme prežívať istotu a bezpečie aj napriek chaosu, ktorý sa odohráva v súvislosti s veľkým sporom. Boh je totiž zvrchovaný a verný vo všetkom, čo hovorí a koná. Hoci sa týmito teologickým témam nevenujeme do hĺbky, naznačujú rôzne spôsoby, akými sa Boh zjavuje v žalmoch.

Pri našom štúdiu je dôležité pamätať na to, aby sme vnímali žalmy vo svetle Božieho charakteru lásky a milosti. Božím plánom je zachrániť svet a obnoviť jeho počiatocnú dokonalosť. „Čím viac uvažujeme o Božom charaktere vo svetle kríža, tým viac vidíme milosrdenstvo, nehu a odpustenie spojené so spravodlivosťou a s právom, tým jasnejšie poznávame nespočítateľné dôkazy neskonalej lásky a nežného súcitu prevyšujúceho matkinu vrúcnu lásku k jej zblúdivému dieťaťu.“ (SC 15; CK 11) V žalmoch vidíme, že aj keď ľudia pre svoju vzburu čelili Božiemu súdu, neustále Boha vzývajú. Vedia totiž, že Boží hnev nebude trvať večne. To, čo trvá večne, je Hospodinovo milosrdenstvo. „Hospodin je milostivý a milosrdný, zhovievavý a bohatý na milosť.“ (Ž 103,8)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V čom je pochopenie reality veľkého sporu kľúčové pre pochopenie, prečo je v našom svete toľko nepokoja, chaosu a utrpenia, a to aj napriek Božej dokonalej vláde a zvrchovanosti? Čo všetko nám pomáha vysvetliť koncept veľkého sporu?
2. Ako by mala viera v Boha ako Stvoriteľa formovať naše vlastné postavenie a náš vzťah ku zvyšku stvorenstva? Čo sa stane, keď sa ľudia vzdialia od tejto pravdy (Ž 106,35–42)?
3. Čo bolo zlé na modlách pohanských národov v biblických časoch (Ž 115,4–8)? Čím sa vyznačujú súčasné modly? Prečo sú pre naše kráčať s Bohom rovnako nebezpečné ako modly minulosti?
4. Ako by malo život veriacich ovplyvňovať vedomie, že Boží súd sa začína od Jeho ľudu? Ako Boh súdi svoj ľud? Čo je cieľom tohto súdu?

Týždeň od 21. do 27. januára

HOSPODIN POČUJE A VYSLOBODZUJE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 139,1–18; Žalm 121; Ž 17,8; Mat 23,37; 1Kor 10,1–4; Heb 4,15.16

ÚVODNÝ TEXT

Tých, čo volajú o pomoc, Hospodin počuje, z každého súženia ich vyslobodzuje. (Ž 34,18)

Žalmy opakovane zdôrazňujú, že zvrchovaný Hospodin, ktorý stvoril a udržiava vesmír, sa zároveň zjavuje ako osobný Boh, ktorý sa skláňa k ľuďom a udržiava s nimi vzťah.

Boh je blízko k svojmu ľudu a svojmu stvoreniu, na nebi aj na zemi (Ž 73,23.25). Hoci „postavil svoj trón na nebesiach“ (Ž 103,19; Roh.) a „vznáša sa na hustých oblakoch“ (Ž 68,5; Roh.), je zároveň „blízky všetkým, čo ho vzývajú, všetkým, čo ho vzývajú úprimne“ (Ž 145,18). Žalmy zdôrazňujú, že Hospodin je živý Boh, ktorý koná v prospech tých, čo Ho vzývajú (Ž 55,17–23). Žalmy majú mimoriadny význam, pretože sú nielen inšpirované Bohom, ale sú aj adresované Tomu, ktorý počuje naše modlitby a odpovedá na ne.

Mali by sme si uvedomiť, že najlepšia odpoveď na Hospodinovu blízkosť spočíva v tom, že Mu budeme dôverovať a budeme žiť podľa Jeho prikázaní. Z dejín Izraela sa môžeme naučiť, že Bohu ide práve o takúto vieru a poslušnosť.

OSNOVA LEKCIE

Pri štvrtom zamyslení nad žalmami sa opäť bližšie pozrieme na to, ako predstavujú Boha. Tentokrát však dôraz nebudeme klásť na veľkého silného Boha „nad nami“, ale na to, ako biblické žalmy predstavujú Boha, ktorý je nám veľmi blízky a ktorý sa o nás s láskou zaujíma.

- Ž 139,13–18: Žalmy predstavujú osobného Boha, ktorý pozná každého z nás (nedeľa)
- Ž 40,2–4; 50,15: Žalmy predstavujú Boha, ktorý nás počuje a stará sa o nás (pondelok)
- Ž 17,7–9; 31,2–4: Žalmy predstavujú Boha ako naše „útočisko“ v ťažkých dobách (utorok)
- Žalm 114: Žalmy predstavujú Boha ako nášho Záchrancu a Vysloboditeľa (streda)
- Žalmy predstavujú Boha ako Toho, kto ponúka pomoc zo svojej „svätyne“ (štvrtok)

MOJE KOSTI NEBOLI SKRYTÉ PRED TBOU

¹³Veď ty si mi utvoril ľadviny, v matkinom živote si ma utkal. ¹⁴Ďakujem ti, že si ma predívne utvoril; tvoje skutky sú obdivuhodné, to si veľmi dobre uvedomujem. ¹⁵Moje kosti neboli skryté pred tebou, keď som vznikol v skrytosti, utkávaný v najspodnejších častiach zeme. ¹⁶Tvoje oči ma videli už v zárodku, všetko to bolo zapísané v tvojej knihe; dni boli určené, skôr než ktorýkoľvek z nich nastal. ¹⁷Ako si vážim tvoje myšlienky, Bože, aký nesmierny je ich počet. ¹⁸Keby som ich mal spočítať, bolo by ich viac ako piesku. Len čo sa zobudím, som s tebou. (Ž 139,13–18)

Prečítaj si Ž 139,1–18. Čo tieto verše hovoria o Božej moci (Ž 139,1–6), Božej prítomnosti (Ž 139,7–12) a o Božej добрote (Ž 139,13–18)? Aký vplyv má na Božie zaslúbenia Jeho veľkosť?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Chcel si niekedy niekomu pomôcť, no nemal si na to možnosti alebo prostriedky? A zrejme aj tebe sa už stalo, že sa ti niekto snažil pomôcť, ale vôbec nerozumel tomu, čo vlastne potrebuješ. Na rozdiel od tých najláskavejších ľudí s najlepšimi úmyslami má Boh dokonalé poznanie o nás a našej situácii. A navyše, má prostriedky, ktoré nám môžu naozaj pomôcť. Preto Jeho zaslúbenia o pomoci a záchrane nie sú len akýmisi plytkými frázami, ale neotrasiteľnými uisteniami.

Boh pozná žalmistu tak dokonale, že ho pred Ním nedokázalo skryť ani lono matky (Ž 139,13.15). Božie poznanie sa týka času (Ž 139,2), vnútorného prežívania (Ž 139,2.4) aj priestoru (Ž 139,3) – teda celej existencie žalmistu. Božie úžasné poznanie súvisí s tým, že je Stvoriteľom a že má blízky záujem o každého človeka. Tento záujem sa prejavuje v starostlivosti o všetkých ľudí.

Ohromujúca pravda o tom, ako dôverne nás Boh pozná, by nemala pôsobiť odstrašujúco. Naopak, mala by nás viesť do Ježišovej náruče. Veď Ježiš pre nás toľko vykonal na kríži! A navyše, prostredníctvom viery v Ježiša sme dostali dar Jeho spravodlivosti, ktorou je samotná „Božia spravodlivosť“ (Rim 3,5.21).

Božiu prítomnosť zvyčajne obraz Boha, ktorý siaha až do „podsvetia“ (šeoľ, „hrob“) a „temnoty“ (Ž 139,8.11.12). Nie príliš často si tieto miesta spájame s Božím prebývaním (Ž 56,14). Jeho prítomnosť je vykreslená aj obrazom, ktorý zahŕňa „krídla rannej zory“ (pomenovanie pre „východ“) a siaha až po „najvzdialenejšie more“ („západ“; Ž 139,9). Všetky tieto obrazy vyjadrujú pravdu, že vo vesmíre neexistuje miesto, kde by sme mohli byť mimo dosahu Boha. Aj keď Boha nemožno stotožniť s prírodou a príroda nie je súčasťou Boha (ako to učí napríklad panteizmus), On je celému stvoreniu blízko, pretože ho nielen stvoril, ale ho aj udržia (pozri Heb 1,3).

Boh o nás všetko vie a zároveň On jediný nám môže pomôcť a obnoviť nás. Keď si žalmista nanovo uvedomí Hospodinovu veľkosť, prepuká do chvály a opäť naplno dôveruje Bohu. Skutočnosť, že Boh nás pozná a skúma nás, ho vedie k vďačnosti. Veď práve fakt, že o nás vie všetko, dáva žalmistovi nádej, že z jeho života odstráni všetko, čo tvorí prekážku medzi ním a Hospodinom.

- Pre niektorých je pomerne desivá predstava, že Boh o nich vie všetko a že dokonca pozná aj ich najtemnejšie tajomstvá. Prečo je v tejto súvislosti evanjelium našou jedinou nádejou?

APLIKÁCIA

UISTENIE O BOŽEJ STAROSTLIVOSTI

²Túžobne som očakával Hospodina, sklonil sa ku mne a počul moje volanie o pomoc. ³Vyťahol ma z jamy hrôzy, z bahna a blata. Nohy mi postavil na skalu a spevňuje moje kroky. ⁴Do úst mi vkladá novú pieseň, chválospev na nášho Boha. Mnohí to uvidia, budú sa báť a dúfať v Hospodina. (Ž 40,2–4)

Vzývaj ma v deň súzenia, ja ťa zachránim a ty mi vzdáš úctu. (Ž 50,15)

Zlož svoje starosti na Hospodina, on sa o teba postará. Nikdy nedopustí, aby sa spravodlivý sklátil. (Ž 55,23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodných veršoch (Ž 40,2–4; Ž 50,15; Ž 55,23). Ako Boh vstupuje do našich každodenných záležitostí?

Hospodin sa v Písme zjavuje ako živý Boh, ktorý koná v prospech tých, čo Ho vzývajú.

Žalmista hovorí: „Stále si predstavujem Hospodina, keď mi je po pravici, nekláťim sa.“ (Ž 16,8) Dôveruje Bohu a volá k Nemu (Ž 7,2; Ž 9,11). Hospodin ho vypočuje, aj keby sme kričali „z hlbín“ (Ž 130,1.2). Žalmista vyznáva, že žiadna životná okolnosť neunikne Božej zvrchovanej vláde. Preto je každé volanie žalmistu naplnené nádejou, a to aj keď volá v zúfalstve a naliehavosti.

Žalm 121 oslavuje moc Stvoriteľa v živote verného jednotlivca. Autor má istotu, že „pomoc je od Hospodina“ (121,2). Čoho sa táto pomoc týka?

(1) „Nedopustí, aby sa pohla tvoja noha.“ (Ž 121,3; Roh.) Obraz „nohy“ často opisuje životnú cestu človeka (Ž 66,9; Ž 119,105; Prísľ 3,23). Hebrejské slovo pre „pohnúť sa“ opisuje bezpečnosť, ktorú Boh dáva svetu (Ž 93,1) a Sionu (Ž 125,1).

(2) „³Nedopustí, aby sa ti noha zachvela. Nedrieme tvoj strážca. ⁴Nedrieme veru ani nespí ten, čo stráži Izrael.“ (Ž 121,3.4) Obraz Hospodina ako Strážcu Izraela (Ž 121,5), ktorý nedrieme ani nespí, zvyrazňuje Jeho neustálu bdelosť a pripravenosť konať v prospech svojich detí.

(3) „⁵Hospodin je ti záštitou po pravici. ⁶Slnko ti cez deň neublíži ani mesiac v noci.“ (Ž 121,5.6) Výraz „záštita“ (vo význame „tieň“, „tôňa“) odkazuje na oblakový stĺp v čase Exodu (2Moj 13,21.22). Hospodin teda poskytuje svojmu ľudu fyzické a duchovné útočisko.

(4) Hospodin je „po pravici“ (Ž 121,5) svojho ľudu. Pravá ruka zvyčajne označuje silnejšiu ruku človeka, ruku, ktorá koná (Ž 74,11; Ž 89,14). Tu vyjadruje Božiu blízkosť a skutky v prospech ľudu (Ž 16,8; Ž 109,31; Ž 110,5).

(5) „⁶Slnko ti cez deň neublíži ani mesiac v noci. ⁷Hospodin ťa ochráni pred každým zlom, on ti ochráni život. ⁸Hospodin bude chrániť tvoj odchod i príchod odteraz až naveky.“ (Ž 121,6–8) Boh chráni svoj ľud pred všetkým zlom. Ani „slnko“ ani „mesiac“ mu neublíži. Boh bude „až na veky“ chrániť, „vychádzanie“ aj „vchádzanie“ svojho ľudu (Ž 121,8; SEP). Takýmto poetickými obrazmi autor podčiarkuje komplexnú a neustálu Božiu starostlivosť.

Ako môžeme toto uvažovanie uzavrieť? Žalmista dôveruje Božej láskyplnej starostlivosti. Táto dôvera je pre nás povzbudením, aby sme sa aj my spoliehali na Hospodina a Jeho moc a vernosť.

APLIKÁCIA

- Ako môžeš aj ty prežívať realitu Božej starostlivosti? Ako môžeš lepšie spolupracovať s Bohom, aby si Mu umožnili konať Jeho dielo v tebe, pre teba a prostredníctvom teba?

HOSPODIN JE ÚTOČISKOM V SÚŽENÍ

⁷Ukáž divy svojho milosrdenstva, ty, ktorý svojou pravicom zachraňuješ tých, čo sa k tebe utiekajú pred nepriateľmi. ⁸Chráň ma ako zrenicu oka! Skry ma v tóni svojich krídel ⁹pred bezbožníkmi, ktorí chcú na mne spáchať násilie, pred úhlavnými nepriateľmi, čo ma zúrivo obkľučujú. (Ž 17,7–9)

²Hospodin, k tebe som sa utiekal, nech nie som nikdy zahanbený. Zachráň ma svojou spravodlivosťou! ³Nakloň ku mne svoje ucho! Čím skôr ma zachráň! Buď mi opevnenou skalou, pevnosťou mojej spásy. ⁴Ved' ty si moja skala, moja pevnosť, pre svoje meno ma ved'a sprievádzaj. (Ž 31,2–4)

Čo robí žalmista v čase súženia?

Ž 17,7–9

Ž 31,2–4

Ž 91,1–7

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Do života žalmistu vstupujú rôzne problémy. Čo vtedy robí? Obracia sa na Hospodina, ktorý je mu útočiskom v každom nešťastí. Dôvera je zámerná, uvážená voľba uznať za každých okolností Božiu vládu nad vlastným životom. Ak dôvera nefunguje v nešťastí, potom nebude fungovať za žiadnych okolností.

Žalmista vyznáva: „Moje útočisko a moja pevnosť je môj Boh, v ktorého dúfam.“ (Ž 91,2) Toto svedectvo pramení z jeho predchádzajúcej skúsenosti s Bohom a teraz slúži na posilnenie jeho viery pre budúcnosť. Žalmista nazýva Boha „Najvyšším“ a „Všemohúcim“ (Ž 91,1.2), čím poukazuje na nesmiernu veľkosť a moc svojho Boha.

Žalmista hovorí aj o istote, ktorú môže človek nájsť v Bohu. O Hospodinovi hovorí ako o „úkryte“, „tóni“ (Ž 91,1), „útočisku“, „pevnosti“ („hrade“; Ž 91,2), „krídle“, „štíte“ (Ž 91,4) a „príbytku“ (Ž 91,9). Tieto obrazy predstavujú v žalmistovej kultúre bezpečné miesto. Stačí pomyslieť na neznesiteľnú páľavu slnka na púšti, aby sme ocenili tieň. Alebo si pripomeňme časy rôznych vojen v histórii Izraela a oceníme bezpečnosť, ktorú poskytuje štít alebo pevnosť.

Aký obraz je použitý v textoch Ž 17,8 a Mat 23,37? Čo sa z neho dozvedáme o Hospodinovi?

Jedna z najintímnejších metafor je tá, ktorá hovorí o útočisku „v tóni tvojich krídel“ (Ž 17,8; Ž 57,2; Ž 63,8). Tento obraz vyvoláva útechu a istotu tým, že vykresľuje ochranu, ktorú poskytuje vtáčia matka svojim deťom. Hospodin je prirovnaný k orlovi, ktorý krídlami stráži svoje mláďatá (2Moj 19,4; 5Moj 32,11) a ku sliepke, ktorá pod krídla zhromažďuje svoje kuriatka (Mat 23,37).

- Ako sa môžeme vyrovnat' s obdobiami, keď do nášho života vstúpi nešťastie a zdá sa, že nevidíme Božiu ochranu? Prečo takéto situácie neznamenajú, že nás Hospodin opustil?

APLIKÁCIA

OBRANCA A VYSLOBODITEĽ

¹Ked' Izrael vychádzal z Egypta, dom Jákobov spomedzi ľudu cudzieho jazyka, ²Júda sa stal Božou svätynou, Izrael Božím vladárstvom. ³More to videlo a ušlo, Jordán ustúpil, ⁴vrchy poskakovali ako barance a pahorky ako jahňatá. ⁵Čo ti je, more, že si ušlo, a tebe, Jordán, že si ustúpil? ⁶Vrchy, prečo poskakujete ako barance? Pahorky, prečo skáčete ako jahňatá? ⁷Chvej sa, zem, pred Pánom, pred Bohom Jákoba, ⁸ktorý mení skalú na jazero a kremeň na pramene vôd. (Žalm 114)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si 1Kor 10,1–4. Ako Pavol opisuje príbeh exodu? Aké duchovné poučenie prináša prostredníctvom udalosti vyjdenia Izraelitov z Egypta?

Akým spôsobom opisuje Žalm 114 vyslobodenie izraelského ľudu z Egypta prostredníctvom Božej moci?

Žalm 114 používa poetický opis vyslobodenia Božieho ľudu z egyptského otroctva. V celej Starej zmluve a dokonca aj v novozmluvných textoch sa vyslobodenie z Egypta považuje za symbol Božej moci zachrániť ľud zmluvy. Presne to robí Pavol vo veršoch adresovaných Korintňanom: skutočný príbeh vyslobodenia z Egypta vníma ako metaforu, symbol spasenia v Ježišovi Kristovi.

Žalm 114 zobrazuje vyslobodenie z Egypta aj prostredníctvom skutočnosti, že Boh ako Stvoriteľ a zvrchovaný Vládca nad prírodnými silami mal moc zachrániť svoj ľud. More, rieka Jordán a vrchy sú básnickým jazykom opísané ako prírodné a ľudské sily, ktoré stoja proti Izraelu na jeho ceste do zasľubenej krajiny (5Moj 1,44; Joz 3,14–17). Boh je však vládcom nad všetkým.

Pre mnohé Božie deti vo všetkých časoch a na všetkých miestach je cesta do nebeského Jeruzalema plná nebezpečenstiev. V žalmoch nachádzame povzbudenie: „¹Svoje oči dvíham k vrchom. Odkiaľ mi príde pomoc? ²Moja pomoc je od Hospodina, ktorý utvoril nebo i zem.“ (Ž 121,1.2)

Hlavnú myšlienku Žalmu 114 vystihuje Ježišovo upokojenie búrky na jazere a vyhlásenie, že veriaci sa nemajú čoho báť, pretože On premohol svet (Mat 8,23–27; Ján 16,33).

Hospodinove veľké skutky v prospech Jeho ľudu by mali viesť celú zem, aby sa triasla pred Jeho prítomnosťou (Ž 114,7). Toto „chvenie“ by sme mali chápať skôr v zmysle rešpektu a uctievania, než strachu (Ž 96,9; Ž 99,1). S Bohom na svojej strane sa veriaci nemajú čoho báť.

APLIKÁCIA ■ Akým duchovným nebezpečenstvám čelíme? Potrebujeme si uvedomiť, že tieto hrozby sú pre nás rovnako nebezpečné, ako boli pre autorov žalmov. Ako sa môžeme naučiť spoliehať na Božiu moc, ktorá nás ochráni, aby sme týmto nebezpečenstvám nepodľahli?

POMOC ZO SVÄTYNE

Nahlas volám k Hospodinovi a on mi odpovie zo svojho svätého vrchu. (Ž 3,5)

²Nech ťa v deň súzenia vypočuje Hospodin, nech ťa ochraňuje meno Jákovho Boha! ³Nech ti pošle pomoc zo svätyne, nech ťa podoprie zo Siona!

⁴Nech sa rozepamätá na všetky tvoje obetné dary, nech so záľubou prijme tvoju spalovanú obeť! (Ž 20,2–4)

Veď ma schová vo svojom úkryte v deň pohromy. Ukryje ma v skrýši svojho stanu, postaví ma vysoko na skalú. (Ž 27,5)

Kiež v tvojom stane bývam naveky, kiež nájdem útočisko v tóni tvojich krídel. (Ž 61,5)

Prečítaj si texty Ž 3,5; Ž 14,7; Ž 20,2–4; Ž 27,5; Ž 36,9; Ž 61,5 a Ž 68,6.36. Kde nachádzajú žalmisti pomoc v súžení?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Motívy duchovného a fyzického útočiska nachádzame najmä v kontexte svätyne. Svätyňa poskytuje útočisko utrápeným a je miestom pomoci, bezpečia a záchrany. Posilnenie pre ľud a ochrana pre siroty a vdovy prichádza práve z Božej svätyne. Žalmista hovorí: „Zo Siona, z dokonalej krásy skvie sa Boh.“ (Ž 50,2) Božie spravodlivé súdy budú vyhlásené zo svätyne a odtiaľ vyjde aj Hospodinovo požehnanie (Ž 84,5; Ž 128,5; Ž 134,3).

Útočisko vo svätyni prevyšuje bezpečnosť, ktorú poskytuje akékoľvek iné miesto na svete, pretože vo svätyni osobne prebýva Hospodin. Bezpečie poskytuje predovšetkým Božia prítomnosť, nie nevyhnutne chrám ako pevná budova. Je to podobne ako s vrchom Sion, na ktorom prebýva Hospodin. Hoci Sion je len pomerne nízky vrch, vďaka Hospodinovej prítomnosti prevyšuje všetky ostatné vrchy (Ž 68,16.17; Iz 2,2).

„¹⁵Veď nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcitiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. ¹⁶Pristúpme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravý čas.“ (Heb 4,15.16) Ako tieto verše súvisia s pomocou prichádzajúcou zo svätyne? V čom môžeme nájsť podobnosť medzi textom v Liste Hebrejom a žalmami, ktoré sme čítali vyššie?

Svätosť Božieho prítomnosti žalmistu vedie k uznaniu, že všetci ľudia sú hriešni a nikto si nezaslúži Božiu priazeň. Vyznáva, že základom záchrany je Božia vernosť a milosť (Ž 143,2.9–12). Nič, čo pochádza z nás, nám nedáva pred Bohom žiadnu zásluhu. Ľudia môžu prosiť o istotu záchrany iba vtedy, keď budú prostredníctvom pokánia a prijatia milosti a odpustenia v správnom vzťahu s Bohom. Služba vo svätyni predstavovala spasenie, ktoré má svoj pôvod v Ježišovi.

■ **Akú máš skúsenosť s pomocou, ktorej pôvod je v „Božej svätyni“? Čo ti pomáha dôverovať Bohu aj uprostred ťažkostí?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Jákovov nočný zápas“ (PP 195–203; NÚD 91–94). Čo sa môžeme naučiť z Jákovovej skúsenosti o sile vytrvalej modlitby a bezvýhradnej dôvery v Boha?

Žalmy posilňujú našu vieru v Boha, ktorý je spoľahlivým a nespochybniteľným útočiskom pre tých, ktorí odovzdajú svoj život do Jeho mocných rúk. „Boh robí veľké veci pre tých, ktorí mu dôverujú. Pomôže svojim deťom, ktoré mu veria, v každej núdzi, ak mu budú úplne dôverovať a oddane ho poslúchať.“ (PP 493; NÚD 236)

S niektorými žalmami však môžeme mať občas osobný problém. Ide najmä o situácie, keď ich zaslúbenia nie sú v súlade s tým, čo práve prežívame. Vtedy sa musíme naučiť dôverovať v Božiu dobrotu, ktorá sa najmocnejšie zjavuje na kríži.

Niektoré žalmy môžu byť zneužitú na podporu falošnej nádeje. Ježišova odpoveď na satanovo prevrátené použitie textu Ž 91,11.12 ukazuje, že dôvera v Boha sa nesmie zamieňať s pokúšaním Boha (Mat 4,5–7) alebo s opovážlivou žiadosťou, aby Boh urobil niečo, čo je v rozpore s Jeho vôľou.

„Najväčšie víťazstvá nie sú výsledkami nadania či vzdelania, ani bohatstva a ľudskej priazne. Sú dosiahnuté v rozhovore s Bohom, keď sa úprimná, zúfalo bojujúca viera chytá Božej mocnej ruky.“ (PP 203; NÚD 94)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V triede uvažujte o odpovedi na poslednú otázku v utornajšej lekcii o dôvere Bohu v čase problémov a ťažkostí. Ako sa dá pochopiť, že do života veriaceho prichádzajú trápenia a súženia napriek úžasným zaslúbeniam o Božej ochrane, ktoré nachádzame v žalmoch? Zamyslite sa aj nad otázkou: Keď žalmisti písali o nádherných zaslúbeniach, neprežívali nepriazeň osudu alebo nevedeli o verných, ktorí prechádzali ťažkosťami?
2. Ako môžeme budovať bezvýhradnú dôveru v Boha za každých okolností (napr. Ž 91,14; Ž 143,8.10; Ž 145,18–20)? Čo môže zapríčiniť stratu alebo spochybnenie takejto dôvery? Prečo je dôvera Bohu v dobrých časoch kľúčová, aby sme sa naučili dôverovať Mu aj v zlých časoch?

Týždeň od 28. januára do 3. februára

SPIEVANIE PIESNE HOSPODINA V CUDZEJ KRAJINE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 79,5–13; Ž 88,4–13; Ž 69,2–4; Ž 22,2; Žalm 77; Ž 73,1–20; 1Pet 1,17

ÚVODNÝ TEXT

Ako by sme mohli spievať pieseň Hospodina v cudzej krajine? (Ž 137,4)

Nepotrebujeme študovať Knihu žalmov detailne, aby sme zistili, že žalmy zaznievajú v nedokonalom svete, vo svete hriechu, zla, utrpenia a smrti. Stvoorenstvo, ktorému vládne zvrchovaný Hospodin a platia v ňom Jeho spravodlivé zákony, je neustále ohrozované zlom. Tým, že svet je čoraz viac skazený následkami hriechu, zem sa pre Boží ľud stáva čoraz viac „cudzou krajinou“. Táto realita vytvára pre žalmistu problém: Ako žiť život viery v cudzej, nepriateľskej krajine?

Ako sme už videli, žalmisti chvália a rešpektujú Božiu zvrchovanú vládu a moc, ako aj Jeho spravodlivé súdy. Vedia, že Boh je večným a nikdy nezlyhávajúcim útočiskom a pomocou v časoch problémov. Z tohto dôvodu sú žalmisti občas zmätení (kto nie?) zdanlivou neprítomnosťou Boha. Ved' ako si vysvetliť obrovský rozmach zla a súčasne veriť v Hospodina, ktorý je zvrchovaným Vládcom? Táto takmer až nelogickosť sa v žalmoch prejavuje v odpovediach žalmistov na Božie zdanlivé mlčanie. Žalmisti vo svojich textoch reagujú nielen na Božiu prítomnosť, ale aj na pociťovanú Božiu neprítomnosť.

OSNOVA LEKCIE

Žalmy, nad ktorými budeme premýšľať v piatej lekcii, majú svoj pôvod v ťažkých životných situáciách. V nich ani hlboko veriaci človek nechápe, prečo ich Boh dopustil, a kladie mu komplikované a „odvážne“ otázky, ktoré ho trápia.

- Ž 74,18–22; 79,5–13: Aký je Boh, ktorý často nezabráni zlu? (nedeľa)
- Ž 41,2–5; 88: Prečo Boh dovolí príchod choroby a smrti? (pondelok)
- Ž 42,2–4: Kde je Boh, keď to bolí? (utorok)
- Žalm 77: Zabudol snáď Boh na tých, ktorí Mu veria? (streda)
- Ž 37,1.8; 49,6–8: Prečo sa často bezbožným darí a verní trpia? (štvrtok)

DNI ZLA

¹⁸Rozpomeň sa, Hospodin, nepriateľ ťa hanobí a bláznivý ľud zavrhol tvoje meno. ¹⁹Nevydaj dravcom dušu svojej hrdličky, na život svojich biednych nikdy nezabudni. ²⁰Hľad' na zmluvu, lebo zákutia zeme stali sa pelechmi násilia! ²¹Nech utláčaný neodchádza s hanbou, nech biedni a chudobní chvália tvoje meno! ²²Vstaň, Bože, ujmi sa svojho sporu, rozpomeň sa, ako ťa blázon hanobí celý deň! (Ž 74,18–22)

⁵Dokedy ešte, Hospodin? Chceš sa stále hnevať? Dokedy bude tvoja žiarlivosť horieť ako oheň? ⁶Vylej svoje rozhorčenie na pohanov, ktorí ťa neuznávajú, na kráľovstvá, čo nevzývajú tvoje meno! ... ⁹Pomôž nám, Bože, naša spása, pre slávu svojho mena! Vyslobod' nás a odpusť nám hriechy pre svoje meno! (Ž 79,5.6.9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo je hlavnou myšlienkou týchto textov?

Ž 74,18–22

Ž 79,5–13

Žalmista sa snaží pochopiť veľký spor medzi Bohom a mocnosťami zla. Poukazuje pritom na nevyspytateľnú Božiu zhovievavosť a na Jeho nekonečnú múdrosť a moc.

Problém zla v biblických žalmoch je predovšetkým teologický, ide totiž o otázky týkajúce sa toho, aký je Boh. Zničenie Jeruzalema a chrámu sa v zásade považuje za potupenie Boha. Otvorilo totiž priestor na nehanebné rúhanie sa Bohu. Boh si totiž vyvolil Izrael (dedičstvo) za svoj ľud a toto vyvolenie spečatil zmluvou (5Moj 4,32–38, 5Moj 32,8.9), ktorá mala platiť naveky. Koncept Božieho dedičstva obsahuje aj rozmer konca času, keďže jedného dňa sa všetky národy stanú Božím dedičstvom a budú Mu slúžiť. Predstava, že by národy zaútočili na Božie dedičstvo (Izrael) a uškodili mu, ohrozila či dokonca spochybnila dôveryhodnosť Božích zaslúbení.

Žalmista nepochybne uznáva, že hriechy ľudu narušili zmluvný vzťah s Bohom a sú príčinou všetkého, čo prišlo ako následok neposlušnosti (Ž 79,8.9). Prežitie ľudu závisí výlučne od Božieho milostivého zásahu a obnovenia zmluvného zväzku prostredníctvom pokánia a zmierenia. Hospodin je „naša spása“. Toto vyznanie vyjadruje dôveru v Božiu vernosť zaslúbeniam zmluvy (Ž 79,9).

Treba si však uvedomiť, že dôležitejšie ako obnova prosperity Izraela je obhajoba či obrana Božieho charakteru vo svete (Ž 79,9). Ak zlé činy národov ostanú nepotrebané, bude sa zdať, že Boh stratil svoju moc (Ž 74,18–23; Ž 83,17–19; Ž 106,47). Len keď Boh zachráni svoj ľud, bude Jeho meno ospravedlnené a vyvýšené.

Dnes platí rovnaký princíp ako v minulosti. Naš hriech a úpadok môžu spôsobiť nielen naše zahanbenie, ale čo je horšie, do zlého svetla postavia hlavne Boha, ktorého meno vyznávame. Naše nesprávne činy môžu mať škodlivé duchovné účinky aj na naše svedectvo a našu misiu. Príliš veľa ľudí sa odvrátilo od viery pre hriechne skutky tých, čo vyznávajú Kristovo meno!

APLIKÁCIA

■ „O Duchu Svätom Ježiš povedal: *On ma oslávi. Spasiteľ prišiel osláviť Otca zjavením jeho lásky. Podobne mal Duch Svätý osláviť Krista zjavením jeho milosti svetu. V ľuďoch má byť obnovený Boží obraz. V dokonalej povahe Božieho ľudu je zahrnutá aj Božia česť i česť Kristova.*“ (DA 671; CL 435) Ako rozumieš tejto dôležitej pravde? Čo by mala táto myšlienka znamenať v tvojom kresťanskom živote?

V BRÁNE SMRTI

²Blahoslavený, kto myslí na bedára. Hospodin ho zachráni v deň nešťastia. ³Hospodin ho ochráni a zachová ho nažive, bude blahoslavený na zemi. Nevydá ho pažravosti nepriateľov. ⁴Hospodin ho posilní na lôžku chorých a celkom ho zbaví choroby. ⁵Povedal som: „Hospodin, zmiluj sa nado mnou! Uzdrav ma! Zhrešil som proti tebe.“ (Ž 41,2–5)

Aké skúsenosti opisujú uvedené texty? Ako s tým súvisí tvoja osobná skúsenosť?

Ž 41,2–5

Ž 88,4–13

Ž 102,4–6.12.24.25

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Tieto modlitby za záchranu pred chorobou a smrťou ukazujú, že utrpenie tohto sveta sa veľmi bolestne dotýka aj Božích detí. Žalmy odhaľujú hrozné trápenia žalmistov. Je bez sily, chradne ako tráva, nemôže jesť, má miesto pri mŕtvych, leží ako zabitý v hrobe, vyzerá ako kostra pokrytá kožou, vzbudzuje odpor u svojich priateľov, trpí a je zúfalý.

Mnohé žalmy naznačujú, že Hospodin dovolil, aby na Izraelitov prišli ťažkosti pre ich neposlušnosť. Žalmisti chápu, že hriech môže byť príčinou choroby, preto sa odvolávajú na odpustenie, ktoré prichádza pred uzdravením (Ž 41,4.5). Niektoré žalmy (napríklad Žalm 88 a 102) však ukazujú, že nezavinené utrpenie Božieho ľudu je realitou života, hoci často úplne nepochopiteľnou.

V Žalme 88 je Boh obvinený z toho, že žalmistu priviedol na pokraj smrti (Ž 88,7–9). Ale aj napriek tomu, že autor vyslovuje tie najodvážnejšie sťažnosti, jeho nárek je jednoznačne aktom viery. Veď ak Hospodin vo svojej zvrchovanosti dovolil, aby do života Jeho dieťaťa vstúpili problémy, je to zároveň On, kto má moc obnoviť blaho strápeného človeka.

Na prahu smrti si žalmista pripomína Božiu milosť, vernosť, spravodlivosť a Jeho zázraky (Ž 88,11–13). Napriek pocitu, že je zasiahnutý Bohom, žalmista doslova lipne na Bohu. Hoci trpí, nepopiera Božiu lásku a vie, že On je jeho jedinou záchranou. Žalmistovo volanie ukazuje, že má skúsenosť nielen s utrpením, ale že dôverne pozná aj Božiu milosť. V jeho uvažovaní sa utrpenie a milosť navzájom nevyučujú.

Skutočnosť, že Boh dopúšťa utrpenie a zároveň prináša záchranu a vyslobodenie, je prejavom Jeho zvrchovanosti. Vedomie, že Boh vládne a o všetkom vie, vzbudzuje nádej. Keď čítame Žalm 88 vo svetle Kristovho utrpenia, žasneme nad hĺbkou Jeho lásky, v ktorej bol ochotný prejsť kvôli ľudstvu bránou smrti.

■ Premýšľaj o Ježišovi na kríži a o tom, čo vytrpel pre hriech. Ako by nám vedomie, že Boh v Kristovi trpel oveľa viac ako ktokoľvek z nás, malo pomôcť zachovať si vieru aj v časoch bolesti a skúšok?

APLIKÁCIA

KDE JE BOH?

²Ako laň dychtí po bystrinách, tak moja duša dychtí po tebe, Bože. ³Moja duša má smäd po Bohu, po živom Bohu. Kedy pôjdem a uzriem Božiu tvár?

⁴Slzy mi bývajú chlebom dňom i nocou, keď sa ma každý deň pýtajú: „Kde je tvoj Boh?“ (Ž 42,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo podľa nasledovných textov spôsobuje žalmistovi veľkú bolesť?

Ž 42,2–4

Ž 63,2

Ž 69,2–4

Ž 102,2–8

Žalmistu trápi osobná bolesť aj utrpenie celého spoločenstva. Zdá sa však, že oveľa viac ho znepokojuje zdanlivý Boží nezáujem o ťažkosti Jeho služobníkov. Božiu neprítomnosť pociťuje ako intenzívny smäd v suchej zemi (Ž 42,2–4; Ž 63,2) a smrteľnú úzkosť (Ž 102,3–5). Žalmista sa cíti vzdialený od Boha a prirovnáva sa k osamelým vtákom. „⁷Podobám sa pelikánovi na púšti, som ako sova v rozvalinách. ⁸Bdiem a som ako osamelé vtáča na streche.“ (Ž 102,7.8) Zmienka o púšti zdôrazňuje pocit odlúčenia od Boha. „Osamelé vtáča na streche“ je preč zo svojho hniezda, mimo miesta odpočinku. Žalmista volá na Boha „z hlbokých vôd“, ktoré ho odnášajú, topí sa „v hlbokom bahne“ (Ž 69,2–4; Ž 130,1). Tieto obrazy vykresľujú tiesnivú situáciu, z ktorej niet úniku. Jedinou nádejou je Boží zásah.

Ako reaguje žalmista na zdanlivú neprítomnosť Boha?

Ž 10,13

Ž 22,2

Ž 27,9

Ž 39,13

Je pozoruhodné, že žalmisti sa rozhodli nebyť ticho tvárou v tvár Božiemu mlčaniu. Nepochvejne veria v modlitbu, ktorú smerujú k živému a milostivému Bohu. Boh je prítomný, aj keď jeho prítomnosť nevidia. Je to stále ten istý Boh, ktorý ich počul v minulosti, a preto sú si istí, že ich počuje aj teraz.

Božie mlčanie vedie žalmistov k tomu, aby skúmali samých seba a v pokání a pokorných modlitbách hľadali Boha. Vedia, že Boh nezostane ticho navždy. Žalmy ukazujú, že komunikácia s Bohom musí pokračovať bez ohľadu na životné okolnosti.

APLIKÁCIA ■ Čo sa môžeme naučiť z odpovedí žalmistu na zdanlivú neprítomnosť Boha? Ako sa cítiš a ako konáš v čase, keď sa ti zdá, že Boh mlčí? Čo podporuje tvoju vieru?

„ZABUDOL BOH NA ZMILOVANIE?“

⁵Viečka mi držíš otvorené, som rozrušený, nemôžem ani hovoriť. ⁶Premýšľam o dávných dňoch, o rokoch pradávnych. ⁷V noci si spomínam, ako som hrával na strunách, premýšľam a môj duch uvažuje: ⁸Zavrhuje vari Pán naveky a neprejaví už priazeň? ⁹Navždy sa skončila jeho milosť a prestane hovoriť ďalším pokoleniam? ¹⁰Zabudol Boh na zmilovanie, odoprel v hneve svoje milosrdenstvo? (Ž 77,5–10)

Prečítaj si Žalm 77. Čím autor prechádza a ako na svoju skúsenosť reaguje?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Žalm 77 sa začína prosbou o pomoc. Táto modlitba je plná náreku a bolestného spomínania na minulosť (Ž 77,2–7). Celá bytosť žalmistu sa v žalosti obracia k Bohu. Odmieťa sa nechať utešiť akoukoľvek úľavou okrem tej, ktorá prichádza od Boha.

Zdá sa však, že spomínanie na Boha zintenzívňuje žalmistovo utrpenie. „Rozpomínam sa na Boha a vzdychám, rozjímam a môj duch sa trápi.“ (Ž 77,4) Hebrejské *hamah*, „vzdychám“, často zobrazuje „hučanie“ rozbúrených vôd (Ž 46,4). Podobne je celá bytosť žalmistu v stave intenzívneho nepokoja.

Prečo môže uvažovanie o Bohu vyvolať také silné pocity úzkosti? Séria znepokojujúcich otázok prezrádza príčinu žalmistovho trápenia (Ž 77,8–10): Zmenil sa Boh? Môže Boh zradiť svoju zmluvu?

Výrazný kontrast medzi Božími spásnymi skutkami v minulosti a zdanlivou neprítomnosťou Boha v prítomnosti spôsobuje, že žalmista sa cíti Bohom opustený. Ak sa Boh zmenil, potom žalmista nemá žiadnu nádej. Takýto záver sa však usiluje odmietnuť.

Medzitým žalmista nemôže spať, pretože Hospodin ho udržiava v bdedom stave (Ž 77,5). Toto pripomína iné biblické postavy, ktorých bdenie Boh prozreteľne využil na uskutočnenie svojich zámerov (1Moj 41,1–8; Est 6,1; Dan 2,1–3). Dlhé bezsenné noci vedú žalmistu k uvažovaniu o minulých Hospodinových skutkoch vyslobodenia a dávajú mu novú nádej a nový pohľad na situáciu, v ktorej sa ocitol (Ž 77,6.11).

Uistenie, ktoré žalmista dostáva od Boha, nespočíva vo vysvetlení podstaty jeho osobnej situácie. Ide skôr o potvrdenie Božej vernosti a dôveryhodnosti (podobne ako v príbehu Jóba). Žalmista dostáva povzbudenie, aby očakával na Hospodina vo viere, vediac, že On je ten istý Boh, ktorý robil zázraky v minulosti vyvoleného národa (Ž 77,12–19). Žalmista zároveň zmiernuje svoj postoj. Situáciu už nevníma tak, že ho Boh opustil, ale že bol s ním, hoci Jeho prítomnosť nebola zjavná: „Tvoja cesta viedla morom, tvoj chodník cez šire vody, no tvoje stopy nebolo vidieť.“ (Ž 77,20) Žalmista vníma Božie vedenie dokonca aj v situáciách, keď Jeho prítomnosť nie je ľudským očiam zrejmalá. Žalmista vyznáva, že Boh je súčasne zjavený aj skrytý, a tak chváli Hospodina tajomné a zvrchované cesty.

- Premýšľaj o čase, keď si naplno vnímal Božie pôsobenie v tvojom živote. Ako ti táto skúsenosť môže pomôcť vyrovnať sa s tým, keď do tvojho života prídu problémy a trápenia?

APLIKÁCIA

ABY SPRAVODLIVÍ NEBOLI POKÚŠANÍ

‘Prečo sa mám báť v zlých dňoch, keď ma tiesni zločinnosť záškodníkov, ktorí sa spoliehajú na svoj majetok a vystatujú sa veľkým bohatstvom? Nikto nemôže vykúpiť ani brata, ani za seba dať Bohu cenu zmierenia. (Ž 49,6–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Akým zápasom čelili žalmisti podľa týchto textov?

Ž 37,1.8

Ž 49,6–8

Ž 94,3–7

Ž 125,3

V uvedených žalmoch zaznieva nárek nad blahobytom bezbožných a zároveň pochybnosti, ktoré táto skutočnosť predstavuje pre spravodlivých. Nielenže sa bezbožným darí, oni navyše niekedy úplne otvorene pohrdajú Bohom a utláčajú iných. Citliví veriaci je v rozpakoch. Nevie, ako si má vysvetliť, že svetu vládne „žezlo bezbožnosti“ (Ž 125,3), zdá sa, že „žezlo práva“ (Ž 45,7; „žezlo spravodlivosti“; SSV) zlyháva. Prečo sa teda nevzdať a nepostaviť sa na stranu bezbožnosti?

Prečítaj si text Ž 73,1–20.27. Čo pomáha žalmistovi zvládnuť pochybnosti a ťažké obdobie? Aký je koniec tých, ktorí veria v márnosť? (Pozri tiež 1Pet 1,17.)

Kým sa autor Žalmu 73 zameriaval na prevládajúcu nepravosť, nedokázal sa pozrieť na svet Božimi očami a vnímať celkový obraz udalostí. Skutočnosť, že zlu sa darí, predstavovala pre žalmistu zdruvujúci problém. Dopracoval sa dokonca k presvedčeniu, že viera je zbytočná.

Žalm 73 však ukazuje, že „takéto vnímanie zosmiešňuje tých, ktorí ignorujú prvý verš tohto žalmu. Ten je totiž jeho celkovým zhrnutím: *Aký dobrý je Boh k Izraelu, k tým, čo majú čisté srdce!*“ (BUGENHAGEN, Johannes: *Reformation Commentary on Scripture*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2018, s. 11.)

Žalmista sa dostáva do svätyne, na miesto Božej zvrchovanej vlády, a tam si pripomína, že ono „dennodenné“ utrpenie (Ž 73,14; „deň čo deň“; SSV) je len čiastočným kúskom mozaiky. Mali by sme preto upriamiť pohľad na „koniec“, keď bezbožní budú čeliť Božiemu súdu. Žalmista napokon pochopil túto pravdu vo svätyni a vyznal svoju predchádzajúcu nerozumnosť. Text ukazuje, že realitu možno pochopiť iba duchovným pohľadom, nie ľudskou logikou.

APLIKÁCIA ■ Prináša ti zaslúbenie Božieho súdu nad svetom a nad všetkým jeho zlom útechu aj napriek tomu, že mnoho zla teraz zostáva nepotrešaného? Prečo?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítaj si Žalm 56 a v knihe *Cesta ku Kristovi* kapitolu „Radosť v Pánovi“ (SC 115–126; CK 77–85).

Rovnako ako žalmisti, aj Boží ľud všetkých čias si často kladie otázku, ako spievať Pánovu pieseň v „cudzej krajine“. Našu vieru v zvrchovanú vládu Hospodina často ovládnu (niekedy veľmi vážne) pochybnosti a my začneme uvažovať, či je Boh naozaj zvrchovaným Vládcom, či má udalosti pod kontrolou a či je naozaj taký mocný a dobrý, ako o tom hovorí Biblia.

Písmo ukazuje, že súčasťou viery nie je len dôvera a istota, ale aj neistota a napätie. Hlavne zoči-voči zlu a zdanlivej neprítomnosti Boha môžu byť niekedy pochybnosti takmer neznesiteľné. Neistota sa však nikdy nesmie týkať Boha, Jeho milujúceho a spravodlivého charakteru a vernosti. Hoci žalmisti prežívajú vo vzťahu k budúcnosti neistotu, ich viera v Božiu neochvejnú lásku a vernosť zostáva pevná (Ž 36,6–11; Ž 89,3.9).

V tomto by sme mali nasledovať ich príklad. „Zobierajte všetky svoje sily, aby ste hľadeli hore k nebesiam, nie dolu na svoje ťažkosti, potom na svojej ceste nikdy nezoslabbnete. Čoskoro uvidíte za mrakmi Ježiša, ako vystiera svoju ruku, aby vám pomohol. Jediné, čo vtedy potrebujete urobiť, je v úprimnej dôvere mu podať svoju ruku a nechať sa viesť. Ak budete Ježišovi dôverovať, prostredníctvom viery získate nádej.“ (5T 578.579)

Časy, keď Boh „skrýva svoju tvár“, nemusia oslabiť účinnosť modlitby. Naopak, tieto príležitosti spôsobujú, že žalmisti skúmajú samých seba, pripomínajú si minulé Božie spásanosné skutky a hľadajú Boha prostredníctvom pokánia a pokornej modlitby (Ž 77,11–13; Ž 89,47–53). „Viera sa posilňuje prostredníctvom zápasu s pochybnosťami a protiventstvami. Skúsenosti získané v týchto skúškach majú väčšiu hodnotu než tie najdrahšie šperky.“ (3T 555)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aké napätie prežívali žalmisti zoči-voči zlu? Čelili ste podobným pochybnostiam? Ako ste sa s nimi vysporiadali? Ako si dnes, v čase rôznych turbulencií v našom svete, zachováate svoju vieru?
2. Kde by sme mali hľadať odpovede, keď je naša viera v Boha skúšaná trápením? Ako môžu našu vieru ovplyvňovať ľudia, ktorí prechádzajú utrpením a sponchýňujú pritom Božiu dobrotu a moc?
3. Ako by ste odpovedali na bežnú otázku, prečo je na svete toľko zla, keď svet stvoril a udržiava všemocný Boh lásky? Ako nám pomáha myšlienka veľkého sporu odpovedať na túto výzvu?

Týždeň od 4. do 10. februára

HOSPODIN POVSTANE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 18,4–19; Ž 41,2–4; 4Moj 15,7–11; Žalm 82; Ž 96,6–10; Ž 99,1–4; Rim 8,34

ÚVODNÝ TEXT

„Pre útlak biednych, pre vzdychy úbohých povstanem teraz,“ hovorí Hospodin, „zachránim tých, ktorými pohrdajú.“ (Ž 12,6)

Naša doba nie je jedinou, počas ktorej sa rozmáha zlo, nespravodlivosť a útlak. Bolo to tak aj v čase, keď žili a tvorili žalmisti. A tak jednou z výrazných tém, ktoré nachádzame v žalmoch, je vyjadrenie Božích výhrad proti násiliu a útlaku vo svete. Vzťahuje sa to na minulosť aj prítomnosť.

Áno, Hospodin je trpezlivý a väčšinou neprejavuje svoj hnev okamžite. Vo svojej veľkej zhovievavosti nechce, aby niekto zahynul, ale aby ľudia činili pokánia a zmenili spôsob svojho života (2Pet 3,9–15). A hoci „čas“ na Boží zásah sa nie vždy zhoduje s ľudskými očakávaniami, čoskoro príde deň Jeho súdu (Ž 96,13; Ž 98,9). Kým tento čas nastane, potrebujeme dôverovať Bohu a Jeho zaslúbeniam.

Len Stvoriteľ, ktorého vláda je založená na práve a spravodlivosti (Ž 89,15; Ž 97,2), môže svojím zvrchovaným súdom poskytnúť svetu stabilitu a prosperitu. Dvojitý aspekt Božieho súdu zahŕňa oslobodenie utláčaných a potrestanie bezbožných (Ž 7,7–18).

Takéto zaslúbenie sme dostali a jedného dňa sa uskutoční. Bude to však v čase, ktorý určí Boh, nie v čase, ktorý by sme si priali my. Tento týždeň si všimneme, ako túto myšlienku zdôrazňujú autori žalmov.

OSNOVA LEKCIE

V šiestej lekcii sa pozrieme na biblické žalmy ako na svedectvo o dôvere v Boha, ktorý vidí nespravodlivosť a ľudské trápenie a Jeho odpoveďou nebude mlčanie. Pozornosť bude venovaná textom, ktoré Boha predstavujú ako Toho, ktorý sa zastane núdzných a nastolí spravodlivosť.

- Ž 19–18,4; 76,5–13: Boh – mocný bojovník a zástanca (nedeľa)
- Ž 10–146,6: Boh – ochrana slabých a utláčaných (pondelok)
- Žalm 82; Ž 69,23–29: Boh – spravodlivý sudca (utorok, streda)
- Ž 10–96,6: Svätýňa – názorný obraz Božieho súdu (štvrtok)

„PREVYŠUJEŠ VRCHY ODVEKÉ“

¹⁴Hospodin zahrnel na nebesiach, Najvyšší vydal hlas, krupobitie i uhlie žeravé. ¹⁵Vystrelil svoje šípy a rozohnal ich, zmiatol ich množstvom bleskov. ¹⁶Objavili sa riečiská a obnažili sa základy sveta, lebo si pohrozil, Hospodin, a zadul si rozhnevaným dychom. (Ž 18,14–16)

⁵Jasom a velebou prevyšuješ vrchy odveké. ⁶Udatní hrdinovia stali sa korisťou, spia svojim spánkom; všetkým bojovníkom ochabli ruky. ⁷Tvoja hrozba, Bože Jákobov, omráčila jazdca i koňa. ⁸Ty si hrozný. Kto obstojí pred tebou, len čo sa rozhneváš? ⁹Z neba si oznámil súd, zem sa zľakla a stíchla, ¹⁰keď Boh povstal, aby súdil, aby zachránil všetkých ubiedených na zemi. (Ž 76,5–10)

Ako je v uvedených textoch predstavený Hospodin? Čo tieto obrazy vyjadrujú o Božej pripravenosti vyslobodiť svoj ľud?

Ž 18,4–19

Ž 76,5–10.13

Ž 144,5–8

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Tieto žalmy chvália Hospodina za Jeho úžasnú moc nad silami zla, ktoré ohrozujú Jeho ľud. Zobrazujú Boha v Jeho majestáte ako bojovníka a sudcu. Obraz Boha ako bojovníka je v žalmoch častý a zvyrazňuje závažnosť a naliehavosť Božej reakcie na volanie a utrpenie Jeho ľudu.

Zreteľná rozhodnosť a komplexnosť Božieho konania by mala rozptýliť akékoľvek pochybnosti o tom, že Bohu záleží na trpiacich, má s nimi súcit a navyše je schopný poraziť zlo. Kým to urobí, musíme trpezlivo čakať.

Keď Boží ľud trpel alebo bol (ako napríklad Dávid) zapojený do vojen a zápasov, vyslobodenie neprichádzalo vďaka ľudským zdrojom. Kráľ Dávid vo svojich bojoch proti nepriateľom Božieho ľudu chválil a oslavoval Hospodina ako Toho, ktorý stál za všetkými jeho víťazstvami. Pre Dávida by bolo ľahké pripísať si zásluhy za mnohé úspechy a triumfy. On však uvažoval úplne inak. Vedel, odkiaľ pochádza Zdroj jeho sily.

Hoci Dávid uvádza, že Hospodin vycvičil jeho ruky na boj (Ž 18,35), nikde v žalmoch sa nespolieha na svoje vlastné schopnosti. Je to totiž práve Hospodin, kto bojuje za Dávida a vyslobodzuje ho (Ž 18,48.49).

Kráľ Dávid, ktorý bol známy ako úspešný bojovník, v žalmoch berie na seba rolu zručného hudobníka a chváli Hospodina ako jediného Osloboditeľa a Udrživateľa svojho ľudu (Ž 144,10–15). Oslava Hospodina a modlitba nasmerovaná na Boha sú Dávidovým zdrojom sily, ktorá je mocnejšia než akákoľvek vojnová zbraň. Len Bohu treba dôverovať a uctievať Ho.

- Bez ohľadu na to, aké máš dary, zručnosti a úspechy, prečo je vždy dôležité pamätať na ich zdroj? Aké nebezpečenstvo nám hrozí, ak zabudneme, kto je pôvodcom nášho úspechu?

APLIKÁCIA

SPRAVODLIVOSŤ PRE UTLÁČANÝCH

6On utvoril nebo, zem, more a všetko, čo je v nich. On zachováva vernosť naveky. **7**On obhajuje právo utláčaných, hladným dáva chlieb. Hospodin vyslobodzuje väzňov. **8**Hospodin dáva slepým zrak, Hospodin dvíha sklúčených, Hospodin miluje spravodlivých. **9**Hospodin chráni cudzincov, ujíma sa siroty a vdovy, ale marí zámery bezbožníkov. **10**Hospodin bude kráľovať naveky. Sion, tvoj Boh bude vládnuť z pokolenia na pokolenie. Haleluja! (Ž 146,6–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si texty Ž 9,19; Ž 12,6; Ž 40,18; Ž 113,7; Ž 146,6–10 a Ž 41,2–4. Aké poslanstvo v nich nachádzame pre dnešok?

Boh prejavuje osobitnú starostlivosť a záujem o spravodlivosť v súvislosti s rôznymi zraniteľnými skupinami ľudí vrátane chudobných, núdzných, utláčaných, sirôt, vdov, vdovcov a cudzincov. Žalmy, podobne ako Zákon a proroci, sú v tomto bode veľmi jasné (2Moj 22,21–27; Iz 3,13–15).

Mnohé žalmy hovoria o „chudobných“, „utrápených“, „biednych“ alebo „utláčaných“. O utláčaných však takmer nikdy nehovoria v národnom či náboženskom kontexte. Je to preto, aby zdôraznili Božiu univerzálnu starostlivosť o celé ľudstvo.

V súvislosti s chudobnými a biednymi sa nemá na mysli len materiálna chudoba, ale aj zraniteľnosť a bezmocnosť. Ide o apel na Boží súcit a vyjadruje myšlienku, že trpiaci je sám a nemá inú pomoc okrem Boha. Chudobní a biedni sú často predstavení v kontexte úprimnosti, pravdovravnosti a lásky k Bohu. Vyznávajú úplnú závislosť od Boha a zriekajú sa akéhokoľvek náznaku sebestačnosti a sebaapresadzovania.

Prejavovanie starostlivosti o núdzných (Ž 41,2–4) je dôkazom vernosti Bohu. Zlo spáchané na zraniteľných patrilo v biblickej kultúre medzi najohavnejšie hriechy (5Moj 15,7–11). Žalmy inšpirujú verných, aby pozdvihli svoj hlas proti každému útlaku.

Žalmy tiež podčiarkujú márnosť toho, keď zakladáme svoju dôveru na pomínutelných ľudských prostriedkoch. Tie totiž v žiadnom prípade nemôžu byť konečným zdrojom múdrosti a bezpečnosti. Boží ľud musí odolať pokušeniu vložiť vieru v záchranu do ľudských vodcov a inštitúcií, najmä ak sa líšia od Božích ciest.

Náš Hospodin sa vo svojom milosrdenstve stotožnil s chudobnými tým, že sa sám stal chudobným, aby sa jeho chudobou mnohí stali bohatými (2Kor 8,9). Kristovo bohatstvo zahŕňa oslobodenie od každého útlaku, ktorý je následkom pôsobenia hriechu, a dáva nám zaslúbenie večného života v Božom kráľovstve (Zj 21,4). Ježiš Kristus napĺňa zaslúbenia žalmov ako Sudca, ktorý bude súdiť každé zlé zaobchádzanie s chudobnými, ako aj zanedbanie povinností voči nim (Mat 25,31–46).

APLIKÁCIA

- Venuješ sa vo svojom živote otázke chudobných a biednych? Ako im pomáhaš?

„DOKEDY CHCETE SÚDIŤ NESPRAVODLIVO?“

¹Boh sa postavil v zhromaždení bohov, uprostred bohov súdi: ²„Dokedy chcete súdiť nespravodlivo a nadŕžať bezbožníkom? – Sela – ³Prisúďte právo utláčanému a sirote, poníženému a chudobnému vymáhajte spravodlivosť. ⁴Ochráňte utláčaného a chudobného, vytrhnite ho z moci bezbožníkov!“ ⁵Nič nevedia, nič nechápu, chodia v temnote. Chvejú sa všetky základy zeme. ⁶Povedal som: „Bohovia ste, všetci ste synmi Najvyššieho. ⁷Vy tiež pomriete ako ostatní ľudia, padnete ako hociktoré knieža.“ ⁸Vstaň, Bože, súd' zem, ved' všetky národy sú tvojím vlastníctvom! (Žalm 82)

Hospodin zveril izraelským vodcom právomoc udržiavať spravodlivosť v Izraeli (Ž 72,1–7.12–14). Izraelskí králi mali vykonávať svoje právomoci v súlade s Božou vôľou. Ich hlavným záujmom malo byť zabezpečenie mieru a spravodlivosti v krajine a zabezpečenie starostlivosti o sociálne znevýhodnených. To bola jedna z podmienok prosperity ľudu a celej krajiny. Kráľovský trón bol upevnený vďaka vernosti Bohu, nie ľudskou silou.

Prečítaj si Žalm 82. Čo sa deje, keď vodcovia prekrúcajú spravodlivosť a utláčajú ľudí, ktorých majú chrániť?

V Žalme 82 „Najvyšší“ vyhlasuje svoje súdy nad skazenými sudcami Izraela. „Bohovia“ (Ž 82,1.6) zjavne nie sú ani pohanskí bohovia, ani anjeli, pretože nikdy nemali za úlohu zabezpečiť pre Boží ľud spravodlivosť, a preto nemohli byť súdení za to, že ju nenaplnili. Obvinenia uvedené v Ž 82,2–4 odzrkadľujú zákony Tóry a ako „bohov“ označujú vodcov Izraela (5Moj 1,16–18; 5Moj 16,18–20; Ján 10,33–35). Boh sa pýta „ľudských synov“, či súdia spravodlivo, a oznamuje ich trest, pretože boli uznaní za nespravodlivých. Vodcovia „tápu“ v temnote bez múdrosti (Ž 82,5; SVV), pretože opustili svetlo Božieho zákona (Ž 119,105).

Písmo veľmi jasne hovorí, že Hospodin je jediný Boh. On zdieľa svoju vládu nad svetom s ustanovenými ľudskými kráľmi a politickými predstaviteľmi ako svojimi zástupcami (Rim 13,1). Títo ľudskí zástupcovia sa však príliš často – nielen v minulosti, ale aj v súčasnosti – uchýlili k zneužívaniu zodpovednosti, ktorá im bola zverená.

Žalm 82 posmešne odhaľuje odpadnutie niektorých vodcov, ktorí mali pocit, že sú niečo viac, že sú „bohmi“ nad ostatnými ľuďmi. Áno, Hospodin dal izraelským vodcom autoritu a mnohé výsady. Áno, boli nazvaní „synmi Najvyššieho“ a mohli ho zastupovať v pozemských veciach. Ale Boh sa takýchto vodcov zriekol. Pripomína im, že sú smrteľní a podliehajú rovnakým morálnym zákonom ako všetci ostatní. Nikto nestojí nad Božím zákonom (Ž 82,6–8).

Boh bude súdiť celý svet. A Bohu sa bude zodpovedať aj Jeho ľud. Nielen vodcovia Izraela, ale aj všetci ostatní mali napodobňovať príklad božského Sudcu a vkladať do Neho svoju konečnú nádej.

- **Akú autoritu máš nad ostatnými ty osobne (v zamestnaní, v podnikaní, v rodine)? Dará sa ti vykonávať ju spravodlivo? Čo pod „spravodlivosťou“ rozumieš v tomto kontexte?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„VYLEJ NA NICH SVOJE ROZTRPČENIE“

²³Nech im je stôl pascou a ich obetné jedlá osídлом! ²⁴Nech sa im zatemnia oči, aby nevideli, a navždy im ochrom bedrá! ²⁵Vylej na nich svoje roztrpčenie, nech ich zasiahne pálava tvojho hnevu! ²⁶Nech ich tábor spustne, nech v ich stanoch nikto nebýva! ²⁷Ved'prenasledujú toho, koho si už ranil, hovoria o bolesti tých, ktorých si zasiahol. ²⁸K ich vine pridaj vinu, nech nemajú prístup k tvojej spravodlivosti. ²⁹Nech sú vytreťí z knihy života, nech nie sú zapísaní medzi spravodlivých. (Ž 69,23–29)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aké pocity vyjadrujú žalmisti v týchto textoch? Na koho sú orientované? Kto je sudcom podľa týchto žalmov?

Ž 58,7–9

Ž 69,23–29

Ž 83,10–18

Ž 94,1.2

Ž 137,7–9

Jednou z častých tém, ktoré nachádzame v žalmoch, je prosba o to, aby sa Hospodin pomstil na jednotlivcoch a národoch, ktoré majú v úmysle ublížiť alebo už ublížili Božiemu ľudu. Tieto žalmy môžu znieť rozpačito pre ich drsný jazyk a zjavný rozpor s biblickým princípom lásky k nepriateľovi (Mat 5,44).

Žalmistovo rozhorčenie tvárou v tvár útlaku je však opodstatnené. Žalmisti brali dobro a zlo vážnejšie ako väčšina ostatných ľudí. Sú veľmi citliví na všetko zlo a nespravodlivosť, ktoré sa dejú vo svete – nielen im, ale aj ostatným ľuďom. Napriek veľmi naliehavému volaniu po pomste, žalmisti si nikde neosobujú vykonať túto pomstu sami. Namiesto toho nechávajú odplatu výlučne v Božích rukách. Žalmy pripomínajú prekliatia, ktoré zaznievajú v zmluve s Bohom (5Moj 27,9–16) a prosia Boha, aby konal podľa svojho zaslúbenia.

Takéto žalmy nie sú len autorovou modlitbou, ale zaznievajú aj ako prorocké vyhlásenia o blížiacom sa Božom súde. Žalm 137 odzrkadľuje oznámenia o Božom súde nad Babylonom, podobne ako to môžeme vidieť u prorokov. Skaza, ktorú Babylončania priniesli iným národom, sa obrátila proti nim. Žalmy vyjadrujú Božie varovania, že zlo nezostane nepotrepané navždy.

Božia odplata sa meria spravodlivosťou a milosťou. Božie deti sú povolané modliť sa za tých, ktorí s nimi zle zaobchádzajú, a dokonca dúfať v ich obrátenie (Ž 83,19; Jer 29,7).

Samozrejme, môže sa nám zdať, že volanie po odplate nie je v súlade s biblickými normami lásky k nepriateľom. Skôr, než sa nad takýmto volaním pohoršíme, musíme si dať pozor, aby sme nezmenšovali mučivú bolesť, ktorou žalmisti alebo Boží ľud prechádzajú. Boh veľmi dobre rozumie utrpeniu svojich detí. „V Hospodinových očiach je vzácna smrť jeho zbožných.“ (Ž 116,15) Boží súd ukladá Božiemu ľudu povinnosť, aby pozdvihol svoj hlas proti všetkému zlu a očakával príchod Božieho kráľovstva v jeho plnosti. Žalmy sa stávajú hlasom tých, ktorí trpia, a dávajú im poznať, že Boh vie o ich utrpení a jedného dňa príde nastoliť spravodlivosť.

APLIKÁCIA ■ Zrejme nikomu z nás sa nevyhli myšlienky na pomstu voči tým, ktorí ublížili nám alebo našim blízkym. Ako by nám študované žalmy mohli pomôcť lepšie pochopiť tieto pocity a zaujať k nim správny postoj?

SVÄTYŇA A HOSPODINOV SÚD

6Predchádza ho veleba a dôstojnosť, moc a nádhera je v jeho svätyni. **7**Rodiny národov, vzdávajte Hospodinovi, vzdávajte Hospodinovi slávu a moc! **8**Vzdávajte Hospodinovi slávu hodnú jeho mena! Prineste obetný dar a vstúpte do jeho nádvorí! **9**Klaňajte sa Hospodinovi v jeho svätej nádhere. Chvej sa pred ním, celá zem! **10**Hlásajte medzi pohanmi: „Hospodin kraluje!“ Svet je založený pevne, nepohne sa! On súdi národy spravodlivo. (Ž 10–96,6)

Preštuduj si uvedené texty. Ako súvisí svätyňa so súdom a aké to má pre nás dôsledky? Ako nám svätyňa pomáha pochopiť spôsobom, akým sa Boh vysporiada so zlom?

Ž 96,6–10

Ž 99,1–4

Ž 132,7–9.13–18

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Hospodinov súd úzko súvisí so svätyňou. Svätyňa bola miestom, kde sa zmenil žalmistov pohľad na problém zla (Ž 73,17–20). Svätyňa bola označená ako miesto Božieho súdu, ako to naznačuje rozsudok podľa obradu „urím“ (4Moj 27,21) a veľkňazov „náprsník Božieho súdu“ (2Moj 28,15.28–30). Preto mnohé žalmy zobrazujú Boha na Jeho tróne vo svätyni pripraveného súdiť svet pre jeho hriech a zlo.

Svätyňa zjavuje plán spasenia. V pohanstve sa hriech chápal predovšetkým ako telesná poškvrna, ktorú treba odstrániť magickými obradmi. Naproti tomu Biblia predstavuje hriech ako porušenie Božieho mravného zákona. Božia svätosť znamená, že On miluje právo a spravodlivosť. Podobne by sa Boží ľud mal usilovať o právo a spravodlivosť a mal by uctievať Boha v Jeho svätosti. Boha uctieваме aj tým, že zachováваме Boží zákon, ktorý je vyjadrením Jeho svätosti.

Svätyňa je teda miestom odpustenia hriechov a obnovy spravodlivosti, ako to naznačuje „zľutovnica“ (2Moj 25,17; Roh.) a „obete spravodlivosti“ (5Moj 33,19; Ž 4,6; Roh.).

Je dôležité uvedomiť si, že Boh má dvojité postavenie: odpúšťa aj trestá. „Hospodin, Boh náš, ty si im odpovedal, býval si pre nich odpúšťajúcim Bohom i pomstiteľom ich neprávostí.“ (Ž 99,8) Praktické dôsledky toho, že svätyňa je miestom Božieho súdu, sa prejavujú v neustálom uvedomovaní si Božej svätosti a požiadaviek na spravodlivý život podľa Božích zmluvných požiadaviek. Hospodinov súd zo Siona má za následok požehnanie spravodlivých a porážku bezbožných (Ž 132,13–18). Svätyňa upriamovala pozornosť ľudí na radostné očakávanie príchodu Hospodina ako Sudcu. Vyvrcholením týchto očakávaní bol Deň zmierenia. Podobne aj žalmy posilňujú istotu blížiaceho sa príchodu božského Sudcu (Ž 96,13; Ž 98,9). Toto očakávanie sa naplnilo službou Ježiša Krista v nebeskej svätyni (Zj 11,15–19).

■ **Prečítaj si Rim 8,34. Ako nám tento verš ukazuje, že Kristovo dielo v nebeskej svätyni je dobrou správou pre Jeho ľud?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Myšlienky z vrchu blahoslavenstiev* si prečítajte kapitolu „Blahoslavenstvá“ (MB 6–13.29–35; MVB 13–22.36–43)

Žalmy sú protestom proti ľudskej ľahostajnosti voči nespravodlivosti. Sú odmietnutím zmieriť sa so zlom a jeho dôsledkami. Žalmistov nemotivuje túžba po pomste, ale túžba oslavovať Božie meno. Preto nie je nepatričné, keď sa spravodliví radujú z pohľadu na Božiu pomstu za zlo. Takýmto spôsobom sa totiž obnovuje vážnosť Božieho mena a Jeho spravodlivosť vo svete (Ž 58,11.12). Žalmy ľudí zaväzujú, aby pozdvihli svoj hlas proti zlu a túžobne očakávali príchod Božieho kráľovstva v jeho plnosti. V žalmoch máme uistenie o Božej úteche a záchrane. Hospodin povstane!

„Ježiš povedal: *Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa haníť, prenasledovať a všetko zlé na vás ľživo hovoriť; radujte sa a vesel'te sa, lebo máte v nebesiach veľkú odmenu.* (Mat 5,11.12) Spasiteľ pripomenul učeníkom, aby si za vzor trpezlivosti v utrpení (Jak 5,10) vzali prorokov, ktorí hovorili v mene Pánovom. Ábel bol z Adamových potomkov prvým nasledovníkom neviditeľného Krista, ktorý zomrel ako mučeník. Enoch chodil s Bohom a svet ho nepoznal. Noacha vysmiali ako fanatika a panikára. *Iní zasa zakúsili výsmech a bičovanie, ba i okovy aj žalár. Iní boli mučení a neprijali oslobodenie, aby dosiahli lepšie vzkriesenie.* (Heb 11,36.35)“ (MB 33; MVB 39.40)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Bolestné následky a prežívanie zla vo svete alebo v osobnom živote môže spôsobiť, že sa človek začne pýtať, či Hospodin skutočne vládne. Ako si môžeme pestovať vieru, ktorá obstojí aj v pokušení a trápení? Na čo sa musíme zamerať, aby sme si udržali vieru v Božiu lásku, dobrotu a moc? Čo sa môžeme naučiť z Kristovho kríža o Bohu a Jeho charaktere?
2. Prečo je dôležité nespoľiehať sa na ľudské prostriedky (vodcov, inštitúcie a sociálne hnutia) ako na najlepší spôsob nastolenia spravodlivosti vo svete? Prečo je, naopak, dôležité spoliehať sa výlučne na Božie slovo a Jeho súd?
3. Aké sú praktické dôsledky pravdy o tom, že svätyňa je miestom Božieho súdu?
4. Ako máme chápať tvrdý a miestami až krutý jazyk niektorých žalmov? Ako nám tento jazyk pomáha lepšie rozumieť človečenstvu a zraniteľnosti autorov takýchto slov?

„VEĽKÉ JE TVOJE MILOSRDENSTVO“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 136; Žalm 51; Žalm 130; Žalm 113; Žalm 123

ÚVODNÝ TEXT

**¹⁰Budem ti ďakovať, Pane, medzi ľuďmi, ospevovať ťa medzi národmi,
¹¹lebo veľké je tvoje milosrdenstvo, až po nebesia, tvoja vernosť až po oblaky. (Ž 57,10.11)**

Žalmisti si uvedomujú, že z duchovného pohľadu sú chudobní a nemajú Bohu čo ponúknuť. To znamená, že v nich samých nie je nič, vďaka čomu by obstáli pred Božím svätým trónom (Ž 40,18). Chápu, že všetci potrebujeme Božiu milosť, potrebujeme evanjelium.

Žalmy zdôrazňujú skutočnosť, že ľudia sú úplne závislí od Božieho milosrdenstva. Našťastie, Jeho milosrdenstvo je večné, čoho dôkazom je Božie stvorenie aj dejiny Božieho ľudu (Žalm 136). Pred večným Bohom je ľudský život pomínutelný ako tráva, ale Boh prejavuje nad nami svoje zľutovanie, obnovuje našu silu (Ž 103,3.5.15) a v Ňom máme zaslúbenie večnosti.

Boží ľud sa raduje z toho, že Hospodin je verný svojej zmluve. Volania ľudí, bez ohľadu na ich naliehavosť, sú často naplnené nádejou, pretože smerujú k súcitnému nebeskému Otcovi (Ž 103,13; Ž 68,6; Ž 89,27). Každodenné skúsenosti s Božou milosťou a láskou posilňujú naše odhodlanie uctievať a slúžiť jedine Bohu – a nikomu a ničomu inému.

OSNOVA LEKCIE

V siedmej lekcii sa v Knihe žalmov zameriame na veľkú tému Božej milosti a Božieho milosrdenstva voči slabým a hriešnym ľuďom. Vo vybraných žalmoch uvidíme, ako si ich autori uvedomovali svoju hriešnosť, potrebu Božej milosti, ale tiež vďačnosť za ňu.

- Žalm 136: Božie milosrdenstvo je večné (nedela)
- Žalm 51: Zľutuj sa nado mnou a stvor mi čisté srdce! (pondelok)
- Žalm 130: Kto pred tebou, Bože, obstojí? (utorok)
- Žalm 113 a 123: Božia veľkosť sa prejavuje v Jeho milosrdenstve (streda)
- Žalm 103: Naša reakcia na Božie milosrdenstvo (štvrtok)

„JEHO MILOSRDENSTVO TRVÁ NAVEKY“

¹Ďakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ²Ďakujte Bohu bohov, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ³Ďakujte Pánovi pánov, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ⁴Jedine on koná veľké divy, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ... ²³Spomenul si na nás v našom ponížení, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ²⁴Oslobodil nás od našich protivníkov, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ²⁵Všetkým tvorom dáva pokrm, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. ²⁶Ďakujte Bohu nebies, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky. (Ž 136,1–4.23–26)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aká je ústredná myšlienka Žalmu 136? Kde nachádza žalmista dôkazy pre svoje tvrdenie?

Žalm 136 vyzýva Boží ľud, aby chválil Hospodina za Jeho milosrdenstvo zjavené v stvorení (Ž 136,4–9) a v dejinách Izraela (Ž 136,10–22). „Milosrdenstvo“ (hebrejsky *chesed*, „milosť“; „vytrvalá láska“) vyjadruje Božiu dobrotu a vernosť stvorenstvu a zmluve s Izraelom. Žalm ukazuje, že nesmierna Božia moc a vznešenosť sú založené na Jeho nemennej, vytrvalej láske.

Hospodin je „Boh bohov“ a „Pán pánov“ (Ž 136,2.3), čo je hebrejské vyjadrenie, ktoré znamená že „Hospodin je veľký Boh“ (Ž 95,3). Tieto výroky teda neznamenajú, že by existovali aj nejakí iní bohovia, ale že Hospodin je jediný Boh.

Hospodinove veľké zázraky, ktoré nemôže zopakovať nikto iný, sú nepopierateľným dôkazom Jeho zvrchovanej vlády (Ž 136,4). Boh stvoril nebo, zem a nebeské telesá, ktoré sú predmetom uctievania pohanov (5Moj 4,19). Žalmy však zbavujú moci nielen pohanské božstvá, ale aj všetko ostatné, na čo by sa ľudia mohli obracať ako na zdroj viery a sily. Z ruky Hospodina vyšlo celé stvorenstvo. Sú to iba stvorené veci – nie Stvoriteľ. V tom spočíva podstatný rozdiel. Obraz Hospodinovej silnej ruky a vystretého ramena (Ž 136,12) zdôrazňuje účinnosť Božej moci a skutočnosť, že Jeho milosrdenstvo má ďalekosiahlu pôsobnosť.

Božie milosrdenstvo v stvorení a dejinách by malo inšpirovať Jeho ľud, aby mu dôveroval a zostal verný Jeho zmluve. Refrén „lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky“ sa v Žalme 136 opakuje 26-krát, čím uistuje veriacich, že Hospodin sa nemení a zopakuje svoju minulú priazeň každej nasledujúcej generácii. Boh pamätá na svoj ľud (Ž 136,23) a je verný svojej zmluve milosti. Viera v Hospodinovo trvalé milosrdenstvo je podstatou biblickej viery, ktorá zahŕňa radostné uctievanie a dôveru a zároveň mlčanlivosť a pokánie.

Žalm 136 (verše 23–25) sa končí zdôraznením Božej univerzálnej starostlivosti o svet. Božie milosrdenstvo sa vzťahuje nielen na Izrael, ale aj na celé stvorenstvo. Žalm teda hovorí o univerzálnosti Božej spásnej milosti a nabáda celý svet, aby sa pripojil k chvále Hospodina (pozri tiež Luk 2,10; Ján 3,16; Sk 15,17).

APLIKÁCIA ■ Ako odhaľuje Ježišova smrť za naše hriechy veľkú pravdu o Bohu, ktorá spočíva v tom, že „jeho milosrdenstvo trvá naveky“?

„STVOR MI ČISTÉ SRDCE“

⁸Hľa, ty obľubuješ pravdu vo vnútri človeka, dávaš mi poznať hĺbku múdrosti. ⁹Zbav ma hriechu yzopom a budem čistý, umy ma a budem belší ako sneh! ¹⁰Daj mi počuť slová radosti a potešenia, nech zajasajú kosti, čo si zdrvil. ¹¹Zakry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny! ¹²Stvor mi čisté srdce, Bože, obnov vo mne pevného ducha! ¹³Neodvrhni ma od seba, neodnímaj mi svojho svätého ducha! ¹⁴Vráť mi radosť z tvojjej spásy a podopri ma duchom poslušnosti! (Ž 51,8–14)

Prečítaj si Ž 51,3–7. Prečo sa žalmista odvoláva na Božie milosrdenstvo?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

V duchovne najtemnejších chvíľach svojho života kráľ Dávid vylieva svoje srdce pred Hospodinom a prosí Ho o odpustenie hriechov (2. Samuelova 12). Odpustenie je mimoriadny Boží dar milosti, výsledok veľkého Božieho milosrdenstva (Ž 51,3). Kráľ Dávid žiada Boha, aby s ním zaobchádzal nie podľa toho, čo si zaslúži za svoj hriech (Ž 103,10), ale v súlade s Jeho božským charakterom, ktorého podstatou sú milosrdenstvo, vernosť a súcitiť (Ž 51,3; 2Moj 34,6.7).

Prečítaj si Ž 51,8–21. Ako tieto verše opisujú odpustenie hriechov? Čo je cieľom Božieho odpustenia?

Podstatou Božieho odpustenia zďaleka nie je len „ospravedlnenie“ v zmysle právneho vyhlásenia o nevine. Odpustenie vytvára v človeku hlbokú zmenu, ktorá zasahuje do najvnútornejších častí ľudskej bytosti (Ž 51,8; Heb 4,12). Odpustenie teda prináša nové stvorenie (Ž 51,12; Ján 3,3–8). Hebrejské sloveso *bara*, preložené ako „stvorit“, zobrazuje božskú tvorivú silu (1Moj 1,1). Iba Boh môže „stvorit“, iba On môže spôsobiť radikálnu a trvalú zmenu v srdci kajúceho človeka (2Kor 4,6).

Dávid žiada o očistenie yzopom (3Moj 14,2–8; Ž 51,9). Cíti, že pre svoju vinu je vylúčený z Hospodinovej prítomnosti, tak ako je malomocný vylúčený z komunity, kým trvá stav jeho nečistoty (Ž 51,13). Dávid sa obáva, že prinesené obete nedokážu zabezpečiť jeho úplnú obnovu. Neexistovala totiž žiadna obeť, ktorá by mohla odčiniť jeho vopred premyslené hriechy cudzoložstva a vraždy (2Moj 21,14; 3Moj 20,10).

Iba bezpodmienečná Božia milosť mohla prijať Dávidovo „zlomené a skrúsené srdce“ ako obeť a priviesť Dávda späť do súladu s Bohom (Ž 51,18.19). Prosbou o očistenie yzopom sa chce vrátiť do Božej prítomnosti.

- Boh odpustil Dávidovi cudzoložstvo, podvod a vraždu. Čo to hovorí o Božom milosrdenstve? V čom je tento príklad nádejou pre teba?

APLIKÁCIA

„KTO OBSTOJÍ?“

¹Z hlbín volám k tebe, Hospodin. ²Pane, počuj môj hlas; kiež tvoje ucho pozorne vypočuje hlas môjho vzdychania. ³Ak si budeš, Hospodin, v pamäti uchovávať nepravosti, Pane, kto obstojí? ⁴Ty však máš moc odpúšťať, aby cítili bázeň pred tebou. ⁵Čakám na Hospodina. Moja duša čaká na jeho slovo. ⁶Moja duša čaká na Pána viac ako strážcovia na ráno, viac ako strážcovia na ráno. ⁷Izrael, čakaj na Hospodina, lebo od Hospodina je milosť a od neho je plné vykúpenie. ⁸On vykúpi Izrael zo všetkých jeho nepravostí. (Žalm 130)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako je v Žalme 130 zobrazená závažnosť hriechu a dôležitosť nádeje pre hriešnikov?

Veľké trápenie žalmistu súvisí nielen s jeho vlastnými hriechmi, ale aj s hriechmi celého ľudu (Ž 130,3,8). Hriechy ľudu sú také ťažké, že hrozí nebezpečenstvo večného odlúčenia ľudu od Boha (Ž 130,3). Písmo hovorí o záznamoch o hriechoch, ktoré sa uchovávajú pre deň súdu (Dan 7,10; Zj 20,12) a o tom, že mená hriešnikov boli odstránené z knihy života (2Moj 32,32; Ž 69,29; Zj 13,8). Žalmista sa teda dovoľáva Božieho odpustenia, ktoré môže vymazať záznam o hriechoch (Ž 51,3,11; Jer 31,34; Mich 7,19). Vie, že „hnev nie je podstatou Božej prirodzenosti. Jeho láska je večná. Boží ‚hnev‘ je vyvolaný len tým, že človek nedokáže doceniť Jeho lásku. ... Zmyslom Jeho hnevu nie je zraniť, ale skôr uzdraviť človeka; nie zničiť, ale zachrániť svoj zmluvný ľud (pozri Oz 6,1.2).“ (LaRondelle Hans K.: *Deliverance in the Psalms*. Berrien Springs, MI: First Impressions, 1983, s. 180.181) Našu úctu a vážnosť voči Bohu vzbudzuje vedomie, že Boh nechce trestať naše hriechy, ale túži ich odpúšťať (Ž 130,4; Rim 2,4). Skutočné uctievanie je postavené na obdive Božieho charakteru lásky, nie na strachu z trestu.

Božie deti sú povolané čakať na Hospodina (Ž 27,14; Ž 37,34). Hebrejské slovo preložené ako „očakávať“ doslova znamená „natiahnuť sa“ a tvorí koreň hebrejského slova pre „nádej“. Očakávanie Hospodina teda nie je pasívne, utrápené odovzdanie sa skľučujúcim okolnostiam, ale skôr nádejné „naťahovanie sa“ alebo dychtivé očakávanie Hospodinovho zásahu. Žalmistova nádej nie je založená na jeho osobnom optimizme, ale na Božom slove (Ž 130,5). Verné očakávanie Hospodina nie je márne, pretože po temnej noci prichádza ráno božského vyslobodenia.

Všimnime si, ako sa osobná prosba žalmistu stáva prosbou celého spoločenstva (Ž 130,7,8). Blaho jednotlivca je neoddeliteľné od blahobytu celého ľudstva. Človek sa teda nemodlí len za seba, ale za spoločenstvo. Ako veriaci sme súčasťou komunity a to, čo ovplyvňuje jednu časť komunity, ovplyvňuje každého jej člena.

APLIKÁCIA

- Zamysli sa nad textom žalmu: „Ak si budeš, Hospodin, v pamäti uchovávať nepravosti, Pane, kto obstojí?“ (Ž 130,3) Čo to znamená pre teba osobne? Aká by bola tvoja situácia, keby si Hospodin „v pamäti uchovával“ tvoje nepravosti?

CHVÁLA VZNEŠENÉMU A MILOSRDNÉMU BOHU

¹Svoje oči dvíham k tebe, čo tróniš na nebesiach. ²Ako oči sluhov hľadia na ruku svojich pánov, ako oči slúžky na ruku svojej panej, tak hľadia naše oči na Hospodina, nášho Boha, kým sa nezmiluje nad nami. ³Zmiluj sa nad nami, Hospodin, zmiluj sa nad nami, lebo sme presýtení opovrhovaním. ⁴Naša duša je presýtená posmechom sebaistých, pohrdaním pyšných. (Žalm 123)

Prečítaj si Žalmy 113 a 123. Ktoré dva aspekty Božieho charakteru sú zobrazené v týchto žalmoch?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Žalmy 113 a 123 chvália vznešenosť a milosrdenstvo Hospodina. Jeho velebnosť sa zjavuje vo veľkosti Hospodinovho mena a vo vyvýšenosti Jeho trónu, ktorý je nad všetkými národmi a nad nebesami (Ž 113,4,5; Ž 123,1). „Kto je ako Hospodin, náš Boh, ktorý sídli vysoko?“ (Ž 113,5) Tieto slová sú vyjadrením viery, že žiadna moc vo svete ani mimo neho nemôže sponchybníť Boha Izraela. Neprístupné výšky, kde Hospodin prebýva, sú znázornené skutočnosťou, že je ochotný „znižit' sa“ (Ž 113,6; Roh.). Hoci prebýva vysoko, skláňa sa k svojmu stvorenstvu a „hľadí do hlbín neba i zeme“ (pozri Ž 113,6). To, že Boh zostáva na výsostiach, Mu nebráni vidieť, čo sa deje v našom svete. Hospodinovo milosrdenstvo sa prejavuje v ochote konať v našom svete a zachraňovať núdznych a chudobných z ich problémov. Jeho štedrá ruka zjavne nie je skrytá pred Jeho služobníkmi, hoci Jeho príbytok je vo vzdialenom nebi.

Boh nás nekonečne presahuje. Jeho veľkosť a starostlivosť preto nevieme úplne pochopiť a rozpoznať, ale môžeme pozorovať Jeho skutky milosrdenstva a súcitu. Chudobní, biedni a utláčaní môžu na vlastnej koži zažiť Božiu zvrchovanú moc v pozoruhodných zásahoch a zmenách, ktoré môže urobiť v ich prospech. Vznešený Boh prejavuje svoju veľkosť tým, že používa svoju moc na vyvýšenie ponížených. Ľudia môžu slobodne pristupovať k Hospodinovi, pretože Jeho majestáť a zvrchovanosť nič nemenia na skutočnosti, že On je ich milostivý Stvoriteľ a Udržiavateľ a že ľudia sú Jeho služobníkmi a milovanými deťmi.

Uctievanie Hospodina je teda motivované nielen Jeho veľkoleposťou, ale aj Jeho dobrotou. Chvála nie je obmedzená časom a priestorom (Ž 113,2,3). Vznešenosť a milosrdenstvo Hospodina sa najlepšie prejavujú v Ježišovi Kristovi, ktorý bol ochotný zostúpiť z nebies a ponížiť sa – a to až na smrť na kríži –, aby pozdvihol padlé ľudstvo (Fil 2,6–8). Na kríži vidíme, prečo je Boh hoden nášho uctievania a našej chvály za všetko, čo pre nás urobil.

- **Uvažuj o kríži a o tom, čo sa na ňom udialo pre teba osobne. Pred čím ťa Ježiš zachránil? Prečo je dôležité uvažovať vo svetle kríža o Bohu a Jeho vzťahu k nám?**

APLIKÁCIA

„NEZABÚDAJ NA NIJAKÉ Z JEHO DOBRODENÍ“

¹Dobroreč Hospodinovi, moja duša, celé moje vnútro jeho svätému menu!

²Dobroreč Hospodinovi, moja duša, nezabúdaj na nijaké z jeho dobrodení!

³On ti odpúšťa všetky previnenia, on ťa uzdravuje zo všetkých chorôb.

⁴Zachraňuje ti život zo záhuby, on ťa venčí milosťou a milosrdenstvom.

⁵Dobrom nasycuje tvoj život, mladosť sa ti obnovuje ako orlovi. (Ž 103,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako je Božie milosrdenstvo predstavené v Žalme 103?

Žalm 103 hovorí o mnohorakých Hospodinových požehnaníach. Tie sa týkajú všetkých „jeho dobrodení“ (Ž 103,2), vďaka ktorým sa môže človeku dobre dariť a môže sa rozvíjať (Ž 103,3–6). Základom požehnaní je Boží milostivý charakter a Jeho vernosť zmluve s Izraelom (Ž 103,7–18). Hospodin „pamätá“ na ľudskú krehkosť a pominuteľnosť a má súcit so svojím ľuďom (pozri Ž 103,13–17).

„Pamätanie“ je v tomto kontexte viac než len kognitívna činnosť. Zahŕňa záväzok, ktorý sa prejavuje skutkom: Boh sa stará o svoj ľud a vyslobodzuje ho (Ž 103,3–13). Pôsobivé obrazy vo veršoch Ž 103,11–16 ilustrujú nesmiernu veľkosť Božej milosti, ktorú možno prirovnať iba k nekonečnej rozľahlosti nebies (Iz 55,9).

Ako by teda mali ľudia reagovať na Božie milujúce milosrdenstvo?

(1) Dobrorečením Hospodina (Ž 103,1.2). Slovo prekladané ako „dobroreč“ vychádza z hebrejského slovesa *barak* a znamená „žehnať“. Prvýkrát sa v Písme objavuje v správe o stvorení v súvislosti s požehnaním človeka a soboty (1Moj 1,22.28; 2,3). Vo všeobecnosti sa chápe ako akt udelenia materiálnych a duchovných benefitov (1Moj 49,25; Ž 5,12). Keďže Boh je Zdrojom všetkých požehnaní, otázkou zostáva, ako môžu ľudské bytosti žehnať Boha? Nižšie postavený môže žehnať vyššie postaveného v zmysle prejavenia vďačnosti a chvály (1Kráľ 8,66; Jób 29,13). Boh žehná ľuďi tým, že im udeľuje dobro, a ľudia žehnajú Boha tým, že chvália Jeho dobrotu. To znamená, že Bohu „dobrorečíme“ za Jeho dary a za Jeho milostivý charakter.

(2) Pamätaním na všetky Jeho dobrodenia a Jeho zmluvu (Ž 103,2.18–22) tak ako Hospodin „pamätá“ na krehkosť človečenstva a na svoju zmluvu so svojím ľuďom (Ž 103,3–13). Pamätanie je kľúčovým aspektom vzťahu medzi Bohom a Jeho ľuďom. Tak ako Boh pamätá na svoje zaslúbenia ľuďom, tak aj ľudia sú povinní pamätať na Božiu vernosť a odpovedať Bohu svojou láskou a poslušnosťou.

Túto myšlienku podporuje aj známy citát z knihy *Túžba vekov*: „Bolo by dobre, keby sme každodenne aspoň hodinu uvažovali o Ježišovom živote. Sústreďene by sme mali rozjímať o podrobnostiach každej udalosti, najmä však o udalostiach posledných. Ak budeme takto uvažovať o jeho veľkej obeti za nás, naša dôvera v neho bude stálejšia, láska vrúcnejšia a dôkladnejšie budeme preniknutí jeho Duchom. Ak chceme byť nakoniec spasení, musíme sa pod krížom naučiť pokániu a pokore.“ (DA 83; CL 50)

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta ku Kristovi* si prečítajte kapitolu „Hriešnik potrebuje Krista“ (SC 17–22; CK 12–15).

V žalmoch sa hlas Božieho ľudu spája do refrénu „Jeho milosrdenstvo trvá naveky“ na oslavu večnej Božej lásky (Ž 106,1; Ž 107,1; Ž 118,1–4.29; Žalm 136). „Nechváliť Boha by znamenalo zabudnúť na všetky Jeho dobrodenia a nevážiť si Božie dary. Len ten, kto chváli, nezabúda. Myslieť a hovoriť o Bohu ešte neznamená chváliť Ho. Chvála sa začína vtedy, keď uznáme Božiu zvrchovanosť a Jeho skutky a keď odpovieme oslavou na Jeho dobrotu, milosrdenstvo a múdrosť.“ (LaRondelle Hans K.: *Deliverance in the Psalms*. Berrien Springs, MI: First Impressions, 1983, s. 178)

Dôležitosť dobrorečenia za trvalé Božie milosrdenstvo nadobúda ešte hlbší význam, keď si pripomenieme, že Božie milosrdenstvo, ktoré sa prejavuje Jeho zmluvnou vernosťou a milujúcou láskavosťou, je pevné a nemenné napriek pretrvávajúcemu ľudskému hriechu a odboju voči Bohu.

„My sme proti nemu zhréšili, nezaslúžime si jeho priazeň, no aj tak si praje, aby sme vyslovovali takú úžasnú prosbu: *Pre svoje meno nezavrňni, nezneucti trón svojej slávy. Rozpomeň sa a nezruš svoju zmluvu s nami.* (Jer 14,21) Ak vyznávame Bohu svoju nehodosť a svoje hriechy, on splní, čo slúbil a vypočuje nás. Zaručil to ctou svojho majestátu.“ (COL 148; KP 112)

Skúsenosť, že Boh bol k Dávidovi dobrotivý (Ž 103,2), povzbudzuje žalmistu, aby povedal, že „Hospodin koná spravodlivé skutky, dáva právo *všetkým* utláčaným“ (Ž 103,6). Konečným cieľom osobného svedectva žalmistu a chvály Božieho milosrdenstva v jeho živote je teda uistiť ostatných o Božej milujúcej láskavosti, aby aj oni mohli otvoriť svoje srdcia Bohu a prijať Jeho spasiteľnú milosť a chváliť Boha (Ž 9,12.13; Ž 22,23–28; Ž 66,16).

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aké praktické dôsledky má na spásu ľudí skutočnosť, že Božie milosrdenstvo je večné? Prečo to neznamená, že vďaka Božiemu večnému milosrdenstvu môže človek vedome zotrvať v hriechu a pokračovať vo vzbure?
2. Ako môžeme zosúladiť Božie odpustenie našich hriechov s myšlienkou Božieho súdu nad hriechom?
3. Ako spolu súvisia vyjadrenia o Božom milosrdenstve v Novej zmluve s vyjadreniami v žalmoch (Ef 2,4,5; 1Tim 1,16; Tít 3,5; Heb 4,16)?

Týždeň od 18. do 24. februára

MÚDROŠŤ PRE SPRAVODLIVÝ ŽIVOT

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 119,1–16; Žalm 90; Ján 3,16, Ž 95,7–11; Žalm 141 a Žalm 128

ÚVODNÝ TEXT

Nauč nás počítať naše dni, aby sme získali múdre srdce. (Ž 90,12)

Ako sme videli, Božia milosť prináša odpustenie hriechov a tvorí nové srdce v kajúcnom hriešnikovi, ktorý začal žiť životom viery.

Božie slovo prináša aj pokyny pre spravodlivý život (Ž 119,9–16). Riadenie sa princípmi Božieho zákona nie je v žiadnom prípade zákonnícke dodržiavanie pravidiel. Ide skôr o dôverný vzťah s Bohom, ktorý sa premieta do života plného požehnania (Ž 119,1.2; Žalm 128).

Život spravodlivého však nie je zbavený pokušením. Spravodlivý môže byť nielen pokúšaný ľstivou povahou hriechu (Ž 141,2–4), ale dokonca tomuto pokušeniu aj podľahnúť. Boh dopúšťa čas skúšok, aby sa prejavila vernosť (alebo nevernosť) Jeho detí. Ak budú Božie deti dbať na Božie pokyny a napomenutia, ich viera sa prečistí a dôvera v Hospodina sa posilní. Múdrošť pre spravodlivý život človek nadobúda aj prostredníctvom života s Bohom uprostred pokušení a výziev. Prosha o to, aby nás Boh naučil počítať naše dni a my sme tak získali múdrosť srdca (Ž 90,12), odzrkadľuje trvalé odhodlanie žiť životom naplneným vernosťou Hospodinovi.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa bližšie pozrieme na to, akým spôsobom žalmy predstavujú skutočnú múdrosť a múdry život, ku ktorému sú pozývané Božie deti. Jednotlivé pasáže ukážu nielen na zdroj múdrosti, ale aj na výsledky a požehnania, ktoré nám môžu priniesť.

- Ž 119,10–12.161–168: Boží zákon ako múdry sprievodca na ceste (nedeľa)
- Ž 90,1–12: Múdrošť a vedomie našej pomínutelnosti (pondelok)
- Ž 81,7.8; 105,18.19: Životné skúšky ako škola múdrosti (utorok)
- Ž 1,1; 141,3.4: Múdrošť uprostred pokušenia (streda)
- Ž 1,1–3: Požehnanie plynúce z múdreho života (štvrtok)

„V SRDCI SOM SI SKRYL TVOJU REČ“

¹⁰Celým srdcom som ťa hľadal; nedopušť, aby som odbočil od tvojich príkazov! ¹¹V srdci som si skryl tvoju reč, aby som proti tebe nehrešil. ¹²Velebený buď, Hospodin! Nauč ma svoje ustanovenia! ... ¹⁶¹Kniežatá ma prenasledujú bez príčiny, moje srdce sa však bojí len tvojho slova. ¹⁶²Z tvojej reči sa radujem ako ten, kto nachádza hojnú korisť. ¹⁶³Nenávidím lož, protiví sa mi, tvoj zákon milujem. ¹⁶⁴Sedemkrát za deň ťa chválím za tvoje spravodlivé sudy. ¹⁶⁵Tí, čo milujú tvoj zákon, majú hojnosť pokoja, nemajú sa o čo potknúť. ¹⁶⁶V nádeji očakávam tvoju spásu, Hospodin, a plním tvoje príkazy. ¹⁶⁷Moja duša sa pridŕža tvojich príkazov, veľmi ich milujem. ¹⁶⁸Pridŕžam sa tvojich rozkazov a predpisov, ty poznáš všetky moje cesty. (Ž 119,10–12.161–168)

Prečítaj si Ž 119,1–16.161–168. Ako by sme mali dodržiavať Božie prikázania a aké požehnanie z toho plnúť?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Biblia zobrazuje každodenný život viery ako púť („chodenie“) s Bohom po Jeho ceste spravodlivosti. Život viery je udržiavaný „chodením v zákone Hospodinovom“ (Ž 119,1; Roh.) a „kráčaním vo svetle tvojej [Hospodinovej] tváre“ (Ž 89,16). V žiadnom prípade nejde o dve rôzne „chodenia“. Chodiť vo svetle Božej tváre znamená žiť podľa Božieho zákona. A podobne „chodenie v zákone Hospodinovom“ sa týka aj hľadania Boha celým srdcom (Ž 119,1.2.10).

Byť „bezúhonný čo do svojej cesty“ (Ž 119,1; Roh.) je ďalší spôsob, akým žalmy opisujú spravodlivý život. Bezúhonnosť charakterizuje obeť „bez chyby“, ktorá je Bohu prijateľná (2Moj 12,5). Podobne život spravodlivého jednotlivca, ktorý je živou obeťou (Rim 12,1), má byť nepoškvrnený láskou k hriechu. Život oddaný Bohu je charakterizovaný ako rozumné, rozvážne počínanie si či chodenie „na ceste dokonalosti“. Znamená to, že človek v živote zaujme správny smer, ktorý sa páči Bohu (Ž 101,2.6; pozri aj Ž 18,33).

Povedali sme si už, že život podľa Božích prikázaní nemá nič spoločné so zákonníckym dodržiavaním Božích pravidiel. Naopak, spočíva v „rozumnosti“, vďaka ktorej dokážeme pochopiť a odlíšiť rozdiel medzi dobrom a zlom (Ž 111,10; pozri aj 1Par 22,12). Týka sa to celého nášho bytia, nielen vonkajších činov. Byť „bezúhonný“, dodržiavať Božie prikázania a celým srdcom hľadať Boha, to sú neoddeliteľné životné postoje (Ž 119,1.2).

Božie prikázania sú zjavením Božej vôle pre svet. Učia ľudí, ako sa môžu stať múdrymi a ako môžu žiť v slobode a pokoji (Ž 119,7–11.133). Žalmista sa teší zo zákona, pretože zákon ho uistuje o Božej vernosti (Ž 119,77.174).

„Tí, čo milujú tvoj zákon, majú hojnosť pokoja, nemajú sa o čo potknúť.“ (Ž 119,165) „Potknutie sa“ je obrazom morálneho zlyhania. Ako svieca osvetľuje žalmistovu cestu (Ž 119,105), tak nás Božie slovo chráni pred pokušením (Ž 119,110).

- Ako Kristus ukázal moc Božieho slova vo svojom živote (Mat 4,1–11)? Čo sa z toho môžeme naučiť o moci, ktorá vychádza zo srdca človeka upriameného na zachovávanie Božieho zákona?

APLIKÁCIA

„NAUČ NÁS POČÍTAŤ NAŠE DNI“

¹Modlitba Mojžiša, Božieho muža. Pane, býval si nám príbytkom z pokolenia na pokolenie. ²Skôr ako sa vrchy zrodili, skôr než vznikla zem a svet, od vekov naveky ty si Boh. ³Človeka vraciaš do prachu, hovoríš: „Vrátte sa, synovia človeka.“ ⁴Ved' tisíc rokov je v твоjich očiach ako včerajšok, čo sa pomínul, ako čas nočnej stráže. ⁵Odplavuješ ich, sú ako sen, ako tráva, čo pučí zrána; ⁶zrána rozkvitá a rastie, na večer vädne a uschýna. ... ¹⁰Počít našich rokov býva sedemdesiat, pri väčšej sile aj osemdesiat; ich pýchou je len lopota a strasť, rýchlo sa pomínú a my odlietame. ¹¹Ako by sa nebál tvojej prchkosti, kto pozná silu tvojho hnevu? ¹²Nauč nás počítat naše dni, aby sme získali múdre srdce. (Ž 90,1–6.10–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aký ľudský problém opisujú tieto texty? Aký je tvoj postoj k tomuto problému?

Žalm 90

Ž 102,12

Ž 103,14–16

Ľudská existencia poznačená hriechom je vo svetle večnosti len para. Tisíc rokov je v Božích očiach „ako včerajšok, čo sa pomínul, ako čas nočnej stráže“ (Ž 90,4). V porovnaní s Božím časom ľudský život doslova letí (Ž 90,10). Aj tí spomedzi nás, čo sú „pri väčšej sile“, sú prirovnaní k slabým, veľmi rýchlo pomínelým rastlinám (Ž 90,5.6; Ž 103,15.16). A už aj tak dosť krátky život je väčšinou naplnený ťažkou prácou a zármutkom (Ž 90,10). Dokonca aj ľudia, ktorí neveria v Boha, smútia a nariekajú nad krátkosťou života. Uvedomujú si to najmä v kontraste s večnosťou, ktorú vnímajú pri pohľade na nekonečný vesmír a ktorá bude pokračovať, aj keď sa oni raz pomínú.

Žalm 90 stavia ľudskú tieseň tvárou v tvár smrteľnosti do kontextu Božej starostlivosti o človeka, ktorú prejavuje ako Jeho Stvoriteľ. Hospodin bol príbytkom svojho ľudu po všetky generácie (Ž 90,1.2). Hebrejské slovo *ma'on* („príbytok“) charakterizuje Hospodina ako útočisko alebo príbytok Jeho ľudu (Ž 91,9). Boh neprejavuje svoj spravodlivý hnev naplno a opakovane nad nami rozprestiera svoju milosť. Žalmista volá: „Kto pozná silu tvojho hnevu?“ (Ž 90,11) Takéto vyjadrenie naznačuje, že nikto nikdy ešte nezažil úplný účinok Božieho hnevu proti hriechu. Aj preto máme vždy nádej na záchranu, ak sa budeme kajať a usilovať získať múdrosť pre spravodlivý život.

Múdrosť v Biblii zobrazuje nielen inteligenciu, ale aj úctu k Bohu. Potrebujeme nadobudnúť múdrosť, ktorá spočíva v schopnosti „spočítat naše dni“ (Ž 90,12). Čo to znamená? Ak vieme spočítat naše dni, znamená to, že ich počet je konečný, obmedzený. Múdrosť spočíva v poznaní tejto skutočnosti. Múdry život znamená žiť s vedomím pomínelosti života. Toto poznanie nás potom vedie k viere a poslušnosti. Takúto múdrosť môžeme získať len pokáním (Ž 90,8.12) a prijatím Božích darov odpustenia, súcitu a milosrdenstva (Ž 90,13.14).

Náš základný problém nespočíva v tom, že sme stvorení ako ľudské bytosti, ale vyplýva z pádu do hriechu a z toho, čo hriech spôsobil v našom svete. Jeho ničivé účinky sú viditeľné všade a v každom človeku.

Vďaka Ježišovi však pre nás existuje riešenie. On vytvoril cestu z našej ľudskej biedy (Ján 1,29; Ján 3,14–21). Inak by sme nemali žiadnu nádej.

APLIKÁCIA

- **Náš život plynie veľmi rýchlo. Aké zaslúbenie máme v Ježišovi v súvislosti s pomínelosťou nášho života? (Pozri Ján 3,16.) Akú nádej by sme mali bez Neho?**

HOSPODINOVA SKÚŠKA

⁷Sňal som mu bremeno z pliec a ruky zbavil ťažkého koša. ⁸V súzení si ma vzýval a vyslobodil som ťa, za hromobitia som ti odpovedal, pri vodách meribských som ťa vyskúšal. (Ž 81,7,8)

¹⁸Zovreli jeho nohy putami; jeho duša sa dostala do železa, ¹⁹až do času, keď prišlo jeho slovo, dokiaľ ho neskúsila reč Hospodinova ako oheň zlato. (Ž 105,18,19)

Čoho sa podľa týchto textov týkajú Božie skúšky?

Ž 81,8,9

Ž 95,7–11

Ž 105,17–22

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Meriba bola miesto, kde Izrael „skúšal“ Boha tým, že spochybňoval Jeho vernosť a moc postarať sa o potreby ľudu (2Moj 17,1–7; Ž 95,8,9). Žalm 81 predstavauje zaujímavý zvrät a interpretuje tú istú udalosť ako čas, keď Boh „vyskúšal“ Izrael (Ž 81,8). A pre svoju neposlušnosť a nedostatok dôvery (Ž 81,12) ľudia neuspeli v Božej skúške.

Odkaz na Meribu vyjadruje dvojité poslanstvo. Po prvé, Boží ľud nesmie opakovať chyby minulých generácií. Namiesto toho ľudia majú dôverovať Bohu a kráčať Jeho cestou (Ž 81,14). Po druhé, hoci ľudia v skúške neuspeli, Boh ich zachránil z ťažkostí, v ktorých sa ocitli (Ž 81,8). Spásna milosť, ktorú Boh prejavil svojmu ľudu v minulosti, prináša istotu milosti aj budúcim generáciám.

Žalm 105 ukazuje, že skúšky boli Božím prostriedkom na otestovanie Jozefovej dôvery v Božie slovo týkajúce sa jeho budúcnosti (1Moj 37,5–10; Ž 105,19). Hebrejské *caraf* („skúšať“) vo verši 19 vyjadruje myšlienku „očistenia“, „prečistenia“ alebo „potvrdenia“ (SEB). Boh „vyskúšal“ Jozefovu vieru, aby odstránil akúkoľvek pochybnosť o Jeho zaslúbeniach a posilnil Jozefovu dôveru v Božie vedenie.

Jozefov príklad ukazuje, že cieľom Božej výchovy je posilniť Božie deti a pripraviť ich na naplnenie zaslúbení (Ž 105,20–22).

Odmietanie Božích pokynov však vedie k rastúcej vzdorovitosti a zatvrdzovaniu srdca človeka.

„Boh vyžaduje rýchlu a nespochybniteľnú poslušnosť svojho zákona; ale ľudia spia alebo sú ochromení satanovými podvodmi. Ten im našepkáva námietky a výhovorky, a prebúdzá v nich pochybnosti, ako keď Eve v záhrade povedal: ‚Určite nezomriete.‘ (1Moj 3,4) Neposlušnosť nielen zatvrdzuje srdce a svedomie vinníka, ale môže aj ničiť vieru iných. To, čo sa im spočiatku zdalo veľmi zlé, postupne stráca takýto vzhľad, pretože to majú stále pred očami, až napokon spochybnia, či ide naozaj o niečo hriechne, a nevedome upadnú do rovnakého omylu.“ (4T 146)

- Aká je tvoja skúsenosť s tým, že hriech zatvrdzuje srdce? Prečo by nás táto myšlienka mala viesť ku krížu, kde môžeme nájsť silu riadiť sa Božími príkazmi a radami?

APLIKÁCIA

„OSÍDLA PÁCHATEĽOV NEPRÁVOSTI“

³Hospodin, postav mi k ústam stráž a hliadku k dverám mojich pier. ⁴Nedovol, aby sa moje srdce priklonilo k zlému a dopustilo sa bezbožnosti s páchatelmi neprávosti, aby som nemal záľubu v ich pôžitkoch. (Ž 141,3,4)

Blahoslavený ten, kto nechodí podľa rady bezbožných, nestojí na ceste hriešnikov, nesesáva v kruhu posmešníkov. (Ž 1,1)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

O čo sa modlí žalmista v Žalme 141?

Žalm 141 je modlitbou za ochranu pred pokušeniami, ktoré prichádzajú zvnútra i zvonka. Žalmistu ohrozujú nielen úklady bezbožných (Ž 141,9,10), ale aj pokušenie konať ako oni. Prvým slabým bodom je sebaovládanie v reči. Žalmista sa preto modlí, aby Hospodin strážil „dvere jeho pier“ (Ž 141,3). Tento obraz pripomína stráženie mestských brán, ktoré v biblických časoch chránili mesto.

Pokušenie spočíva aj v tom, či sa Božie dieťa rozhodne riadiť radami spravodlivých, alebo sa nechá zväbiť lákadlami bezbožných (Ž 141,4,5). Žalmista hovorí o svojom srdci ako o hlavnej hrozbe, pretože v ňom sa odohráva skutočný boj. Iba neprestajná modlitba úplnej dôvery a oddanosti Bohu môže zachrániť Božie dieťa pred podľahnutím pokušeniu (Ž 141,1,2).

Ako je v uvedených textoch vyjadrený ľstivý charakter pokušenia?

Ž 1,1

Ž 141,4

Žalm 141,4 zobrazuje stupňujúcu sa povahu pokušenia. Ako celý proces postupuje? (1) Najprv sa človek vo svojom srdci začne prikláňať k zlu. (2) Potom začne konať zlé skutky (hebrejský text zdôrazňuje opakujúci sa charakter konania). (3) A napokon začne mať pôžitok v konaní bezbožníkov, čo znamená, že sa nielen podieľa na ich skutkoch, ale dokonca po nich túži.

Podobne aj v Ž 1,1 je pokušenie nechodiť po Hospodinovej ceste opísané tak, že človek začne kráčať s bezbožnými, postaví sa na cestu hriešnikov a napokon sedí s posmievačmi. Výzva znie teda jasne: Nemáme nasledovať bezbožníkov, hriešnikov ani posmievačov a ani sa nimi nemáme nechať odvieť od Hospodina.

Žalmy opisujú postupný, lákavý a ľstivý charakter pokušenia. Podčiarkuje to aj skutočnosť, že len úplná závislosť od Hospodina môže zabezpečiť naše víťazstvo. Žalmy zdôrazňujú dôležitosť slov, ktoré človek hovorí a počúva uprostred pokušenia. Koniec bezbožných aj spravodlivých by mal ľudí motivovať k hľadaniu múdrosti u Boha (Ž 1,4–6; Ž 141,8–10). Oba žalmy však odkazujú na konečné, úplné ospravedlnenie Božích detí v budúcnosti. To znamená, že veriaci sú povolani trpezlivo dôverovať Bohu a čakať na Neho.

APLIKÁCIA ■ **Prečo je nebezpečné počúvať rady bezbožných? V čom spočíva hriešnosť „posmievačov“?**

POŽEHNANIA SPRAVODLIVÉHO ŽIVOTA

¹Hospodin, k tebe volám, ponáhľaj sa ku mne; počuj môj hlas, keď volám k tebe! ²Nech je moja modlitba pred tebou ako kadidlo, moje zdvihnuté ruky ako večerná obeta. ³Hospodin, postav mi k ústam stráž a hliadku k dverám mojich pier. (Ž 1,1–3)

Aké požehnanie sú zaslúbené pre tých, ktorí uctievať Hospodina?

Ž 1,1–3

Ž 112,1–9

Žalm 128

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Z mnohých požehnaní zaslúbených tým, čo uctievať Hospodina, patrí pokoj k najdôležitejším. Žalm 1 prirovnáva spravodlivého k stromu zasadenému pri vodných tokoch, ktorý v pravý čas prináša svoje ovocie a ktorého list nevädne (Ž 1,3; Jer 17,7.8; Ezech 47,12). Toto prirovnanie ukazuje na zdroj všetkých požehnaní, ktorým je zotrúvanie v Božej prítomnosti v Jeho svätyni a radosť z trvalého, láskyplného vzťahu s Bohom. Bezbožní sú zobrazovaní ako plevy unášané vetrom, teda niečo pomimutelné a bezcenné a navyše bez pevného miesta a budúcnosti. Na rozdiel od nich sú spravodliví pripodobnení plodiacemu stromu s hlbokými koreňmi, ktorí sú v Božej blízkosti a majú večný život. Žalm 128,2.3 pripomína požehnanie mesiášskeho kráľovstva, kde sedenie pod vlastným viničom a figovníkom je symbolom pokoja a prosperity (Mich 4,4). Požehnanie pokoja v Jeruzaleme (Ž 122,6–8; Ž 128,5.6) vyjadruje nádej na Mesiáša, ktorý ukončí zlo a obnoví mier vo svete.

„Písmo označuje dedičstvo spasených slovom *vlasť* (Heb 11,14–16). Tam bude nebeský Pastier vodiť svojich verných k prameňom živých vôd. Strom života bude každý mesiac dávať svoje ovocie a lístie stromu bude slúžiť zdraviu národov. Tam budú večne tečúce rieky s krištáľovo čistou vodou a na ich brehoch bude stromoradie tieniť cesty pripravené pre Božích vykúpených. Rozsiahle nížiny sa priblížia k pôvabným pahorkom a Božie vrchy budú majestátne dvíhať svoje štíty. Boží ľud, ktorý bol na svete dlho pútnikom a cudzincom, nájde svoj domov v pokojných rovinách pri živých tokoch.“ (GC 675; ZTDS 448) Nová zmluva ukazuje, že táto nádej sa naplní prostredníctvom Kristovho druhého príchodu a pri stvorení *novej zeme* (Mat 26,29; Zjavenie 21). A hoci spravodliví dostávajú v tomto živote veľa požehnaní, plnosť Božej priazne ich čaká na konci časov, keď bude ustanovené Božie kráľovstvo.

- **Prečo je Kristova obeť zárukou zaslúbení, ktoré prináša Nová zmluva v súvislosti s tým, čo má pre nás Boh pripravené? Ako môžu byť tieto zaslúbenia pre nás útechou už dnes?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Zdá sa, akoby v dnešnej modernej dobe nebolo pre nadobudnutie „šťastia“ potrebné získanie „múdrosti“. Ľudia sú radšej šťastní ako múdri. Môžeme však byť skutočne šťastní a žiť naplnený život bez múdrosti od Boha? Žalmy jasne hovoria, že nemôžeme. Dobrou správou je, že sa od nás nežiada, aby sme si vybrali medzi múdrosťou a šťastím. Božská múdrosť prináša skutočné šťastie. Môže nám to pomôcť ilustrovať jeden príklad z hebrejčiny. Slovo „krok“ v množnom čísle (*ašurej*) znie veľmi podobne ako slovo „šťastie“ (*asrej*). A hoci toto prepojenie v našich prekladoch nenachádzame, poetický jazyk žalmov prináša veľmi dôležité posolstvo: „kroky“ držiace sa Božej cesty vedú k „šťastnému“ životu (Ž 1,1; Ž 17,5; Ž 37,31; Ž 44,19; Ž 89,16; Ž 119,1). Múdrosť a šťastie nie sú v Písme abstraktný pojem, ale skutočná skúsenosť.

Získavame ich prostredníctvom vzťahu s Bohom. Takýto vzťah pozostáva z uctievania, chvály a nachádzania sily a dôvery v Bohu. Žalm 25,14 hovorí: „Hospodin je priateľ tých, čo sa ho boja, a oboznamuje ich so svojou zmluvou.“ „Vďaka Bohu za jasné obrazy, ktoré nám dal. Uvažujme o požehnaných uisteniach jeho lásky a majme ich stále na zreteli: Boží Syn odchádza z trónu svojho Otca a svoju božskú prirodzenosť odieva ľudskou prirodzenosťou, aby vyslobodil človeka z moci satana. Kristovo zástupné víťazstvo otvára ľuďom nebo a sprítomňuje im prijímaciu sieň, kde Boh zjavuje svoju slávu. Myslime na to, ako bolo ľudstvo zachránené zo záhuby, do ktorej ho vrhol hriech, premýšľajme o tom, ako ho po skúške viery priodiala Kristova spravodlivosť, ako ho povzniesla k Božiemu trónu a znova spojila s Bohom. To všetko sú témy, o ktorých máme podľa Božej vôle uvažovať.“ (SC 118; CK79)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako sa pre nás môže stať Božie slovo nielen poučením, ale aj zdrojom radosti? Ako súvisí syténie sa Božím slovom s prebývaním v Ježišovi Kristovi, ktorý je Slovo (Ján 1,1; Ján 15,5.7)?
2. Čo sa stane, keď ľudia neustále vedome odmietajú Božie naučenia (Žalm 81; Žalm 95)? Prečo sa to podľa vás deje?
3. Prečo sa cesta bezbožných niekedy môže zdať žiadanejšia ako rada spravodlivých (Žalm 141)? Ako sa môžeme vysporiadať so skutočnosťou, že bezbožní sa majú (niekedy naozaj a niekedy len zdanlivo) veľmi dobre?

„POŽEHNANÝ, KTO PRICHÁDZA V MENE HOSPODINA!“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 23; Ján 10,11–15; Žalm 22; Ž 89,28–33; Kol 1,16; Žalm 2; Heb 7,20–28

ÚVODNÝ TEXT

²²Kameň, ktorý stavitelia zavrhlí, stal sa uholným kameňom. ²³Stalo sa to na pokyn Hospodina: je to vec v našich očiach obdivuhodná. (Ž 118,22.23)

Žalmy vydávajú svedectvo o Kristovi a Jeho službe. Môžeme v nich vidieť takmer všetky aspekty Jeho diela v pláne spasenia. Rôznymi spôsobmi zobrazujú a predpovedajú Kristov život a Jeho činy – a často sa tak deje s pozoruhodnou presnosťou.

Medzi dôležité témy biblických žalmov patrí: Kristovo božstvo a synovstvo a Jeho poslušnosť a horlivosť pre Boží chrám. V žalmoch vidíme, že On je dobrý Pastier. A čítame aj o zrade, Jeho utrpení, nezlomených kostiach, smrti, vzkriesení, nanebovstúpení, kňazstve a kralovaní. V žalmoch vidíme všetko, čo bolo o Kristovi predpovedané mnoho storočí predtým, než prišiel v tele.

Aj to je dôvod, prečo sa Ježiš často odvolával na text žalmov – napríklad keď hovoril o svojej službe alebo keď sa rozprával s učeníkmi na ceste do Emauzu (Luk 24,44). Chcel, aby v nich našli dôkaz o tom, kým bol.

Medzi žalmy, ktoré obsahujú typologické naplnenie v Kristovi, patria Žalmy 24; 45; 72 a 101 (ideálny Kráľ a Sudca), 88 a 102 (modlitby trpiaceho Božieho služobníka).

Vo všetkých žalmoch, cez náreky žalmistov, ich vďakyvzdania, chvály a volania po spravodlivosti a vyslobodení, môžeme počuť ozveny Kristovej modlitby za záchranu sveta.

OSNOVA LEKCIE

Témou tejto lekcie je symbolika a typologické obrazy z Knihy žalmov, ktoré čitateľom po stáročia ukazujú povahu a dielo zaslúbeného a očakávaného Mesiáša.

- Ž 23: Božský Pastier (nedeľa)
- Ž 22: Trpiaci Mesiáš (pondelok)
- Ž 132: Zaslúbený potomok Dávida (utorok)
- Ž 110: Večný Kráľ (streda)
- Ž 110: Najlepší Kňaz (štvrtok)

SEBAOBETAVÝ PASTIER

¹Hospodin je môj pastier, nič mi nechýba. ²Vodí ma na zelené pastviny, privádza ma k tichým vodám. ³Obnovuje mi život, vodí ma správnymi cestami pre svoje meno. ⁴Hoc by som šiel temným údolím, nebudem sa báť zlého. Ved' ty si so mnou, tvoj prút a tvoja palica sú mi útechou. ⁵Prestieraš mi stôl pred mojimi protivníkmi, hlavu mi natieraš olejom, môj kalich preteká. ⁶Áno, dobrota a milosť budú ma sprevádzať po všetky dni môjho života. Vracat' sa budem do Hospodinovho domu, pokiaľ budem žiť. (Žalm 23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si Žalm 23; Ž 28,9; Ž 80,2; Ž 78,52.53; Ž 79,13 a Ž 100,3. Ako je v týchto textoch zobrazený vzťah medzi Hospodinom a Jeho ľudom?

Obraz Hospodina ako pastiera a Božieho ľudu ako oviec na Jeho pastve zvyrazňuje Božie vedenie a trvalú starostlivosť o Jeho ľud a závislosť ľudí od Boha, ktorý jediný môže naplniť všetky ich potreby. Obraz vyjadruje blízkosť medzi Bohom a Jeho ľudom, pretože pastieri žili so svojimi stádami a starali sa o každú ovcu zvlášť. Pastierske obrazy zdôrazňujú, že Boh je vlastníkom svojho stáda. Toto vlastníctvo je zaručené dvomi silnými zväzkami: stvorením (Ž 95,6.7; Ž 100,3) a zmluvou (Ž 28,9; Heb 13,20).

Obraz božského Pastiera, ktorý vedie Jozefa ako stádo (Ž 80,2), zrejme pripomína Jákobovo požehnanie Jozefa. Toto požehnanie zobrazuje Boha ako Pastiera Izraela a odvoláva sa takto na veľké zaslúbenie a požehnanie (1Moj 49,24).

Králi boli považovaní za pastierov svojho ľudu (2Sam 5,2). Tento titul si však skutočne zaslúži iba Boh, pretože väčšina ľudských kráľov nežila podľa požiadaviek takéhoto povolania. Iba Ježiš prejavil bezvýhradnú starostlivosť o svoj ľud, a preto samého seba nazýva „dobrý pastier“.

Čo o sebe ako „dobrom pastierovi“ hovorí Ježiš v Ján 10,11–15?

Dôverné puto medzi božským Pastierom a Jeho stádom vidíme v tom, že stádo neomylné pozná Pastierov hlas (Ján 10,4.27). Dodnes môžu pastieri na Blízkom východe roztriediť premiešané stáda jednoduchým zavolaním na svoje ovce. Tie rozpoznávajú a nasledujú hlas svojho pastiera.

Božie stádo občas trpí rôznymi trápeniami a súženiami. Tie ľudia niekedy vnímajú ako znamenie, že je s nimi Boh nespokojný a opustil ich. Dobrý pastier však nikdy neopúšťa svoje zatúlané ovečky. Naopak, hľadá ich, aby ich zachránil. Toto je dôležitý a mocný obraz Božieho vzťahu k ľuďom. Boh je Pastier ochotný zomrieť za svoje ovce (Ján 10,11.15) a, paradoxne, sa v ich prospech stať obetným baránkom (Ján 1,29). Ježiš tiež pripomenul, že má ovce aj v iných ovčincoch. Aj tie povolá a zjednotí do jedného stáda (Ján 10,16).

APLIKÁCIA ■ Ako tvoj každodenný život ovplyvňuje skutočnosť, že Ježiš je náš dobrý Pastier?

TRPIACI MESIÁŠ

²Bože môj, Bože môj! Prečo si ma opustil? Ďaleko si od mojej spásy, ďaleko od môjho kriku. ³Bože môj, volám vo dne – neodpovedáš. Volám v noci – neviem sa utíšiť. ... ⁷Som ako červ, nie ako človek; ľudom som na posmech, ba aj vlastní ma zavrhlí. ... ¹⁶Hrdlo mi vyschlo ako črepiny; jazyk sa mi prilepil na podnebie, vrhol si ma do prachu smrti. ¹⁷Psy ma obklúčili, zovrela ma tlupa zlosynov, prebodli mi ruky a nohy. ¹⁸Môžem si spočítat všetky kosti. Oni sa prizerajú, oči si pasú na mne. ¹⁹Delia si moje rúcho, o môj odev losujú. (Ž 22,2.3.7.16–19)

²²Kameň, ktorý stavitelia zavrhlí, stal sa uholným kameňom. ²³Stalo sa to na pokyn Hospodina: je to vec v našich očiach obdivuhodná. (Ž 118,22.23)

Prečítaj si Žalm 22 a Ž 118,22. Ako sa k Mesiášovi správali tí, ktorých prišiel zachrániť?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Mnohé žalmy vyjadrujú mučivé pocity úplnej opustenosti trpiaceho Mesiáša (napríklad Žalm 42; Žalm 88 a Žalm 102). Žalm 22 je priamym mesiášskym proroctvom, pretože mnohé detaily v tomto žalme nemožno historicky spájať s kráľom Dávidom, ale dokonale zodpovedajú okolnostiam Kristovej smrti. Veď Ježiš sa dokonca na kríži modlil slovami Žalmu 22,2 (Mat 27,46).

Nekonečnú bolesť Kristovho odlúčenia od Otca, spôsobeného tým, že niesol hriechy celého sveta, je možné vysvetliť len ich vzájomnou blízkosťou a jednotou (Ján 1,1.2; Ján 10,30). No ani hĺbka nepochopiteľného utrpenia nedokázala narušiť vzťah jednoty medzi Otcom a Synom. Vo svojej úplnej opustenosti sa Kristus bezpodmienečne odovzdáva Otcovi. A to aj napriek nesmiernej hĺbke zúfalstva, ktorému čelil.

„Kristus ako náš zástupca a naše útočisko niesol nepravosti nás všetkých. Bol rátaný medzi priestupníkov, aby nás mohol vykúpiť spod odsúdenia, ktoré nám podľa zákona patrilo. Jeho srdce tiesnil hriech každého Adamovho potomka. Boží hnev namierený proti hriechu, hrozivý prejav Otcovho odporu k nepravosti, desil jeho Syna.“ (DA 753; CL 490)

Hrozivé obrazy zvierat – silných býkov, revúcich levov a psov – zdôrazňujú ľudskú krutosť a nepriateľstvo, s ktorými sa Kristus stretol predovšetkým v posledných hodinách svojho života. A naopak, Kristus bol vo svojej bezbrannosti prirovnávaný k bezvýznamnému a bezmocnému červovi. Žalm 22 s úžasnou presnosťou vyjadruje jedovaté poznámky davu, ktorý Ježiša zosmiešňoval tými istými slovami, akými sa Kristus prihovárал svojmu Otcovi (Ž 22,2.9; Mat 27,43). Spomína dokonca aj vojakov, ktorí si delili Ježišovo rúcho (Ž 22,19; Mat 27,35). Ľudia vtedy ešte netušili, že „červ“ (Ž 22,7), ktorého sa snažili zničiť a zašliapať do zeme, stane sa raz hlavným, „uholným kameňom“ chrámu a bude tvoriť jeho základ (Ž 118,22).

Zavrhnutý Mesiáš sa však po svojom vzkriesení stal Zdrojom spásy pre Boží ľud (Mat 21,42; Sk 4,10–12). Kristus trpel odmietnutím od ľudí, ale Boh oslávil svojho Syna tým, že zo zavrhnutého kameňa urobil „živý kameň“, ktorý sa stal „uholným kameňom“ Božieho duchovného chrámu (Ef 2,20–22; 1Pet 2,4–8). Pre tých, čo odmietnu tento Kameň, ktorý sa stal Božím prostriedkom nášho spasenia, stane sa pôvodcom a prostriedkom ich odsúdenia (Iz 8,14; Mat 21,44).

■ Ježiš na kríži zaplatil za každý hriech, ktorého sme sa dopustili. Ako by mala skutočnosť, že za nás trpel, ovplyvniť spôsob nášho života? Prečo by nám to malo pomáhať vnímať hriech ako niečo naozaj odporné?

APLIKÁCIA

NAVŹDY VERNÝ SVOJEJ ZMLUVE

¹⁰Pre svojho služobníka Dávida neodmietni svojho pomazaného. ¹¹Hospodin prisahal vernosť Dávidovi, neodstúpi od nej: „Jedného potomka z tvojho rodu posadím po tebe na trón. ¹²Ak tvoji synovia dodržia moju zmluvu i prikázania, ktoré ich naučím, potom ich synovia na večné veky budú sedieť na tvojom tróne.“ (Ž 132,10–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo je podľa týchto textov podstatou Božej zmluvy s Dávidom? Čo túto zmluvu ohrozilo?
Ž 89,28–33.39–47
Ž 132,10–12

Zmluva s Dávidom obsahuje Božie zaslúbenie večnej podpory dávidovskej línie a prosperity Božieho ľudu (2Sam 7,5–16; Ž 89,2–5.20–38; Ž 132,12–18). Trvalosť tejto zmluvy vychádzala z Božej prísahy a z kráľovej vernosti Bohu. Avšak ani oddaní králi, ako napríklad Dávid, neboli vždy verní Hospodinovi. Žalm 89 je žalospevom nad krutou realitou, ktorá naznačuje, že slávne zaslúbenia dávidovskej zmluvy sa stratili. Je Izrael beznádejne opustený Bohom? Odpoveď je, samozrejme, nie!

Áno, Boží hnev je prejavom Jeho súdu (Ž 38,2; Ž 74,1). Boží hnev však netrvá večne. Keď totiž ľudia činia pokánie, Božia večná láska im odpúšťa. Kým však zostávajú v hriechu, Božia nespokojnosť s chybným ľudom je vážna. Ľudia cítia trpké následky svojej neposlušnosti a uvedomujú si závažnosť svojich hriechov (Ž 89,39–47). Napriek tomu sa pýtajú: „Dokedy ešte?“ Odvolávajú sa pritom na dočasný, pomimutelný charakter Božieho hnevu (Ž 89,47). Obnovená nádej pramení z nového uistenia, že Boh vo svojej vernosti „pamätá“ na svoju milosť (Ž 89,48.51).

Ľudia zlyhali vo svojom záväzku, ktorý im vyplýval zo zmluvy s Bohom. Napriek tomu sa mohli spoľahnúť na zaslúbenia nemenných zámerov, ktoré s nimi Boh mal prostredníctvom Mesiáša. Kristus totiž stelesňuje všetku spravodlivosť a spásu Izraela a celého sveta. Boh teda napokon zvíťazí a Jeho večné kráľovstvo bude stáť naveky. Bude to však len a len vďaka Ježišovi, a nie pre akékoľvek zaslúhy Božieho ľudu.

Ježiš Kristus je Syn Dávidov a Mesiáš (Mat 1,1; Heb 1,8). Apoštol Pavol o ňom hovorí ako o „prvorodenom všetkého tvorstva“ (Kol 1,15). V Pavlovej argumentácii zaznieva text Ž 89,28. Dávid, ktorý je predobrazom Krista, je v tomto verši predstavený ako Boží prvorodený: „Ustanovím ho za prvorodeného, za najvyššieho medzi kráľmi zeme.“

Je jasné, že titul „prvorodený“ nevyjadruje Dávidov biologický stav, pretože Dávid bol ôsmym dieťaťom svojich rodičov (1Sam 16,10.11). Podobne je to aj s Ježišom. Titul „prvorodený“ znamená Jeho zvláštnu vážnosť a autoritu (Kol 1,16.20–22). Keď Boh vzkriesil Ježiša z mŕtvych, urobil Ho najvyšším Kráľom nad celým svetom (Sk 2,30.31).

APLIKÁCIA ■ Čo hovorí text Kol 1,16.20–22 o tom, kto bol Ježiš a čo pre nás urobil? Aké zaslúbenie z toho pre nás vyplýva?

VEČNÝ KRÁĽ

¹Výrok Hospodina môjmu Pánovi: „Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.“ ²Žezlo tvojej moci vystrie Hospodin zo Siona. Panuj uprostred svojich nepriateľov! ³Tvoj ľud príde dobrovolne v deň, keď sa ujmeš moci; v nádhere svätyne ako rosa z lona úsvitu sa objaví tvoja mlad'. ... ⁵Pán je po tvojej pravici; v deň svojho hnevu rozdrví kráľov. ⁶Bude súdiť uprostred národov, bude tam plno mŕtvol. Rozdrví hlavy mnohých krajín. (Ž 110,1–3.5.6)

Čo hovoria tieto texty o Kristovi ako Kráľovi?

Žalm 2

Ž 110,1–3

Ž 89,5.14–18

Ž 110,5.6

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Predstavenie Boha ako Otca Mesiáša poukazuje na korunováciu kráľa, keď sa kráľ stal súčasťou Božej zmluvy (Ž 2,7; Ž 89,27–29). Žalm 2,7 predvída Kristovo vzkriesenie a vyvýšenie a zobrazuje ho ako začiatok novej večnej zmluvy a Kristovho kráľovského kňazstva (Sk 13,33–39; Heb 1,5; Heb 5,5). Mesiáš sedí po Božej pravici ako Nieкто, kto má výnimočnú a s nikým neporovnateľnú česť a autoritu (Ž 110,1; Sk 7,55.56). „Okrem toho, harmónia medzi Hospodinom a ‚pomazaným‘ (Mesiášom) naznačuje zámer stotožniť tohto dávidovského Mesiáša so samotným Hospodinom. ... Ak ten, kto sedí po pravici, je Hospodin, potom Hospodin je zároveň Mesiáš, pretože ten je tiež viditeľný po pravici [pozri Ž 110,1.5].“ (DOUKHAN Jacques: *On the Way to Emmaus*. Clarksville, MD: Lederer Books, 2012, s. 26, 27)

Kristus sa napokon stane absolútnym víťazom nad svojimi nepriateľmi. Urobíť z nepriateľov „podnožku“ je obraz, ktorý odzrkadľuje zvyk starovekých kráľov Blízkeho východu šliapnuť na šiju porazených nepriateľov, aby tak demonštrovali svoju úplnú nadvládu nad nimi. Kristova palica tu však nie je nástrojom teroru a nemá naháňať hrôzu (Ž 2,9; Ž 110,2).

Palicu („berlu“; „prút“) pôvodne držali kmeňoví náčelníci ako symbol kmeňa (4Moj 17,16–25). Kristova palica pochádza zo Siona, pretože On zastupuje ľud Siona. Jeho palica je symbolom Božieho súdu, ktorý ukončuje vládu zla a zobrazuje Kristovu vládu (Zj 2,27; Zj 12,5). Dokonca aj bezbožní králi majú možnosť činiť pokánia a podriaďiť sa Mesiášovi (Ž 2,10–12).

Dôležité názorné zobrazenie Kristovho konečného víťazstva sa nachádza v predadventnej scéne v Danielovi 7. Táto scéna ukazuje, že po vynesení rozsudku v prospech „svätých Najvyššieho“ (Dan 7,22) je ustanovené Božie kráľovstvo a že toto „kráľovstvo bude večné“ (Dan 7,27). Vďaka krížu je zaslúbenie kráľovstva isté.

Požehnanie je zaslúbené všetkým, ktorí dôverujú Kráľovi. A ľud sa napokon raduje z Mesiášovej zvrchovanej a spravodlivej vlády (Ž 2,12; Ž 89,16–18).

- Je potešujúce vedieť, že dobro napokon zvíťazí nad zlom, bude nastolená spravodlivosť a navždy budú porazené utrpenie, bolesť a smrť. Ako môže byť pre nás táto pravda útechou teraz, keď až príliš často vidíme, že sa zlu a nespravodlivosti v tomto svete darí?

APLIKÁCIA

„KŇAZ NAVEKY NA SPÔSOB MELCHISEDEKA“

⁴Hospodin prisahal a neolútuje: „Ty si kňaz naveky na spôsob Melchisedeka.“

⁵Pán je po tvojej pravici; v deň svojho hnevu rozdrví kráľov. ⁶Bude súdiť uprostred národov, bude tam plno mŕtvol. Rozdrví hlavy mnohých krajín.

⁷Cestou sa napije z potoka, vďaka čomu vztyčí hlavu. (Ž 110,4–7)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Uvažuj o úvodnom texte (Ž 110,4–7). V čom je Kristovo kňazstvo jedinečné? V čom nás Kristovo nebeské kňazstvo naplňa nádejou?

Boh dáva Mesiášovi hodnotu večného Kráľa (Ž 110,1–3) a najvyššieho Kňaza na spôsob („podľa poriadku“) Melchisedeka (Ž 110,4–7). Hospodin zapečatuje svoje slovo slávnostným zaslúbením (Heb 6,18). Božia prisaha, že nám určite dá dokonalého Kňaza, je znamením Jeho milosti. Ľudské hriechy a otvorené vzbury neustále dávajú Bohu dôvody, aby svoj ľud opustil. Božia prisaha je však nemenná a zaručuje Božiu milosť na súde, ak Jeho ľud bude činiť pokánie (2Moj 32,14; Ž 106,45).

Božia prisaha prináša do zmluvy s ľuďmi nový prvok vyhlásením, že Kráľ – Mesiáš je zároveň kňazom (Ž 110,4). Izraelskí králi nikdy nemohli pôsobiť ako levitskí kňazi (4Moj 8,19; 2Par 26,16–21). Keď Písmo hovorí o tom, že králi alebo ľudia prinášajú obete, znamená to, že tieto obete priniesli pred kňazov a až tí ich obetovali. Žalm 110 odlišuje Kráľa – Mesiáša od ostatných izraelských kráľov a kňazov. Kristovo večné kňazstvo pochádza od Melchisedeka, ktorý bol kráľom Šalému (Jeruzalema) a zároveň „kňazom Najvyššieho Boha“ (1Moj 14,18–20). Stará zmluva nehovorí o žiadnom izraelskom kráľovi (dokonca ani o Dávidovi), že by bol kňazom podľa spôsobu Melchisedeka. Jedinou výnimkou je Žalm 110. Je zrejmé, že tento žalm hovorí o takom kráľovi a kňazovi, ktorý mal v dejinách Izraela jedinečné postavenie.

Prečítaj si Heb 7,20–28. Aké sú dôsledky toho, že Kristus je najvyšší Kňaz?

Ako Božský Kráľ a večný Kňaz je Kristus nadradený nad všetkými ľudskými kňazmi a kráľmi. Písmo hovorí, že v tom spočíva naša nádej. Kristus potvrdzuje „lepšiu“ zmluvu, ktorá je založená na Božej prisaha, nie na ľudských sľuboch. Kristus slúži v nebeskej svätyni. Jeho kňazstvo nie je ovplyvnené hriechom ani smrťou, ako je to u ľudských kňazov, a preto sa môže za svoj ľud naveky prihovárať a priniesť mu večné spasenie. Zmierujúce dielo Krista ako dokonalého a súcitného kňaza dáva ľuďom trvalú istotu, že budú prebývať v prítomnosti samotného Boha (Heb 6,19.20). Kristovo kráľovské kňazstvo skoncuje s vládou zla nielen v srdciach ľudí, ale aj vo svete. Dodrží zaslúbenie zo Žalmu 2, že každý národ a vládca bude podrobený kráľovskému súdu Ježiša Krista (Ž 2,6–9; Ž 110,1.2.5.6). Ježišovo úžasné kráľovské kňazstvo si nárokuje našu úplnú dôveru a poslušnosť.

APLIKÁCIA ■ Čo pre teba znamená skutočnosť, že Ježiš je nielen Vládcom celého sveta, ale je aj naším Kňazom a prináša nám odpustenie?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta lásky* si prečítajte kapitolu „Najväčší dar ľudstvu“ (DA 19–26; CL 9–14)

Žalmy sú Kristovými modlitbami, modlitbami o Kristovi a tiež modlitbami ku Kristovi. Prinášajú preto jedinečné zjavenie Kristovej osoby a vykupiteľskej služby Toho, ktorého Písmo označuje slovami „Boh s nami“ (Mat 1,23). Ježiš je „Boh s nami“ v našich modlitbách opustenosti a utrpenia. On je „Boh s nami“ vo volaní po spravodlivosti a vyslobodení. Ježiš je „Boh s nami“ tým, že nás nenecháva stratených a zúfalých, ale ukazuje nám víťaznú cestu viery. Stal sa pre nás večným Kňazom a Kráľom, aby nás zachránil od večnej záhuby hriechu. V Kristovi, dokonalom dávidovskom Kráľovi, nachádzajú svoje naplnenie všetky Božie zaslúbenia spásy (2Kor 1,20).

Kniha *Cesta lásky* podrobne opisuje Kristovu jednotu s ľudstvom: „Kristus sa svojim človečenstvom spojil s ľudstvom, svojím božstvom je spojený s Božím trónom. Ako Syn človeka nám dal príklad poslušnosti, ako Syn Boží dáva nám silu poslúchať. Bol to vlastne Kristus, kto z horebského kra oslovil Mojžiša: *SOM, KTORÝ SOM... Tak povedz Izraelcom: SOM ma poslal k vám.* (2Moj 3,14) To bola záruka vyslobodenia Izraela. Keď teda prišiel „v podobe človeka“, predstavil sa: *JA SOM*. Dieťa z Betlehema, tichý a pokorný Spasiteľ, je Boh, „ktorý sa zjavil v tele“. (1Tim 3,16) Nám hovorí: *JA SOM dobrý pastier. JA SOM ten živý chlieb. JA SOM cesta i pravda i život. Daná je mi všetka moc na nebi a na zemi.* (Ján 10,11; 6,51; 14,6; Mat 28,18) *JA SOM* istota každého zaslúbenia. *JA SOM*, nebojte sa. *Boh s nami* je istota – oslobodzuje nás od hriechu, dáva nám silu poslúchať nebeský zákon.“ (DA 24.25; CL 12)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako Boh preukázal neochvejnú vernosť svojej zmluve napriek nevernosti ľudí? Aké uistenie to prináša dnešným strápeným a zápasiacim Božím deťom?
2. Ako Kristovo jedinečné a nadradené kňazstvo podľa spôsobu Melchisedeka posilňuje istotu spasenia Božieho ľudu?
3. Evanjeliá ukazujú, že mnohé mesiášske zaslúbenia v žalmoch sa naplnili v Ježišovi Kristovi. Ako to dokazuje pravdivosť Božieho slova? Prečo musíme odolávať náladám, ktoré majú tendenciu oslabovať našu dôveru v Božie slovo?
4. Akú útechu môžeme získať z Kristových slov: „Daná mi je všetka moc na nebi aj na zemi.“ (Mat 28,18)? Ako môžeme aplikovať toto zaslúbenie na našu vlastnú skúsenosť?

Týždeň od 3. do 9. marca

LEKCIE Z MINULOSTI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 78; Žalm 105; Gal 3,29; Žalm 106; Žalm 80, 4Moj 6,22–27; Žalm 135

ÚVODNÝ TEXT

²Chcem hovoriť príslovia, vyrozprávať záhadné príbehy dávnych čias, ³čo sme počuli a poznáme, o čom nám otcovia rozprávali. ⁴Nezatajíme ich deťom, budúcemu pokoleniu rozpovieme slávne skutky Hospodina, jeho moc a divy, ktoré urobil. (Ž 78,2–4)

V mnohých žalmoch má chvála formu rozprávania o mocných Hospodinových skutkoch spásy. Tieto žalmy sa často nazývajú „žalmy dejín spásy“ alebo „historické žalmy“. Mnohé z nich vyzývajú Boží ľud, aby sa poučil zo svojich dejín, a to najmä zo svojich chýb a z omylov svojich predkov. Niektoré historické žalmy obsahujú dôležitú hymnickú vsuvku, ktorá vyzdvihuje minulé Božie skutky v prospech Božieho ľudu a posilňuje dôveru ľudí v Hospodina. Len On totiž môže a vo svojej vernosti aj reálne vyslobodzuje ľud z ťažkostí.

Zvláštna príťažlivosť historických žalmov je v tom, že nám pomáhajú vnímať naše životy ako súčasť dejín Božieho ľudu a chápať tieto dejiny ako naše vlastné. Keďže sme sa prostredníctvom Krista stali súčasťou veľkej rodiny Božieho ľudu všetkých čias (Rim 8,15; Rim 9,24–26; Gal 4,6.7), historické dedičstvo starovekého ľudu Izraela je opisom aj nášho duchovného pôvodu. Preto sa nielen môžeme, ale by sme sa aj mali poučiť z ich minulosti, ktorá je v duchovnom zmysle tiež našou minulosťou.

Dôležité je uvedomiť si, že každá generácia Božieho ľudu zohráva síce časovo malú, ale v celkovom význame dôležitú úlohu. Práve na Božom ľude Boh totiž odhaľuje svoje zvrchované zámery a tým zjavuje aj podstatu svojho charakteru, o ktorý ide vo veľkom spore.

OSNOVA LEKCIE

Štúdium tejto lekcie sa zameriava na tzv. „historické žalmy“, teda tie, ktoré ponúkajú pohľad späť do dejín izraelského národa. Ponaučenia hľadajú nielen v pádoch a omyloch Božích detí, ale aj v tom, ako ich Boh vo svojej milosti viedol.

- Žalm 78: Poučení z vlastných chýb v minulosti (nedeľa)
- Žalm 105: Poučenie z veľkých Božích činov minulosti (pondelok)
- Žalm 106: Naučenia o ľudskej slabosti a Božej milosti (utorok)
- Žalm 80: Naučenia o Božej spravodlivosti a milosti (streda)
- Žalm 135: Naučenia o Božej zvrchovanosti (štvrtok)

HOSPODINOVA NEPRESTAJNÁ VERNOSŤ

⁵²Svoj ľud však viedol ako ovce. Púšťou ich sprevádzal ako stádo, ⁵³bezpečne ich vodil, nemuseli sa báť, no ich nepriateľov pohltilo more. ⁵⁴Priviedol ich k svojmu svätému územiu, k vrchu, čo získala jeho pravica. ⁵⁵Vyhнал národy spred nich, meračským lanom im rozdelil dedičnú krajinu a v stanoch pohanov ubytoval izraelské kmene. ⁵⁶Pokúšali však Boha, Najvyššieho, vzdorovali mu a nedbali na jeho ustanovenia. ⁵⁷Odklonili sa a spreneverili ako ich otcovia, zlyhali ako nespoľahlivý luk. ⁵⁸Urážali ho na obetných výšinách a modlami ho podnecovali k žiarlivosti. ⁵⁹Boh to počul, rozhneval sa a úplne zavrhol Izrael. ⁶⁰Opovrhol príbýtkom v Šile, stanom, v ktorom prebýval medzi ľuďmi. (Ž 78,52–60)

Prečítaj si Žalm 78. Ktoré tri kľúčové historické obdobia sú zdôraznené v tomto žalme? Aké dôležité lekcie pripomína Asáf z každého obdobia?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Obzretie sa za minulosťou Izraela zdôrazňuje na jednej strane Božiu vernosť a na strane druhej nevernosť Izraela. Takýto pohľad do minulosti by mal byť poučením pre budúce generácie, aby neopakovali chyby svojich predkov, aby dôverovali Bohu a aby zostali verní Jeho zmluve. Žalmista používa dejiny ako podobenstvo (Ž 78,2), čo znamená, že ľudia by sa mali zamýšľať nad posolstvom žalmu a hľadať hlavnú aplikáciu pre svoj život. Text Ž 78,2 môžeme chápať aj ako prorocký opis Ježišovho spôsobu vyučovania v podobenstvách (Mat 13,34.35).

Žalm reflektuje čas Exodu (Ž 78,9–54), dobývanie Kanaánu (Ž 78,55–64) a čas vlády kráľa Dávida (Ž 78,65–72). Ukazuje slávne Hospodinove skutky a zároveň dôsledky porušenia zmluvy s Bohom zo strany ľudí. Dejiny Izraela rozprávajú aj o mnohých formách nelojálnosti ľudí voči Bohu, ktorá sa prejavila najmä v uctievaní pohanských božstiev (Ž 78,58).

Žalmista kladie dôraz na podstatu nevernosti Izraela: ľudia zabúdali, čo pre nich Boh urobil, ich konanie bolo naplnené nedôverou, pokúšaním Boha (Ž 78,18.41.56), vzburami a nezachovávaním Jeho zákona, zmluvy a svedectiev (Ž 78,10.37.56). Zdôrazňovaním týchto konkrétnych foriem nevernosti žalmista naznačuje, že skutočnosť, že Boh „úplne zavrhol Izraela“ (Ž 78,59), vyplynula z najväčšieho hriechu, ktorým bola nedôvera ľudu v Hospodina (Ž 78,7.8).

Pri čítaní žalmu nás ohromí opakovaná tvrdohlavosť a duchovná slepota ľudí, ktoré ostro kontrastujú s Hospodinovou bezhraničnou tpežlivosťou a milosťou. Prečo mala každá nasledujúca generácia problém poučiť sa zo skúseností predchádzajúcich generácií?

Skôr, než sa pustíme do odsudzovania minulých generácií, mali by sme pouvažovať o sebe. Nezapúdame aj my niekedy na Božie zázraky v našich životoch? Nezanedbávame Jeho zmluvné požiadavky? Žalm 78 v žiadnom prípade nenabáda ľudí, aby sa spoliehali na vlastné skutky. Naopak, poukazuje na márnosť ľudskej vôle, ak nevychádza z neustáleho uvedomovania si Božej vernosti a každodenného prijímania Jeho milosti. Neúspešné boje Božieho ľudu (Ž 78,9.62–64) ilustrujú dôležitú myšlienku Žalmu 78 o tom, že ak je akékoľvek ľudské úsilie oddelené od vernosti Bohu, je odsúdené na neúspech.

■ Čo si sa naučil (alebo by si sa mal naučiť) zo svojich minulých chýb?

APLIKÁCIA

OSLAVA BOHA A PRIPOMÍNANIE SI MINULOSTI

¹Ďakujte Hospodinovi, vzývajte jeho meno! Medzi národmi oznamujte jeho skutky! ²Spievajte mu, hrajte mu! Rozprávajte o všetkých jeho divoch! ³Chváľte sa jeho svätým menom! Nech sa raduje srdce tých, čo hľadajú Hospodina! ⁴Dopytujte sa na Hospodina a jeho moc, ustavične hľadajte jeho tvár! ⁵Spomínajte na divy, ktoré konal, na znamenia a na rozsudky jeho úst, ⁶vy, potomstvo Abraháma, jeho služobníka, synovia Jáкова, jeho vyvolení! (Ž 105,1–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Žalm 105. Ktoré historické udalosti pripomína tento žalm? Aké poučenia z týchto udalostí zdôrazňuje jeho autor?

Žalm 105 pripomína kľúčové udalosti, ktoré formovali zmluvný vzťah medzi Hospodinom a Jeho ľudom. Zameriava sa na Božiu zmluvu s Abrahámom, ktorá sa týkala zaslúbenej krajiny pre neho a jeho potomkov. Toto zaslúbenie bolo ďalej potvrdené Izákovi a Jákovovi, prozreteľne sa naplnilo prostredníctvom Jozefa, Mojžiša, Árona a počas dobývania Kanaánu. Pripomínaním minulých Hospodinových skutkov žalm posilňuje nádej všetkých generácií Božieho ľudu, pretože Božie obdivuhodné skutky v minulosti sú zárukou nenechanej Božej lásky k Jeho ľudu po všetky časy (Ž 105,1–5.7.8).

Žalm 105 sa podobá Žalmu 78 (pozri včerajšiu lekciu) tým, že zdôrazňuje Božiu vernosť počas celej histórie vyvoleného národa. Oba žalmy tak nielen oslavujú Boha, ale snažia sa aj inšpirovať poslucháčov (čitateľov) k vernosti Hospodinovi. Na rozdiel od Žalmu 78 však Žalm 105 nepripomína minulé chyby ľudí, pretože sleduje odlišný cieľ.

Autor Žalmu 105 sa usiluje prerozprávať dejiny izraelského národa prostredníctvom života najväčších patriarchov. Poukazuje na Božie prozreteľné vedenie a na trpezlivé znášanie ťažkostí patriarchami. Túto ich vytrvalú vernosť Boh bohato odmenil. Preto Žalm 105 pozýva ľudí, aby nasledovali vieru patriarchov a s dôverou očakávali Božie vyslobodenie, ktoré príde v pravý čas.

Žalm 105 obsahuje hymnickú poznámku (Ž 105,1–7), ktorá ukazuje, že ak chce Boží ľud skutočne oslavovať Boha, potrebuje najprv poznať svoje dejiny. História nám pomáha upevniť našu vieru a prináša nám nespočítateľné množstvo dôvodov na chválenie Boha.

O uctievačoch Boha text hovorí ako o potomkoch Abraháma a synoch Jáкова (Ž 105,6). Sú vlastne naplnením Božieho zaslúbenia daného Abrahámovi, lebo prostredníctvom nich sa z Abraháma stal „veľký národ“ (1Moj 15,3–6). Žalmista podčiarkuje kontinuitu medzi patriarchami a nasledujúcimi generáciami Božieho ľudu. Text zároveň zdôrazňuje, že Hospodinove „rozhodnutia platia na celej zemi“ (Ž 105,7). Ide o napomenutie uctievačov Hospodina, aby nezapli, že „náš Boh“ je zvrchovaným Pánom celého sveta a že Jeho láskyplná dobrota sa vzťahuje na všetky národy (Ž 96,1; Ž 97,1). Táto jasná výzva na vernosť sa vzťahuje na každú generáciu veriacich.

APLIKÁCIA

- Ako by sme sa mali (ako adventisti) vnímať v tejto postupnosti veriacich, ktorá trvá už od Abraháma? (Pozri Gal 3,29.) Čo sa môžeme naučiť zo spomenutých dejín Božieho ľudu?

POKÁNIE A PRIPOMÍNANIE SI MINULOSTI

⁴⁰Hospodin zahorel hnevom proti svojmu ľudu, sprotivil si svoje dedičstvo. ⁴¹Vydal ich do rúk pohanov, vládli nad nimi ich nenávisťníci. ⁴²Nepriatelia ich utláčali a dostali do područia. ⁴³Mnohokrát ich vyslobodil, svojvoľne mu však odporovali, vo svojej neprávosti stále upadali. ⁴⁴Zhliadol však na ich úzkosť, počul ich nárek. ⁴⁵Pre nich si pripomenul svoju zmluvu, pre hojnosť svojej milosti mal s nimi súcit. ⁴⁶Vzbudil k nim ľútosť vo všetkých, čo ich zajali. ⁴⁷Zachráň nás, Hospodin, Boh náš, spomedzi pohanov nás zhromaždi, aby sme mohli ďakovať tvojmu svätému menu a honosiť sa tvojou chválou! ⁴⁸Zvelebený buď Hospodin, Boh Izraela, od vekov až naveky! Všetok ľud nech povie: „Amen!“ Haleluja! (Ž 106,40–48)

Ktoré historické udalosti opisuje Žalm 106? Na aké ponaučenia upriamuje autor našu pozornosť?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Aj Žalm 106 pripomína dôležité udalosti z dejín Izraela, vrátane exodu, pobytu na púšti a života v Kanaáne. Hovorí o ohavných hriechoch otcov, ktoré kulminovali počas generácie, ktorá bola odvedená do vyhnanstva. Žalm takmer určite vznikol v čase, keď sa národ nachádzal v Babylone, alebo po návrate zo zajatia. Žalmista, inšpirovaný Svätým Duchom, opísal nielen historické udalosti súvisiace s vyhnanstvom, ale sformuloval aj poučenia z tejto národnej tragédie.

Podobne ako iné žalmy, aj Žalm 106 poukazuje na Božiu vernosť zmluve milosti, prostredníctvom ktorej zachránil svoj ľud aj v minulosti (Ž 106,45). Vyjadruje nádej, že Boh opäť prejaví svojmu kajúcemu ľudu priazeň a zhromaždí ho spomedzi národov (Ž 106,47). Prosba o vyslobodenie nie je nejaké zbožné želanie, ale modlitba viery založená na uistení, že Boh už v minulosti svoj ľud opakovane zachránil (Ž 106,1–3) a že je vytrvalý vo vernosti zmluve, ktorú uzavrel so svojím ľuďom.

Pripomenutie zlyhání Izraelitov počas dejín je v Žalme 106 neoddeliteľne spojené s vyznaním hriechov ľudí a uznaním, že nie sú lepší ako ich predkovia. Súčasná generácia priznáva, že je ešte horšia ako minulé generácie. Uvedomuje si totiž následky neprávosti svojich predkov a to, ako Boh uplatnil svoju veľkú trpezlivosť a milosť pri ich záchrane, hoci v minulosti zámerne kráčali zlými cestami.

Ak toto prepojenie s minulosťou platilo pre Boží ľud v čase babylonského vyhnanstva, aj my by sme si mali byť vedomí následkov hriechu, a tiež veľkosti Božej milosti a dôležitosti pokánia. Nehovoriac o tom, že dnes vieme o Božej zachraňujúcej milosti nielen z dejín Izraela, ale aj prostredníctvom jej zjavenia v Ježišovi Kristovi na kríži.

Dobrou správou Žalmu 106 je, že Božia vytrvalá láska je vždy väčšia ako hriechy ľudí (Ž 106,8–10.30.43–46). Kľúčová úloha Mojžiša a Pinchása pri odvrácaní Božieho hnevu poukazuje na význam a dôležitosť Kristovej príhovornej služby v prospech veriacich. Len vďaka osobnej skúsenosti s Božou milosťou môžeme vo svojom živote prežívať príbeh záchrany.

- **Biblický text hovorí: „Čoskoro však zabudli na jeho skutky, nečakali na jeho rozhodnutie.“ (Ž 106,13) Prečo aj my zabúdame a sme netrzepliví? Čo sa s tým dá urobiť?**

APLIKÁCIA

PODOBENSTVO O HOSPODINOVOM VINIČI

⁸Obnov nás, Boh zástupov, rozjasni svoju tvár a budeme zachránení. ⁹Vinič si vzal z Egypta, vyhnal si národy a zasadil si ho. ¹⁰Pripravil si mu pôdu, zapustil korene a rozrástol sa po krajine. ¹¹Svojím tieňom zahalil vrchy, svojimi ratoľstami Božie cédre. ¹²Svoje vetvy vyhnal až k moru a výhonky až k Rieke. ¹³Prečo si zbúral jeho ohrady? Aby ho kmásali všetci, čo idú povedľa? ¹⁴Diviak z lesa ho obžiera a polná zver ho späsa. ¹⁵Vráť sa, Boh zástupov, zhladni z neba, pozri, ujmi sa tohto viniča, ¹⁶kmeňa, ktorý zasadila tvoja pravica, syna, ktorého si vychoval. (Ž 80,8–16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Žalm 80. Ako je Boží ľud zobrazený v tomto žalme? Čo je obsahom jeho modlitieb?

Izrael je zobrazený ako vinič, ktorý Boh „vytrhol“ („preniesol“; Roh.) z Egypta, krajiny útlaku, a „zasadil“ do zaslúbenej krajiny hojnosti. Obraz viniča vyjadruje Božie vyvolenie Izraela a Jeho prozreteľnú starostlivosť (pozri texty 1Moj 49,11.12.22; 5Moj 7,7–11).

V Žalme 80 je však Božia vinica predmetom Jeho hnevu (Ž 80,13). Proroci ohlasujú zničenie vinice ako znamenie Božieho súdu, pretože vinič sa pokazil a začal niesť plané ovocie (Iz 5,1–7; Jer 2,21).

Text Žalmu 80 sa nezaoberá dôvodmi Božieho súdu. V súvislosti s hĺbkou Božej milosti sa žalmista rozpačito pýta, ako môže Boh tak dlho odopierať ľudu svoju prítomnosť. Napätie medzi Božím hnevom a súdom na jednej strane a Božou milosťou a odpustením na strane druhej vyvoláva v žalmistovi strach, že Boží hnev napokon preváži a úplne zničí Jeho ľud (Ž 80,17).

Prečítaj si 4Moj 6,22–27. Ako sa na toto požehnanie odvoláva Žalm 80?

Refrén Žalmu 80 pripomína slová áronovského požehnanja, podľa ktorých mal Hospodin neustále požehnávať svoj ľud (4Moj 6,22–27). Refrén žalmu zdôrazňuje nádej, že Božia milosť zvíťazí nad všetkým, čo spôsobuje ťažkosti a trápenie ľudu: „Obnov nás, Bože, rozjasni svoju tvár a budeme zachránení!“ (Ž 80,4; pozri tiež Ž 80,8.20)

Hebrejské slovo prekladané ako „obnoviť“ tu vychádza zo slovesa, ktorého význam je „navráť“ (tak prekladá Ž 80,4 Roháček: „Ó, Bože, navráť nás a daj svietiť svojej tvári, a budeme spasení!“). V Biblii opakovane zaznieva vtedy, keď Boh volá svoj zblúdený ľud, aby sa k Nemu vrátil. Tento koncept je úzko spojený s myšlienkou pokánia, odvrátenia sa od hriechu a návratu k Bohu. „Dám im také srdce, aby ma poznali, veď ja som Hospodin; budú teda mojím ľudom a ja budem ich Bohom, lebo sa obrátia [navrátia – Roh.] ku mne celým svojím srdcom.“ (Jer 24,7)

HOSPODINOVA ZVRCHOVANOSŤ V DEJINÁCH

⁶Hospodin koná, čo chce, na nebi i na zemi, v moriach i vo všetkých hĺbkinách. ⁷Z odľahlých končín privádza oblaky, bleskami sprevádza dážď, vypúšťa vietor zo svojich skrýš. ⁸On pozabíjal egyptských prvorodencov od ľudí po dobytok; ⁹zoslal znamenia a zázraky tebe, Egypt, faraónovi a všetkým jeho služobníkom. ¹⁰Porazil mnohé národy a pozabíjal mocných kráľov: ¹¹Sichóna, kráľa amorejského, Óga, kráľa bášanského, a všetky kráľovstvá Kanaánu. ¹²Ich krajinu dal do dedičstva, do dedičstva Izraelu, svojmu ľudu. ¹³Hospodin, tvoje meno je večné, pamiatka na teba, Hospodin, je z pokolenia na pokolenie. (Ž 135,6–13)

Aké historické udalosti zdôrazňuje autor Žalmu 135? Aké ponaučenie z nich čerpá?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Žalm 135 vyzýva Boží ľud, aby chválil Hospodina za Jeho dobrotu a vernosť prejavenu v stvorení (Ž 135,6.7), v dejinách spásy Izraela v čase Exodu (Ž 135,8.9) a pri obsadzovaní zaslúbenej krajiny (Ž 135,10–12).

Hospodin preukázal svoju milosť tým, že si vyvolil ľud Izraela za svoje zvláštne vlastníctvo (Ž 135,4). Výraz „zvláštne vlastníctvo“ vyjadruje osobitý zmluvný vzťah medzi Hospodinom a Jeho ľuďmi (5Moj 7,6–11; 1Pet 2,9.10). Vyvolenie Izraela sa zakladá na Hospodinovej zvrchovej vôli, a preto Izrael nemá dôvod cítiť sa nadradený nad ostatnými národmi. Žalm 135,6.7 ukazuje, že Hospodinove dokonalé zámery so svetom sa nezačali vyvolením Izraela, ale stvorením. Preto by mal Izrael pokorne plniť úlohu, ktorú mu Boh zveril v súvislosti so svojím plánom spásy pre celý svet.

Opis veľkých Božích skutkov v prospech Jeho ľudu (Ž 135,8–13) vrcholí zaslúbením, že bude „súdiť“ svoj ľud a zľutuje sa nad ním (Ž 135,14). Boh na súde ospravedľuje a zbavuje viny utláčaných a biednych (Ž 9,5; Ž 7,9; Ž 54,3; Dan 7,22). Zaslúbenie spočíva v tom, že Hospodin bude obhajovať svoj ľud a brániť ho (5Moj 32,36). Cieľom Žalmu 135 je teda inšpirovať Boží ľud, aby dôveroval Hospodinovi a zostal verný svojej zmluve s Ním.

Hospodinova vernosť voči svojmu ľudu vedie žalmistu k uisteniu o bezcenosti modiel a k jedinečnej zvrchovanosti Hospodina vo svete (Ž 135,15–18). Spoliehanie sa na modly robí ich ctiteľov rovnako ničotných a bezmocných, ako sú ich modly (Ž 135,18). Žalm ukazuje, že Boha treba chváliť ako Stvoriteľa a Spasiteľa svojho ľudu. Toto je mocne vyjadrené v navzájom sa dopĺňajúcich verziách štvrtého prikázania Desatora (2Moj 20,8–11, 5Moj 5,12–15). Pretože Božia moc v stvorení a dejinách nemá vo svete obdoby, Boží ľud by sa mal vždy spoliehať na Hospodina a uctievať iba Jeho. Ako náš Stvoriteľ a náš Vykupiteľ by mal byť uctievaný iba On a uctievanie čohokoľvek alebo kohokoľvek iného je zavrhnutiehodné modlárstvo.

- Ako sa môžeme uistiť, že sa v živote nespoliehame na žiadne modly? Prečo môže byť modlárstvo jednoduchšie, než si bežne uvedomujeme?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítaj si *Skutky 7* a *Hebrejom 11*. Čo je podľa Novej zmluvy konečným cieľom Božieho zvrchovaného vedenia svojho ľudu v dejinách?

Historické žalmy sú mocným svedectvom o Božej vernosti svojmu ľudu. Každá udalosť v dejinách Božieho ľudu bola krokom Jeho prozreteľnosti vedúcim ku konečnému naplneniu Božieho zaslúbenia o Spasiteľovi sveta v osobe Ježiša Nazaretského. Početné a často bolestivé skúšky viedli Boží ľud k pochybnostiam a myšlienke, že ho Boh opustil. Boh mal však všetko pod svojou zvrchovanou kontrolou a išlo o súčasť Jeho prozreteľného konania, pretože On je najvyšším Pánom dejín. Žalmista šikovne poukazuje na pravdu, že ani nelojálnosť ľudí Boha neprivedie k tomu, aby zabudol na svoj ľud, nezachoval mu vernosť a nesplnil svoje zaslúbenia. Nekajúcní jednotlivci a skupiny však boli vylúčení zo zmluvných požehnaní a ich neslávnny koniec slúži ako trvalé varovanie, že život bez Boha, alebo dokonca život namierený proti Nemu, vedie k zničeniu ľudí.

Žalmy povzbudzujú Božie deti v každom čase, aby dúfali v Hospodina a zostali mu verné. „Do budúcnosti sa nemusíme ničoho obávať, jedine ak zabudneme na cestu, po nej nás Pán viedol a na to, ako nás v minulosti učil.“ (LS 196)

Aby Boží ľud išiel nebojácne vpred, potrebuje poznať fakty zo svojej histórie. Ellen G. Whiteová radí veriacim, aby čítali Žalmy 105 a 106 „aspoň raz za týždeň“ (TM 98).

Dejiny Božieho ľudu ukazujú, že žiadne zaslúbenie, ktoré Boh dal vo svojom Slove, nezostane nenaplnené. To zahŕňa nielen Božie zaslúbenia individuálnej starostlivosti v prítomnosti, ale aj budúce zaslúbenia o druhom príchode Krista, ktorý ustanoví Božie kráľovstvo spravodlivosti a pokoja na novej zemi.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aké požehnanie plynú z toho, že si pripomíname Božie verné vedenie svojho ľudu v minulosti? Čo sa stane, ak zabudneme alebo budeme vedome prehliadať naučenia z minulosti? Ako môžeme uplatniť rovnaký princíp na nás, ako cirkev povolanú robiť to isté, na čo bol povolaný staroveký Izrael?
2. Ako nás žalmy povzbudzujú, aby sme rozpoznávali Božiu prozreteľnosť v našom živote a prejavili trpezlivosť a dôveru v Božie zvrchované cesty, aj keď nie je ľahké pochopiť, prečo do nášho života prichádzajú rôzne bolestivé situácie?
3. Ako môžeme položiť väčší dôraz na štúdium dejín Božieho ľudu v našich osobných a spoločných bohoslužbách? Ako sa môžeme viac zamerať na rozpravanie našim deťom o nedávnej histórii Božieho ľudu?

TÚŽBA PO BOHU NA SIONE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 84; Zj 21,3; Žalm 122; Žalm 87; Gal 3,28.29; Mat 28,18–20; Žalm 46; Žalm 125

ÚVODNÝ TEXT

Moja duša sa umára túžbou po nádvoriach Hospodina; moje srdce i telo plešajú v ústrety živému Bohu. (Ž 84,3)

Sion. Meno, ktoré pôvodne označovalo návršie pri hradbách Starého mesta v Jeruzaleme, ale postupne sa stalo symbolickým označením celého Chrámového vrchu, niekedy aj Jeruzalema, ale predovšetkým Hospodinovho chrámu. Sionské piesne sú teda radostné hymny (chválospevy), ktoré vyvyšujú krásu Siona a zvrchovanosť Hospodina vládnuceho zo svojho svätého vrchu. Tieto žalmy často chvália zásluhy Hospodinovho domu a vyjadrujú lásku k svätyni, ktorú možno nájsť aj v iných žalmoch. Mnohé z týchto textov zložili synovia Kórača, ktorí ako chrámoví hudobníci (1Kron 6,31–38) a strážcovia vchodu do svätyne (1Kron 9,19) mali priamu skúsenosť s požehnaním Hospodinovho domu.

Vďaka čomu je Sion zdrojom nádeje a radosti? Sion predstavoval prítomnosť živého Boha uprostred ľudu zmluvy. Ako je Izrael Božím vyvoleným ľudom (5Moj 7,6), tak Sion je Božím vyvoleným vrchom (Ž 78,69; Ž 87,3). Hospodin vládne na Sione (Ž 99,1.2) a tam aj založil svoj chrám (Ž 87,2). Sion je teda miestom Božieho požehnania a tiež útočiskom.

Požehnanie zo Siona zaplavujú všetky končiny zeme, pretože Hospodin a Jeho milosť presahujú hranice akéhokoľvek svätého miesta. Sion je radosťou celej zeme (Ž 48,3), čo potvrdzuje, že celá zem patrí Bohu.

OSNOVA LEKCIE

Jedenásta lekcia sa zameriava na veľmi špecifickú kategóriu tzv. „sionských žalmov“, ktoré hovoria o Bohu a Jeho vzťahu k ľuďom, s odkazom na vrch Sion. Tento vrch sa stal symbolom pre Jeruzalem a zvlášť pre Boží chrám, ktorý predstavoval miesto Jeho prítomnosti uprostred izraelského ľudu.

- Žalm 84: Sion – symbol stretávania sa s dobrým Bohom (nedeľa)
- Žalm 122: Sion – symbol pokoja s Bohom a s ľuďmi (pondelok)
- Žalm 87: Sion – symbol Božej lásky ku všetkým národom (utorok)
- Žalm 46: Sion – symbol mieru a bezpečia uprostred problémov (streda)
- Žalm 125: Sion – symbol pevnosti a stálosti Božích detí (štvrtok)

„JEDEN DEŇ V TVOJICH NÁDVORIACH JE LEPŠÍ NEŽ INDE TISÍC“

²Aké milé sú tvoje príbytky, Hospodin zástupov! ³Moja duša sa umára túžbou po nádvoriach Hospodina; moje srdce i telo plesajú v ústrety živému Bohu. ⁴Veď aj vrabec si nájde domov a lastovička hniezdo, kde si kladie mláďatá pri твоjich oltároch, Hospodin zástupov, môj Kráľ a môj Boh. ⁵Blahoslavení tí, čo bývajú v tvojom dome a ustavične ťa chvália. (Ž 84,2–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom texte (Ž 84,2–5). Prečo žalmista túži prebývať vo svätyni?

Žalmista sa „umára túžbou“, aby sa svätynia stala jeho trvalým príbytkom a mohol byť navždy blízko živého Boha (Ž 84,2,3). Božia prítomnosť (Ž 84,3) robí zo svätyně jedinečné miesto. Vo svätyni môžu ctelia „rozjímať o dobrote Hospodina“ (Ž 27,4; „hľadiť na krásu Hospodinovu“; Roh.; pozri aj Ž 63,3) a byť nasýtení dobrotou Jeho domu (Ž 65,5). Podľa Žalmu 84 môže človek dosiahnuť jedinečné šťastie (blahoslavenstvo) vo vzťahu s Bohom, ktoré pozostáva z chválenia Hospodina (Ž 84,5), nachádzania sily v Bohu (Ž 84,6) a z dôverovania v Neho (Ž 84,13). Svätynia je miesto, kde sa takýto vzťah rozvíja uctievaním a spoločenstvom so spoluveriacimi. Živá Božia prítomnosť vo svätyni dáva veriacim zahliadnuť slávne Božie kráľovstvo a ochutnať večný život.

Prečítaj si Ž 84,6–13. Kto iný môže byť pozhnaný tým, čo predstavuje svätynia?

Text opisuje Božie pozhnania ako niečo, čo vyžaruje zo svätyně. Tieto pozhnania prichádzajú postupne na tých, čo slúžia v svätyni (Ž 84,5), potom na pútnikov na ceste do svätyně (Ž 84,6–11) a napokon na všetkých obyvateľov zeme. Očakávanie pútnikov, že sa v svätyni stretnú s Bohom, posilňuje ich vieru (Ž 84,8). Kým sila obyčajného počestného pod ťarchou únavnej cesty slabne, u pútnikov do svätyně ich sila rastie tým viac, čím sú k svätyni bližšie. Aj keď Božie deti zo svätyně odchádzajú, naďalej nesú pečať Božej svätyně tým, že vedú bezúhonný život (Ž 84,12). Takto Písmo charakterizuje spravodlivých, ktorí vstupujú do Hospodinovej svätyně (Ž 15,1–3). Hospodin je nazvaný „slnkom“, čo ukazuje, že tak ako slnečné lúče, aj pozhnania zo svätyně majú moc ožiarit celú zem (Ž 84,12). Tí, ktorí prostredníctvom viery zostávajú spojení s Bohom, prijímajú Jeho milosť bez ohľadu na miesto, kde sa nachádzajú.

APLIKÁCIA

■ Prečítaj si Zj 21,3. O akej nádeji sa tu hovorí v súvislosti s pozemskou svätynou? Čo táto nádej pre nás znamená v súvislosti s budúcnosťou?

„JERUZALEMU VYPROSUJTE POKOJ“

¹Potešil som sa, keď mi povedali: „Pôjdeme do Hospodinovho domu!“ ²Naše nohy už stoja v твоjich bránach, Jeruzalem. ³Jeruzalem je vystavaný ako mesto pospájané do jediného celku. ⁴Ta vystupujú kmene, kmene Hospodina, podľa príkazu pre Izrael velebiť meno Hospodina. ⁵Tam stoja súdne stolce, stolce Dávidovho domu. ⁶Jeruzalemu vyprosujte pokoj. Kiež v pokoji žijú tí, čo ťa milujú! ⁷„Kiež je pokoj na твоjich hradbách, istota v твоjich palácoch!“ ⁸Pre svojich bratov a priateľov hovorím: „Pokoj v tebe!“ ⁹Pre dom Hospodina, nášho Boha, chceme prosiť o tvoje blaho. (Žalm 122)

Uvažuj o prvej časti úvodného žalmu (Ž 122,1–5). Aké sú pocity veriacich pri ich príchode do Jeruzalema? Čo túžia nájsť v Jeruzaleme?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Žalm 122 vyjadruje nadšenie pútnikov z ich príchodu do Jeruzalema. Púte do Jeruzalema boli radostnými udalosťami. Boží ľud sa počas roka trikrát zišiel, aby si pripomenul Božiu dobrotu prejavovanú v minulosti aj súčasnosti (5Moj 16,16). Jeruzalem bol stredobodom života národa, pretože bol „svedectvom Izraelovi“ (Ž 122,4; Roh.) a nachádzali sa tam „súdne stolce“ (Ž 122,5). „Svedectvo Izraelovi“ sa vzťahuje na svätýňu, ktorá sa nazývala aj „príbytok svedectva“ (4Moj 1,50) a obsahovala „archu svedectva“ (2Moj 25,22). Súdne stolce sú vyjadrením súdneho systému v Jeruzaleme (2Sam 8,15). Putovanie do Jeruzalema sa teda spájalo aj s túžbou domôcť sa spravodlivosti. Vernosť Bohu a sprostredkovanie spravodlivosti ľuďom nemali byť nikdy oddelené.

Uvažuj o druhej časti úvodného textu (Ž 122,6–9). Čo je hlavnou modlitbou Božieho ľudu?

Modlitba za pokoj Jeruzalema je vyjadrením túžby po Božom požehnaní pre mesto a jeho obyvateľov. Táto modlitba zjednocuje veriacich a prináša pokoj do ich vzájomných vzťahov (Ž 122,8). Jeruzalem mohol byť mestom pokoja iba vtedy, ak existoval zmier medzi Bohom a Jeho ľuďom a tiež medzi Božími deťmi navzájom. Modlitba za pokoj v Jeruzaleme teda vyjadruje výzvu Božiemu ľudu, aby žil nielen v pokoji s Bohom, ale aby tento pokoj naplnil aj vzájomné vzťahy. Vďaka tomuto pokoji bude môcť celý ľud prosperovať (Ž 147,12–14).

Žalm nás učí, že modlitba za dobro spoločenstva veriacich je dôležitým predmetom modlitieb Božích detí, lebo iba silný a jednotný Boží ľud môže svetu ohlasovať radostnú zvesť o Božom pokoji a spasení (Ján 13,34.35).

Modliť sa za pokoj „v Jeruzaleme“ je aj dnes výsadou a zodpovednosťou veriacich, pretože udržiava živú nádej na príchod Božieho kráľovstva pokoja v posledných časoch. Toto kráľovstvo zasiahne nielen mesto Jeruzalem, ale aj celý svet (Iz 52,7; Iz 66,12.13; Zjavenie 21–22).

■ Ako sa môžeme usilovať o vzťahy naplnené pokojom a porozumením? Aké praktické kroky pre to môžeš urobiť ty sám?

APLIKÁCIA

SION – DOMOV VŠETKÝCH NÁRODOV

¹Jeho základy sú na posvätných vrchoch. ²Hospodin miluje brány Siona viac než všetky príbytky Jákoba. ³Slávne chýry idú o tebe, Božie mesto. – Sela – ⁴Z tých, čo ma poznajú, spomeniem Rahab a Bábel, ba aj Filištínsko, Týrus a Kúš, tí všetci sa tu narodili. ⁵O Sione sa povie: „Ten i onen sa tam narodil a sám Najvyšší ho upevnil.“ ⁶Hospodin pri súpise národov pripomenie: „Tento sa tam narodil.“ – Sela – ⁷Dajú sa do spevu a tanca: „Pre mňa všetko z teba pramení.“ (Žalm 87)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo robí zo Siona vážené a dôležité miesto? (Ž 87,1-2)

Žalm 87 je hymnus oslavujúci Sion ako mimoriadne, Bohom vyvolené a milované mesto. Základ Božieho chrámu je na vrchu Sion (Ž 2,6; Ž 15,1). Na konci časov Sion vystúpi nad všetky vrchy, čo bude znamenať Hospodinovu zvrchovanú nadvládu nad celým svetom (Ž 99,2; Iz 2,2, Mich 4,1). Žalm 87 hovorí o Sione ako o „posvätných vrchoch“, aby zdôraznil jeho majestát (Ž 133,3). Boh miluje brány Siona „viac než všetky príbytky Jákoba“ (Ž 87,2), čím je vyjadrená nadradenosť Siona nad všetkými ostatnými miestami v Izraeli, ktoré boli v minulosti zvláštnymi miestami zhromažďovania Božieho ľudu (napríklad Šílo a Bétel). Žalm teda potvrdzuje, že pravé uctievanie Boha súvisí s pravidlami, ktoré určil On (vrátane uctievania v svätyni).

Aké „slávne chýry“ o Sione zaznievajú v úvodnom texte (Ž 87,3–7)?

Sláva Siona priťahuje všetky národy k Bohu, a tak sa hranice Božieho kráľovstva rozširujú na celý svet. Všimnime si, že Boh nezaobchádza s ostatnými národmi ako s druhoradými ľuďmi. Sion je vykreslený ako miesto duchovného narodenia všetkých národov, ktoré prijímajú Hospodina ako svojho Spasiteľa. V Izraeli sa súpis osôb robil podľa miesta narodenia (Neh 7,5; Luk 2,1–3). Žalm trikrát uvádza, že národy sa rodia na Sione, čo znamená, že Hospodin im dáva novú identitu a udeľuje im všetky výsady zákonne narodených detí Siona (Ž 87,4–6).

Žalm 87 ukazuje spásu Židov aj pohanov a ich zjednotenie v jednej cirkvi prostredníctvom Kristovej vykupiteľskej služby (Rim 3,22; Rim 10,12; Gal 3,28.29; Kol 3,11). Zobrazenie prosperity Siona pripomína Danielovo videnie o tom, že Božie kráľovstvo sa stáva obrovským vrchom, ktorý naplní celú zem (Dan 2,34.35.44.45). Podobne o ňom hovorí aj Ježišovo podobenstvo o Božom kráľovstve, ktoré sa rozrastá na obrovský strom hostiaci nebeské vtáctvo (Mat 13,32).

APLIKÁCIA

- Ako sa pripravenosť Siona prijať všetkých ľudí naplní vo veľkom poverení cirkvi kázať evanjelium všetkým národom (Mat 28,18–20)? Ako táto myšlienka súvisí s výzvou kázať posolstvo troch anjelov?

BEZPEČNOSŤ A POKOJ SIONA

²Boh je naše útočisko a sila, osvedčená pomoc v súženiach. ³Preto sa nebudeme báť, hoci by sa zem prevrátila a vrchy by sa klátili uprostred mora, ⁴hoci by hučali a penili sa jeho vody a vrchy by sa triasli, keď sa vzdúje more. – Sela – ⁵Rieka svojimi ramenami potešuje Božie mesto, sväté príbytky Najvyššieho. ⁶Boh je uprostred neho, nepohne sa; Boh mu pomôže na úsvite. ⁷Národy hučali, kráľovstvá sa otriasali. Vydal hlas a zem sa rozplynula. ⁸Hospodin zástupov je s nami. Jákobov Boh je náš hrad. (Ž 46,2–8)

Akým spôsobom je v texte Ž 46,2–8 zobrazený svet?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Žalm 46 podáva veľmi výstižný opis nepokojného sveta. Autor používa obrazy prírodných katastrof neobyčajnej intenzity (Ž 46,3.4). Rozbúrené vody často predstavujú odbojné národy a rôzne problémy, ktoré bezbožníci spôsobujú vo svete (Ž 93,3.4; Ž 124,2–5). Okrem toho v Žalme 46 obrazy prírodných katastrof stvárnajú svet ovládaný národmi, ktoré vedú vojny (Ž 46,7).

Takémuto svetu zjavne chýba poznanie Boha. Ak totiž Boh prebýva uprostred svojho ľudu, ľudia prežívajú pokoj (Ž 46,5.6). Boh však neopúšťa svet ani napriek tomu, že Ho svet odmieta. Boh je prítomný vo svete a je prítomný aj uprostred svojho ľudu. Bez ohľadu na to, aké bolestné a nepríjemné udalosti sa vo svete odohrávajú, Božia prítomnosť je s nami. Z poznania tejto základnej pravdy môžeme čerpať osobnú nádej a povzbudenie.

Hospodin, ktorý je dokonalým útočiskom, je Zdrojom trvalého pokoja a bezpečnosti Siona. Slovo, ktoré zdôrazňuje bezpečnosť Siona, je „hoci“ (Ž 46,4). „Hoci“ je svet v chaose, Boží ľud je v bezpečí. To znamená, že pokoj nie je výsledkom neprítomnosti utrpenia, ale je darom, ktorý Boh dáva svojim dôverujúcim deťom. Bezvýhradná dôvera v Boha môže naplniť Božie deti pokojom a istotou aj uprostred búrky (Mat 8,23–27). V tomto kontexte sa vynára otázka: Dovolí Boh, aby svet navždy podliehal svojim zničujúcim rozhodnutiam a činom?

Prečítaj si Ž 46,7–12. Aká je Božia odpoveď na násilie a ničenie vo svete?

Boh vníma nárast zla vo svete s takou nevôľou, že Jeho slovo, ktoré stvorilo zem, teraz spôsobuje, že sa zem „rozplýva“ (Ž 46,7; „roztápa“; SSV). Táto skaza sa však nekončí zničením, ale obnovou. Všimnime si, že Boh rozširuje svoj pokoj od Siona až po koniec zeme. Boh spôsobí, že vojny prestanú a On skoncuje s nástrojmi ničenia, ktoré bezbožné národy použili na prinesenie útlaku (Ž 46,10). Tento Boží zásah je pre všetkých veriacich veľkou nádejou. Jej naplnenie sa uskutoční pri druhom príchode Ježiša Krista.

- Ako sa môžeme naučiť prežívať pokoj a dôverovať Bohu aj vo veľmi nepokojnom svete?

APLIKÁCIA

„SÚ AKO VRCH SION, KTORÝ SA NEPOHNE“

¹Tí, čo sa spoliehajú na Hospodina, sú ako vrch Sion: nepohne sa, trvá naveky. ²Ako sú vrchy vôkol Jeruzalema, tak je Hospodin vôkol svojho ľudu odteraz až naveky. ³Nespočítajte teda žezlo bezbožnosti nad územím spravodlivých, aby spravodliví nesiahli po bezpráví. ⁴Hospodin, dobre rob dobrým, tým, čo majú úprimné srdce! ⁵Nech však tých, čo sa dávajú na krivolaké cesty, Hospodin zaženie aj s páchatelmi nepravosti! Pokoj nad Izraelom! (Žalm 125)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako sú v texte Ž 125,1.2 vykreslení tí, čo dôverujú Bohu?

Tí, ktorí dôverujú Hospodinovi, sú prirovnaní k vrchu Sion, symbolu vytrvalosti, pevnosti a sily. Nádherný výhľad na vrchy obklopujúce mesto Jeruzalem inšpiroval žalmistu, aby ocenil istotu Božej ochrany (Ž 5,13; Ž 32,7.10). Na rozdiel od vrchov, ktoré uctievali bezbožné národy a ktoré boli zmietnuté do mora (Ž 46,3), symbolická pevnosť a nepohnutelnosť vrchu, na ktorom stojí Jeruzalem, vzbudzuje hlbokú dôveru. Dôvera v Božiu ochranu sa stáva ešte výraznejšou tvárou v tvár bolestnej realite, kde zlo akoby neustále malo navrch. Aj uprostred tohto zla však môže mať Boží ľud nádej.

Ako sú podľa veršov Ž 125,3–5 pokúšaní spravodliví? Čo z toho vyplýva pre nás?

Božie deti môže nielen odrádzať či znechucovať úspech bezbožných, ale môžu byť dokonca v pokušení nasledovať ich cesty (Ž 73,2–13; Ž 94,3). Akokoľvek pevný je vrch Sion, nemôže ochrániť tých, čo od Hospodina odchádzajú. Spravodliví majú neustále slobodu rozhodnúť sa tak, aby „nesiahli po bezpráví“ (Ž 125,3) a nedali sa na „krivolaké cesty“ (Ž 125,5). Hospodin je spravodlivý a bude súdiť jednotlivcov, ktorí zotrávajú vo vzbure s ostatnými nekajúcimi hriešnikmi.

V tomto žalme teda zaznieva výzva, aby Boží ľud zostal pevný a nespochybniteľný vo viere a dôvere v Hospodina, podobne ako je vrch Sion ich pevným útočiskom. To znamená, že aj keď nerozumieme všetkému, čo sa v našom živote deje, môžeme naďalej dôverovať v Božiu dobrotu.

„Príchod hriechu na svet, Kristovo vtelenie, znovuzrodenie, vzkriesenie a mnohé iné témy, o ktorých hovorí Písmo, sú príliš hlboké tajomstvá, než aby si ich ľudská myseľ vedela vysvetliť. Nemáme však nijaký dôvod pochybovať o Božom slove, aj keď nevieme pochopiť Božiu prozreteľnosť. V prirodzenom svete nás stále obklopujú záhady, ktoré nemôžeme vystihnúť. Tie najjednoduchšie podoby života predstavujú problém, ktorý nevedia vysvetliť ani najmúdrejší vedci. Všade sú divy presahujúce naše chápanie. Máme byť teda prekvapení, že v duchovnom živote sú tiež javy, ktoré nemôžeme prebádať? Problém spočíva jedine v slabosti a obmedzenosti ľudskej mysle. Boh dal v Písme dostatočný dôkaz o svojej božskej povahe a nemáme pochybovať o jeho Slove, aj keď nemôžeme porozumieť všetkým tajomstvám jeho prozreteľnosti.“ (SC 106.107; CK 73)

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Uvažujte o posolstve textov Izaiáš 40 a Izaiáš 51,1–16.

Sionské piesne sú presvedčivým záväzkom uchovať si v pamäti Sion a živú nádej v Božiu zvrchovanú moc, ktorú predstavuje. Hoci v živote prijímame mnohé požehnanie vychádzajúce z Božej svätyne, uskutočnenie nádeje na plnosť života a radosť na Sione je stále pred nami, v budúcnosti. Mnohé Božie deti v slzách túžia po nebeskom Sione (Ž 137,1). Myslieť na Sion neznamená len akési príležitostné rozpomenutie sa. Dôležité je sústrediť sa na to, čo je pred nami, a rozhodnúť sa žiť v súlade s touto živou myšlienkou (2Moj 13,3; 2Moj 20,8).

Preto spievanie piesní zo Siona v sebe nesie vášnivé odhodlanie udržať pri živote nádej na obnovu Božieho kráľovstva na *novej zemi* (Zj 21,1–5). „Vykúpení, obdarení nesmrteľnosťou, budú nadšene skúmať divy stvoriteľskej moci a tajomstvo zachraňujúcej lásky. Nebude tam krutý nepriateľ, ktorý by ich zvädzal, aby zabudli na Boha. Tam sa rozvinie každý dar a každá schopnosť sa bude zdokonaľovať. Stále nové poznávanie neunaví mysle a nevyčerpá tvorivé sily. Tam sa uskutočnia tie najvelkolepejšie diela, splnia najvznešenejšie túžby a dosiahnu najušľachtilejšie ciele. Stále však zostanú nové výšiny na výstup, nové obdivuhodné zázraky, nové pravdy na skúmanie a nové úlohy na rozvoj duchovných, duševných i telesných schopností.“ (GC 677; ZTDS 450)

Záväzok nezabudnúť na Sion je rozhodnutím Hospodinových pútnikov, že nikdy neprijmú tento svet za svoju vlasť, ale budú čakať na *nové nebo* a *novú zem*.

To je aj dôvod, prečo môžu žalmy o Sione spievať veriaci všetkých generácií, ktorí túžia žiť v Novom Jeruzaleme (Zj 3,12). Sionské piesne nás povzbudzujú, aby sme očakávali budúci svet s nádejou. Zároveň nás však zaväzujú, aby sme boli tu a teraz sprostredkovateľmi Božej milosti.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Ako môžeme duchovné a teologické princípy týkajúce sa Božieho ľudu na Sione, ktorý bol skutočným miestom v Jeruzaleme, aplikovať na cirkev a jej poslanie vo svete?
2. Ako dnes môžu veriaci zotrvať v Božej svätyni? (Pozri Ján 1,14–18; Heb 12,22–24.)
3. Ako sa podľa Žalmu 87 stane Sion mestom všetkých národov? (Pozri aj Rim 5,10; Ef 2,11–16; Kol 1,19–23.)
4. Ako by ste odpovedali človeku, ktorý poukazuje na skutočnosť, že bezbožným sa v tomto svete darí, zatiaľ čo mnohí „dobrí“ ľudia trpia? Prečo je dôležité priznať, že tu a teraz nemáme presné odpovede na všetko, čo sa okolo nás odohráva?

Týždeň od 17. do 23. marca

„VZDÁVAJTE HOSPODINOV SLÁVU A MOC!“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 134; Iz 42,10–12; Zj 14,3; Žalm 15; Ž 101,1–3; Žalm 96; Zj 14,6–12; Ján 4,23.24

ÚVODNÝ TEXT

Spievať chcem Hospodinovi, kým žijem, ospevovať chcem svojho Boha, kým tu budem. (Ž 104,33)

Keď naša skúsenosť s Božou milosťou a mocou rastie, mali by sme si spolu so žalmistom položiť otázku: „Čím sa odvdáčim Hospodinovi za všetko dobré, čo mi urobil?“ (Ž 116,12) Najlepšou odpoveďou na túto otázku je zasvätiť svoj život vernosti Bohu.

V žalmoch je Izrael nielen národom, ale aj „veľkým zhromaždením“ (Ž 22,23.26; Ž 35,18). Takéto pomenovanie odhaľuje hlavné povolanie Izraela, ktorým je chvála Boha a vydávanie svedectva o Bohu iným národom. Hospodin totiž chce, aby sa celý svet pripojil k Jeho ľudu v uctievaní. Za Hospodinov ľud sa pokladajú všetci spravodliví, ktorí uctievajú Hospodina a ktorí vkladajú svoju nádej v Neho a v Jeho lásku.

Písmo označuje ako dokonalé také uctievanie Hospodina, ktoré sa odohráva v spoločenstve veriacich. To samozrejme neznamená, že by modlitba a chvála jednotlivca v Izraeli mali nejaký podradný význam. Individuálne uctievanie a chválenie Boha tvoria základ pre spoločné uctievanie (Ž 22,23.26). A naopak, individuálne uctievanie nadobúda svoj plný potenciál v úzkom vzťahu so spoločenstvom. Spoločenstvo, ktoré chváli Hospodina, sa nazýva aj „kruh úprimných“ (Ž 111,1; „zbor spravodlivých“; SSV). Ľudia „úprimného“ („priameho“; Roh.) srdca poznajú Boha (Ž 36,11) a Boh pozná ich (Ž 37,18). Táto skutočnosť tvorí základ a ovplyvňuje každý aspekt ich existencie.

OSNOVA LEKCIE

V predposlednej lekcii budú stáť v centre našej pozornosti „oslavné“ žalmy, v ktorých autori chvália Hospodina, ktorý si ako jediný zasluhuje našu úctu. Zároveň uvidíme, ako táto oslava Hospodina a úcta pred Ním ovplyvňuje život nás samotných.

- Žalm 134: Oslava Hospodina a prijatie Jeho požehnaní (nedeľa)
- Ž 33,3; Ž 40,4: Oslava Hospodina „novou piesňou“ (pondelok)
- Žalm 16: Oslava Hospodina a dar svätosti (utorok)
- Žalm 96: Oslava Hospodina ako svedectvo pre všetky národy (streda)
- Ž 40,7–9: Oslava Hospodina a život podľa Jeho vôle (štvrtok)

POZDVIHNITE RUKY K SVÄTYNI

¹Dobrorečte Hospodinovi všetci jeho služobníci, čo v noci stojaci bdiete v Hospodinovom dome. ²Pozdvihnite ruky k svätyni a dobrorečte Hospodinovi. ³Nech ťa zo Siona požehnáva Hospodin, ktorý utvoril nebo i zem! (Žalm 134)

Čo hovorí o bohoslužbe Žalm 134? Aký je výsledok uctievania Hospodina?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Žalm 134 pripomína áronovské požehnanie z 4Moj 6,24–26 (pozri aj Ž 67,2) a vyzdvihuje požehnanie ako základný princíp a výsledok vzťahu medzi Bohom a Izraelom. Ľudia žehnajú Bohu vo svätyni a Boh žehná svoj ľud zo Siona. Požehnania sa vzťahujú na celý život, pretože Hospodin je Stvoriteľom neba a zeme. Zmienka o Sione ako o mieste zvláštnych Božích požehnaní podčiarkuje Hospodinovo zmluvné puto s Jeho ľuďom. Zo zmluvy milosti teda vyplýva, že Izrael na jednej strane využíva výsadu velebiť Hospodina a na strane druhej je Hospodinom požehnávaný.

Ako uvedené texty charakterizujú tých, ktorí uctievali Hospodina?

Ž 18,2

Ž 36,2

Ž 113,1

Ž 134,1.2

Ž 135,1.2

Žalmy často hovoria o uctievačoch Hospodina ako o Jeho služobníkoch. Výraz „čo v noci stojaci bdiete v Hospodinovom dome“ (Ž 134,1) sa pravdepodobne vzťahuje na nočnú stráž levitov (1Kron 9,23–27) alebo na chválospevy, ktoré leviti prinášali Bohu vo dne aj v noci (1Par 9,33).

Keďže Izraeliti uctievali neviditeľného Boha, ktorý nemohol byť znázornený obrazom ani sochou, svätynia slúžila na to, aby odzrkadľovala Hospodinovu slávu a poskytovala bezpečný priestor pre stretnutie hriešnikov so svätým Kráľom. Toto stretnutie je iniciované samotným Hospodinom a riadi sa Jeho ustanoveniami a nariadeniami.

„⁴Pristupujte k nemu, živému kameňu, ktorý ľudia síce zavrhlí, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny. ⁵Aj vy sa dajte zabudovať ako živé kamene do duchovného domu, aby ste sa stali svätým kňazstvom, ktoré bude prinášať duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista.“ (1Pet 2,4.5) Apoštol Pavol len inými slovami vyjadruje rovnaké myšlienky, aké sú predstavené v žalmoch uvedených vyššie. Veriaci, ktorí sa teraz stali svätým kňazstvom, vzdávajú chválu a vďaka Pánovi Ježišovi Kristovi, Stvoriteľovi a Vykupiteľovi, za všetko dobré, čo pre nich urobil.

- **Ako novozmluvní veriaci máme aj kňazskú úlohu, ktorá spočíva v povolaní sprostredkovať svetu dobrú správu evanjelia. Aké účinné spôsoby a prostriedky na to môžeme využiť?**

APLIKÁCIA

SPIEVAJTE HOSPODINOVÍ NOVÚ PIESEŇ

¹Spravodliví, plesajte v Hospodinovi! Statočným pristane chválospev. ²Oslavujte Hospodina gitarou, hrajte mu na desaťstrunovej harfe! ³Spievajte mu novú pieseň, krásne a hlasno rozozvučte struny! (Ž 33,1–3)

²Túžobne som očakával Hospodina, sklonil sa ku mne a počul moje volanie o pomoc. ³Vytiahol ma z jamy hrôzy, z bahna a blata. Nohy mi postavil na skalú a spevňuje moje kroky. ⁴Do úst mi vkladá novú pieseň, chválospev na nášho Boha. Mnohí tovidia, budú sa báť a dúfať v Hospodina. (Ž 40,2–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aký je spoločný motív textov Ž 33,3; Ž 40,4; Ž 96,1; Ž 98,1; Ž 144,9 a Ž 149,1?

Žalmy vyzývajú ľudí, aby spievali „novú pieseň“. Čo to znamená? Cieľom „novej piesne“ je nové uznanie Hospodinovho majestátu a Jeho zvrchovanosti nad svetom a vyjadrenie vďačnosti za Jeho starostlivosť a spásu ako Stvoriteľa a Sudcu zeme. Oslobodenie od nepriateľov a od smrti a Božia osobitá priazeň prejavovaná voči Izraelu, to sú niektoré z motívov spievania „novej piesne“. Kým iné piesne tiež chvália Hospodina za Jeho milujúcu láskavosť a zázraky, „nová pieseň“ je výnimočná tým, že vyjadruje znova zapálenú radosť a prísľub obnovenej oddanosti Bohu. Nová skúsenosť Božieho vyslobodenia inšpiruje ľudí, aby uznali Hospodina za svojho Stvoriteľa a Kráľa. Medzi témy, ktoré v žalmoch vyzývajú na spievanie „novej piesne“, patria okrem iného dôvera v Boha, chvála Jeho úžasných diel a vyslobodenie z utrpenia.

Čo sa môžeme naučiť o „novej piesni“ z týchto biblických textov?

Iz 42,10–12

Zj 5,9

Zj 14,3

Boží ľud, Izrael, je zobrazený láskavými výrazmi ako ľud, ktorý je Bohu „blízky“ (Ž 148,14). To naznačuje, že Izrael má uprostred stvorenstva zvláštne postavenie, z ktorého vyplýva aj dôležitá prednosť a povinnosť chváliť Boha. Biblia takto povzbudzuje veriacich všetkých generácií, aby spievali „novú pieseň“ na chválu svojho Vykupiteľa. „Nová pieseň“ je teda aj svedectvom o spasení v krvi Baránka. Môže vyjadrovať pieseň, ktorú ešte nikto nepočul a ktorá pripomína živú skúsenosť Božej milosti v živote človeka. „Nová pieseň“ môže byť aj vyjadrením nádeje. V takomto prípade sa *novosť* piesne prejavuje v očakávaní jedinečného a mimoriadneho zážitku zo stretnutia s Božím majestátom v budúcnosti. Právě uctievanie predstavuje oveľa viac než len prinášanie obetí a darov. Právě uctievanie totiž odzrkadľuje živý vzťah s Bohom, ktorý je vždy svieži a dynamický. V určitom zmysle by sa dalo povedať, že „nová pieseň“ je každodenným novým vyjadrením našej lásky k Bohu a vďačnosti za všetko, čo pre nás urobil.

APLIKÁCIA

- Rozjímaj o Božích požehnaniach v tvojom živote. Ak by si mal práve dnes zaspievať novú pieseň, aký by bol jej text?

„HOSPODIN, KTO SMIE BYŤ HOSTŔOM V TVOJOM STANE?“

¹Hospodin, kto smie byť hosťom v tvojom stane? Kto môže bývať na tvojom svätom vrchu? ²Ten, kto žije bezúhonne, kto koná spravodlivo, kto zo srdca pravdu hovorí. (Ž 15,1,2)

³Kto smie vystúpiť na vrch Hospodina? Kto sa smie postaviť na jeho svätom mieste? ⁴Ten, kto má ruky nevinné a srdce čisté; ten, kto sa neobracia k márnosti, ani falošne neprisahá. ⁵Ten si odnesie požehnanie od Hospodina a ospravedlnenie od Boha svojej spásy. ⁶To je pokolenie tých, čo sa na neho vypytujú, čo vyhľadávajú, teba, Bože Jákobov. (Ž 24,3–6)

Kto je podľa Žalmu 15 hoden uctievať Boha v Jeho prítomnosti?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Text žalmu odpovedá na položenú otázku zhrnutím požiadaviek, ktoré nachádzame už v Božom zákone a u prorokov: ten, ktorého činy („koná spravodlivo“) a charakter („zo srdca“) (Ž 15,2; pozri aj 5Moj 6,5; Mich 6,6–8) odzrkadľujú činy a charakter Boha. Svätýňa bola svätým miestom a všetko v nej, vrátane kňazov, bolo zasvätené Bohu (oddelené pre Boha). Svätosť je teda povinnou požiadavkou vstupu do Božej prítomnosti. Svätosť Izraela mala byť úplná a komplexná: uctievanie malo byť prepojené s morálnymi zásadami a malo sa týkať všetkých oblastí života. Zákon bol daný Božiemu ľudu, aby mohol naplniť svoj najväčší potenciál, teda žiť ako kráľovské kňazstvo. Kráľovské kňazstvo zahŕňa svätý život v Božej prítomnosti a prinášanie zmluvných požehnaní iným národom.

Čo podľa uvedených textov znamená byť „čistý“ alebo „bezúhonný“?

Ž 24,3–6

Ž 101,1–3

Na vyjadrenie čistoty, bezúhonnosti a dokonalosti sa v Starej zmluve používa slovo *tamim*. „Čisté“ alebo „bezúhonné“ srdce je najdôležitejšia charakteristika tých, čo slúžia Bohu. „Dokonalý“ vinič je celý, nepoškodený a zdravý (Ezech 15,5). Obetné zvieratá museli byť *tamim*, teda bez vady (3Moj 22,21–24). „Dokonalá“ reč je úplne pravdivá (Jób 36,4). „Dokonalé srdce“ je teda „čisté srdce“ (Ž 24,4) a bezúhonné (Ž 15,2). Hľadá Boha (Ž 24,6) a je obnovené Božím odpustením (Ž 51,4–12). Bezúhonný život pramení z uznania Božej milosti a Jeho spravodlivosti. Božia milosť inšpiruje a umožňuje Božím služobníkom žiť v bázni pred Hospodinom. Je to život v neobmedzenom spoločenstve s Bohom a v podriadení sa Jeho Slovu. Svedectvo oddaného a zbožného života prináša chválu Bohu, nie človeku. Za povšimnutie stojí, že väčšina požiadaviek v Žalme 15 je uvedená formou záporu (Ž 15,3–5). Nejde o to, aby sme si svojím konaním získali Božiu priazeň, ale aby sme sa vyhýbali tomu, čo nás oddeľuje od Boha.

- Vďaka akým vedomým rozhodnutiam sa môžeme chrániť pred konaním, ktoré nás odvádza od Boha? Aké konanie odvádza od Boha teba? Ako sa mu môžeš vyhnúť?

APLIKÁCIA

„ROZPRÁVAJTE JEHO SLÁVU MEDZI NÁRODMI“

¹**Spievajte Hospodinovi novú pieseň, spievaj Hospodinovi, celá zem!** ²**Spievajte Hospodinovi, zvelebujte jeho meno, deň čo deň ohlasujte jeho spásu!** ³**Hovorte medzi pohanmi o jeho sláve, o jeho divoch medzi všetkými národmi,** ⁴**lebo Hospodin je veľký a hoden všetkej chvály, báť sa ho treba viac než všetkých bohov.** (Ž 96,1–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

O akých rozmanitých aspektoch uctievania hovorí Žalm 96?

Uctievanie Hospodina zahŕňa spievanie na Jeho oslavu (Ž 96,1.2), chválu Jeho mena (Ž 96,2), ohlasovanie Jeho dobroty a veľkosti (Ž 96,3.4) a prinášanie darov do Jeho chrámu (Ž 96,8). Okrem týchto známych charakteristík, Žalm 96 vyzdvihuje jeden menej zjavný aspekt uctievania, ktorým je zapálené ohlasovanie Hospodinovho kráľovstva iným národom (Ž 96,2.3.10).

Spievanie, chválenie, prinášanie darov a ohlasovanie evanjelia nie sú oddelené, nezávislé úkony. Ide skôr o rôzne prejavy uctievania. Ohlasovanie Božej spásy všetkým národom dáva chvále zmysel a uctievaniu obsah. Všimnime si, ako sa zdôvodnenie uctievania zhoduje s posolstvom, ktoré sa hlása iným národom: „Hospodin je veľký a hoden všetkej chvály“ (Ž 96,4), lebo „všetci pohanskí bohovia sú len modly, Hospodin však stvoril nebesia“ (Ž 96,5), „Hospodin kraľuje“ (Ž 96,10) a „prichádza súdiť zem“ (Ž 96,13). Cieľom evanjelizácie je teda zjednotiť ostatné národy s Božím ľudom a napokon celé stvorenie v uctievaní Hospodina (Ž 96,11–13).

Uctievanie pramení z vnútorného uznania toho, že Hospodin je Stvoriteľ, Kráľ a Sudca (Ž 96,5.10.13). Uctievanie teda zahŕňa pripomínanie si minulých Božích činov (stvorenie), oslavovanie Jeho súčasných zázrakov (Božie udržiavanie sveta a Jeho súčasná vláda) a očakávanie Jeho budúcich skutkov (súd na konci času a nový život v novom nebi a na novej zemi).

Súd v žalmoch znamená obnovenie božského poriadku týkajúceho sa pokoja, spravodlivosti a všeobecného blaha vo svete, ktorý v súčasnosti trpí pod vplyvom nespravodlivosti, bolesti a smrti. Preto sa celá zem raduje v očakávaní Božích súdov (Ž 96,10–13; Ž 98,4–9). Skutočnosť, že Hospodin je spravodlivý Sudca, by mala ľudí motivovať, aby Ho uctievali vo svätej bázni. Mali by si uvedomiť, že uctievanie nemôžu brať na ľahkú váhu (Ž 96,9). Uctievanie zahŕňa obrovskú radosť a dôveru (Ž 96,1.2.11–13) a svätú bázeň a úctu (Ž 96,4.9).

Všeobecná výzva Žalmu 96 uctievať Stvoriteľa a Sudcu sa odzrkadľuje v záverečnom Božom ohlasovaní evanjelia svetu, ako ho nachádzame v posolstve troch anjelov zo Zj 14,6–12. Zdá sa, že tento žalm v mnohých ohľadoch zahŕňa toto posolstvo konca času: stvorenie, spasenie („večné evanjelium“), uctievanie a súd. Žalm 96 obsahuje všetky tieto aspekty.

APLIKÁCIA

- **Porovnaj Žalm 96 s posolstvom troch anjelov (Zj 14,6–12). V čom prináša rovnaké základné pravdy ako posolstvo konca času, ktoré máme ohlasovať svetu?**

KEĎ BOH NEMÁ RADOSŤ Z OBETÍ

⁷Obetu ani dary si nepraješ, ale otvoril si mi uši. Spalovanú obeť ani obeť za hriech si nežiadal. ⁸Vtedy som povedal: „Hľa, prichádzam. Vo zvitku je napísané o mne, ⁹že mám plniť tvoju vôľu. A to chcem, Bože môj, vo svojom vnútri mám tvoj zákon.“ (Ž 40,7–9)

²³Ale prichádza hodina – a už je tu –, keď praví ctitelia budú sa klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Ved'aj Otec hľadá takýchto ctiteľov. ²⁴Boh je Duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa klaňať v Duchu a pravde. (Ján 4,23.24)

Akému dôležitému problému sa venujú uvedené texty? Prečo Boh nemá radosť z obetí, hoci ich prikázal vo svojom Slove (2Moj 20,24)?

Ž 40,7–9

Ž 50,7–23

Ž 51,18–21

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Podobne ako proroci, aj žalmisti kritizujú nesprávne pohnútky a spôsoby uctievania. Hlavnou myšlienkou týchto textov nie je Hospodinov odpor voči prinášaniu obetí a sláveniu sviatkov Izraela, ale príčina tejto silnej nevôle: prudký rozpor medzi povrchným uctievaním a skutočnou zbožnosťou.

Boh nekarhá ľudí za prinesené obete, ale za bezbožnosť a skutky nespravodlivosti, ktoré páchajú vo svojom osobnom živote (Ž 50,8.17–21). Autori žalmov nevystupujú proti uctievaniu a prinášaniu predpísaných obetí, ale proti samolúbym obetiam a bezobsažnému uctievaniu, ktoré sa prejavuje nespravodlivosťou, „nábožných“ ľudí.

Keď sa vytvorí priepasť medzi vonkajšími prejavmi uctievania a správnu vnútornou motiváciou, samotné rituály sa zvyčajne stanú dôležitejšími ako pravá skúsenosť stretnutia sa s Bohom. Uctievanie sa tak sústreďuje na vyprázdnené rituály, namiesto toho, aby uprostred uctievania stál Boh, na ktorého majú tieto rituály poukazovať a majú Ho zjavovať.

Ako súvisia Ježišove slová v Ján 4,23.24 s varovaním vyššie uvedených žalmov?

Samotné prinášanie obetí nestačí. Načo by boli tieto obete dobré, keby srdce tých, ktorí ich prinášali, nebolo naplnené pokáním, vierou a lútosťou nad spáchanými hriechmi? Len ak je obetovanie zvierat sprevádzané pokáním a úprimným vdakyvzdaním, môžu sa Bohu páčiť ako „náležité obete“ (Ž 51,21; „obete spravodlivosti“, Roh.; pozri aj Ž 50,14). Ježiš sa odvoláva na slová proroka Izaiáša a hovorí: „Tento ľud ma ctí perami, ale jeho srdce je odo mňa ďaleko.“ (Mat 15,8) Žalmisti vnímali rovnaké problémy, na aké neskôr poukazyval Ježiš. Išlo najmä o kritiku náboženských vodcov, s ktorými sa Ježiš najčastejšie dostával do konfliktov počas svojej pozemskej služby.

- Čo môžeš urobiť preto, aby si aj napriek veľkému poznaniu nepadol do pasce presvedčenia, že stačí poznať pravdu a zachovávať cirkevné obrady a zvyky?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta ku Kristovi* si prečítajte kapitolu „Prednosť modlitby“ (SC 93–70; CK 62–70).

Stredobodom uctievania bola dôležitosť pravého pokánia: „Pokánie zahrnuje zármutok nad hriechom a odvrátenie sa od neho. Hriechu sa nezriekneme, kým si neuvedomíme jeho hriešnosť. Kým sa od neho neodvrátíme celým srdcom, dotiaľ v našom živote nenastane nijaká skutočná zmena. Mnohí nechápu pravú podstatu pokánia. Sú zarmútení, že zhrešili, ba prejavujú aj určitú nápravu v obave, že budú trpieť za svoje neprávosti. Toto však nie je pokánie v biblickom zmysle. Zarmucuje ich skôr následné utrpenie než vlastný hriech. Cítil to aj Ezav, keď videl, že navždy stratil prvorodenstvo. Balám uznal svoju vinu, keď sa v obave o život zdesil anjela, ktorý sa mu s vytaseným mečom postavil do cesty, no nebolo to pravé pokánie nad hriechom, nijaká zmena zmysľania, nijaký odpor k zlému. Keď Judáš Iškariotský zradil svojho Pána, zvolal: *Zhrešil som, zradiac krv nevinnú.* (Mat 27,4)“ (SC 22.23; CK 16)

„Hoci Boh nebyva v chrámoch postavených rukami, zhromaždenia svojho ľudu poctieva svojou prítomnosťou. Boh slúbil, že svojich vyznáčov navštíví svojím Duchom tam, kde sa stretávajú a kde ho hľadajú, kde mu vyznávajú hriechy a kde sa jeden za druhého modlia. Tí, ktorí sa schádzajú, aby velebili Boha, musia sa zrieknuť každej formy zla. Ak Boha necia v Duchu, pravde a v krásе svätosti, ich zhromaždenie nemá nijakú cenu. Pán o nich hovorí: *Tento ľud ma ctí perami, ale jeho srdce je odo mňa ďaleko. Zbytočne ma však uctieva.* (Mat 15,8.9) Skutoční ctitelia budú vzývať Boha v *Duchu a v pravde; lebo i Otec hľadá takýchto ctiteľov* (Ján 4,23).“ (PK 50; ZSDT 22)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Akú najväčšiu obeť môže človek priniesť Bohu? (Pozrite Ž 40,7–11; Rim 12,1.2.)
2. Ako je prepojená osobná bohoslužba s uctievaním Boha v spoločenstve veriacich? Prečo potrebujeme oboje? Ako sa navzájom ovplyvňujú?
3. Mnoho ľudí má dojem, že uctievanie zahŕňa len modlitby, spev chválospevov a štúdium Biblie a duchovnej literatúry. Hoci sú tieto činnosti pre zbožný život dôležité, prečo sa nemôžeme obmedziť len na ne? Uvedte niekoľko príkladov iných foriem uctievania.
4. Ellen Whiteová napísala: „Náš Boh je láskyplný, milosrdný Otec. Jeho službu by sme nemali pokladať za niečo smutné a tiesnivé. Slúžiť Pánovi a konať jeho dielo by pre nás malo byť radosťou.“ (SC 103; CK 70) Ako sa môže stať uctievanie Hospodina našou „radosťou“?

„OČAKÁVAJ HOSPODINA!“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ž 27,14; Rim 8,18–25; Žalm 131; Mat 18,3; Žalm 126; Žalm 92; Mar 16,1–8; 2Pet 1,19

ÚVODNÝ TEXT

Očakávaj Hospodina! Bud' silný! Nech je pevné tvoje srdce. Očakávaj Hospodina! (Ž 27,14)

Dostali sme sa na záver nášho štúdia žalmov v tomto štvrtroku. Počas nášho putovania sme kráčali cestou bázne pred majestátnym Stvoriteľom, Kráľom a Sudcom; cestou radosti z vyslobodenia, odpustenia a zo spasenia, ktoré nám dáva Boh; cestou smútku, bolesti a náreku a cestou slávneho zaslúbenia večnej Božej prítomnosti a očakávania nekonečného uctievania Boha v celom vesmíre. Naša cesta však pokračuje. Žijeme totiž nádejou na príchod nášho Pána, keď sa naplní naša túžba po Bohu. Ak by sme teda mali zdôrazniť nejakú záverečnú myšlienku žalmov, mohla by to byť výzva: „Očakávaj Hospodina!“ Očakávanie na Hospodina nie je nečinné tápanie či zúfale vyhládanie slávnej udalosti. Naopak, čakanie na Hospodina je činom naplneným dôverou a vierou, ktorá sa zjavuje v skutkoch. Toto čakanie premieňa naše smutné a pochmúrne večery na očakávanie jasného rána plného radosti (Ž 30,6; Ž 143,8). Posilňuje naše srdcia obnovujúcou sa nádejou a Bohom darovaným pokojom. Čakanie nás motivuje usilovne konať dielo, na ktoré nás Boh povolal, a prinášať snopy bohatej úrody z Jeho „misijských polí“ (Ž 126,6; Mat 9,36–38). Čakanie na Hospodina nás nikdy nezahanbí. Naopak, bude bohato odmenené, pretože Hospodin je verný všetkým svojim zaslúbeniam (Ž 37, 7–11.18.34; Ž 71,1; Ž 119,137.138).

OSNOVA LEKCIE

Záverečná lekcia venujúca sa štúdiu Knihy žalmov nás privádza k silnej téme nádeje. Autori žalmov často vyjadrujú rozhodnutie trpezlivo „očakávať na Hospodina“ a na Jeho zásah, keď ukončí pôsobenie zla a nastolí znova vládu lásky a spravodlivosti.

- Žalm 37: Trpezlivé očakávanie na Boží zásah (nedeľa)
- Žalm 131: Očakávanie s dôverou, akú má dieťa k mamičke (pondelok)
- Žalm 126: Očakávanie s dôverou na základe minulých skúseností (utorok)
- Žalm 92: Sobotný deň ako škola dôvery (streda)
- Ž 30,6; Ž 59,17: Dôvera, že po dlhej noci príde „nové ráno“ (štvrtok)

VÝZVA ČAKAŤ

⁷Utiš sa pred Hospodinom, vyčkaj na neho a nerozčuluj sa nad tým, kto má úspech, a nad tým, kto je zákerný. ⁸Prestaň sa hnevať a zanechaj zlosť! Nerozčuluj sa, vedie to len k zlému! ⁹Ved'ničomníci budú vyhubení, ale tí, čo očakávajú Hospodina, budú vlastníť krajinu. (Ž 37,7–9)

Túžobne som očakával Hospodina, sklonil sa ku mne a počul moje volanie o pomoc. (Ž 40,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aké výzvy zaznievajú v uvedených textoch?

Ž 27,14

Ž 69,7

Ž 37,7–9.34

Gal 5,5

Ž 39,8

Rim 8,18–25

Ž 40,2

Čakanie patrí medzi tie faktory, ktoré do nášho života prinášajú najviac stresu. Bez ohľadu na to, kto sme, kde žijeme a v akej situácii sa nachádzame, každý z nás musí občas na niečo čakať. Čakáme viac či menej často – v obchode, v zápche alebo u lekára na výsledky komplikovaného vyšetrenia. Nič z toho nie je príjemné.

Ako je to s čakaním na Boha? Obraz čakania (očakávania) na Hospodina sa nenachádza len v žalmoch, hojne sa s ním stretávame v celej Biblii. V kontexte čakania sa často stretávame s dôležitým konceptom „vytrvalosti“. Vytrvalosť je naším najvyšším záväzkom, ktorý spočíva v odmietnutí obáv, sklamaní a rizika, že Boh nebude konať v náš prospech. Oddané Božie dieťa očakáva naplnené istotou. Je presvedčené o Božej vernosti. Je si isté, že na Boha sa dá spoľahnúť a že aj keď sa nám to práve teraz nezdá, On napokon prinesie to najlepšie riešenie každej situácie.

Očakávanie na Hospodina je kvalitatívne odlišné od čakania na autobus či v rade na pokladňu. Je to hlboká túžba po Bohu, ktorú môžeme prirovnať k silnému smädu v suchej a pustej zemi bez vody (Ž 63,2). Žalmista síce čaká na rôzne požehnanie od Boha, ale jeho túžba byť v Božej prítomnosti prevyšuje akúkoľvek inú túžbu a potrebu v jeho živote.

Apoštol Pavol vo svojom Liste Rimanom hovorí, že Boh a celé stvorenie čakajú na obnovu sveta a na požehnané stretnutie Boha a jeho ľudu na konci časov. „Lebo stvorenie túžobne očakáva zjavenie Božích synov.“ (Rim 8,19)

Je to nádherné zaslúbenie!

Kým čakáme na naplnenie veľkých Božích zaslúbení a na stretnutie s Bohom a kým „všetko stvorenie až doteraz spoločne vzdychá a spoločne trpí pôrodné bolesti“ (Rim 8,22), Boh zostáva prostredníctvom Svätého Ducha so svojím ľudom.

Počas čakania sme povolani vydávať svedectvo (Sk 1,4–8) o pláne spasenia, ktorý vyvrcholí v novom stvorení. Toto nové stvorenie je ono očakávané a konečné naplnenie našich nádejí. Ako spoločenstvo veriacich sme prijali meno „adventisti“, ktoré obsahuje myšlienku nádeje na príchod Krista, ktorého očakávame. Čakáme a vieme, že naše čakanie nie je márne. Kristova smrť a Jeho vzkriesenie pri prvom príchode je zárukou Jeho druhého príchodu.

APLIKÁCIA

- Čo od Boha očakávaš v tomto období tvojho života? Ako sa môžeme naučiť čakať na Božiu odpoveď, najmä keď to, o čo sa vo viere modlíme, sa ešte neuskutočnilo?

POKOJ NASÝTENÉHO DIEŤAŤA

¹Hospodin, moje srdce nie je pyšné, moje oči nie sú hrdé. Nejdem za veľkými vecami ani za tým, čo nemôžem dosiahnuť. ²Radšej som si utíšil a upokojil dušu, ako sa nasýtené dieťa utíši pri matke. Moja duša je ako nasýtené dieťa. ³Izrael, čakaj na Hospodina odteraz až naveky. (Žalm 131)

Čo hovorí úvodný žalm o našom vzťahu k Bohu?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Boží ľud žije vo svete, ktorý prináša trápenie, bolesť a pokušenie pre takmer všetkých ľudí. Žalmista je presvedčený, že je Božím dieťaťom a že celý jeho život závisí od Boha. Táto skutočnosť ho naplňa radosťou a privádza ho k vyznaniu, že jeho pýcha nemá žiadnu cenu. Klamstvo pýchy spočíva v tom, že vedie k sebestvnu a neschopnosti vnímať čokoľvek iné. Pyšní sú preto zaslepení voči realite Boha, ktorý ich prevyšuje.

Spravodliví však pozdvihujú svoje oči k Bohu (Ž 123,1.2). Uznanie Božej veľkosti ich robí pokornými a oslobodenými od samolúbosti a márnomyseľnosti. Žalmista vyznáva, že sa nepachtí za „veľkými vecami“, ktoré sú pre neho nedosiahnuteľné (Ž 131,1). Tieto výrazy opisujú Božie skutky vo svete, ktoré sú mimo ľudské chápanie. Moderná veda nám ukázala, že aj tie „najjednoduchšie“ veci môžu byť neuveriteľne komplikované a presahujú hranice nášho pochopenia a našej predstavivosti. Vo všeobecnosti platí, že čím viac sa dozvedáme o svete okolo nás, tým väčšie záhady sa pred nami objavujú.

„Nasýtené dieťa“ v Ž 131,2 je mocným obrazom človeka, ktorý v Božej náruči nachádza pokoj a stíšenie. Poukazuje na láskyplný vzťah, ktorý má dieťa so svojou matkou v raných fázach svojho života.

Boh nás zbavuje pýchy a márnomyseľnosti. Túži nás zároveň viesť ďalej, k „pevnému pokrmu“, ktorým je podľa Ježiša „plniť vôľu toho, čo ma poslal, a dokončiť jeho dielo“ (Ján 4,34, tiež Heb 5,12–14). Detská dôvera zobrazená v Žalme 131 sa tak stáva zrelou vierou, ktorá bola vyskúšaná ťažkosťami života, obstála a dospela k poznaniu, že Boh je verný svojmu Slovu.

Na konci žalmu sa autor sústreďuje na blaho Božieho ľudu. Sme povolaní využiť našu skúsenosť s Bohom na posilnenie Jeho cirkvi. Naša osobná skúsenosť s Božou vernosťou a dobrotou môže pomôcť tým, ktorých viera neustále prechádza zápasmi. Naše svedectvo o Kristovi môže byť užitočné aj pre našich spoluveriacich, ktorí často potrebujú prežiť novú skúsenosť s Kristom.

- „Amen, hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nikdy nevojdete do nebeského kráľovstva.“ (Mat 18,3). Na akú okolnosť Ježiš poukazuje v tomto verši? S čím táto myšlienka súvisí?

APLIKÁCIA

PRINÁŠANIE SNOPOV

¹Keď Hospodin zmenil údel Siona, boli sme ako vo sne. ²Vtedy sme mali ústa plné smiechu a jazyk plesania. Vtedy sa medzi pohanmi hovorilo: „Hospodin urobil pre nich veľké veci!“ ³Hospodin urobil pre nás veľké veci, radovali sme sa. ⁴Zmeň náš údel, Hospodin, ako riečiská v Negeve! ⁵Tí, čo rozsievajú so slzami, budú žať s plesaním. ⁶S plačom vychádza ten, čo rozsieva semeno; s plesaním sa však vráti a donesie snopy. (Žalm 126)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo dáva silu a nádej Božiemu ľudu podľa úvodného žalmu? Čo z toho môžeš aplikovať vo svojom živote?

Hospodinove zázračné vyslobodenia v minulosti sú pre Boží ľud nevyčerpatelným zdrojom inšpirácie a nádeje pre budúcnosť. Minulé vyslobodenia boli také úžasné, že ich môžeme opísať ako splnený sen (Iz 29,7.8). Za zmienku stojí, že ľudia, ktorí chvália Hospodina za Jeho minulé vyslobodenie zo zajatia (Ž 126,1), sú práve teraz sami v zajatí (Ž 126,4).

Minulá radosť zo záchranu sa prostredníctvom piesní sprítomňuje a môžeme ju vnímať ako našu terajšiu skúsenosť. Nové generácie udržiavajú udalosti z biblických dejín živé tým, že skúsenosti svojich predchodcov vnímajú ako svoje vlastné, akoby ich prežili oni sami. Živá viera oslavuje veľké Božie skutky pre našich predchodcov vo viere ako niečo, čo Hospodin urobil pre nás samotných, nie len pre tých, ktorí tu boli pred nami.

Pripomínanie si Božích minulých činov posilňuje a obnovuje nádej, ktorú prežívame. Obraz „potokov na juhu“ (Ž 126,4; Roh.) je mocnou metaforou toho, ako Boh rýchlo a mocne koná v prospech svojho ľudu. Juh Judska bol vyprahnutým púštym regiónom. Rozvodnené potoky sa tu mohli vytvoriť náhle, keď sa vodou naplnili po prudkých lejakoch v období dažďov. Pravidelné každoročne sa opakujúce skoré a neskoré dažde boli kľúčové pre zabezpečenie dostatočnej úrody (5Moj 11,14; 5Moj 28,12). Aj obraz rozsievania v slzách a žatvy s plesaním (Ž 126,5.6) je mocným Božím zaslúbením, ktoré vedie od ťažkej prítomnosti k šťastnej budúcnosti.

Koniec obdobia žatvy bol časom, keď starovekí Izraeliti putovali s úrodou do Božieho chrámu v Jeruzaleme (2Moj 34,22.26). Motív úrody poskytol vtedajšiemu ľudu dôležité duchovné naučenia. Tak ako tvrdá práca pri sejbě a starostlivosti o polia, sady a vinice je odmenená radosťou z bohatej úrody, tak aj súčasné skúšky Božieho ľudu budú na konci vekov korunované radosťou zo spásy. Obraz veľkej žatvy poukazuje na obnovenie Božieho kráľovstva na zemi pri Kristovom druhom príchode (Am 9,13–15; Mat 9,37). Aj tu sa však objavuje téma čakania. Je to ako pri zbere úrody, keď musíme trpezlivo čakať, kým všetko dozrie a my budeme môcť vidieť ovocie a výsledky našej práce.

APLIKÁCIA

- Uvažuj o niektorých obdobiach, keď si jasne a neomylné videl Hospodina pôsobiť v tvojom živote alebo v živote tvojich blízkych. Ako môžeš z týchto skúseností čerpať povzbudenie a nádej v tom, čím prechádzaš práve teraz?

ČAKANIE A BOŽÍ SOBOTNÝ ODPOČINOK

⁵Potešil si ma, Hospodin, svojimi skutkami; plesám nad dielami tvojich rúk.
⁶Aké veľkolepé sú tvoje diela, Hospodin, aké nesmierne hlboké tvoje myšlienky! ... ¹¹Môj roh si vyvýšil ako roh byvola, pomazal si ma čerstvým olejom.
 ... ¹³Spravodlivý prevkítať ako palma, košatie ako libanonský céder. ¹⁴Tí, čo sú zasadení v dome Hospodina, budú prevkítať na nádvoriach nášho Boha. ¹⁵Aj v šedinách prinesú plody, zostanú svieži a čerství. (Ž 92,5.6.11.13–15)

Prečítaj si Žalm 92. Ktoré dva aspekty dňa odpočinku sú zdôraznené v tejto „piesni na sobotný deň“?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Chvála Boha za veľké diela Jeho rúk (Ž 92,5,6) a vykreslenie spravodlivých prostredníctvom jazyka odkazujúceho na záhradu Eden (Ž 92,13–15) jasne poukazujú na stvorenie, ktoré je prvou pripomienkou soboty v tomto texte. Žalm 92 tiež velebí Hospodina za Jeho víťazstvo nad nepriateľmi ako Boha spravodlivosti (Ž 92,8–16), a tak zdôrazňuje druhý aspekt soboty, ktorým je téma vykúpenia a záchranu (5Moj 5,12–15). Žalm 92 teda vyvyšuje Boha za Jeho stvorenie v minulosti, za súčasné udržiavanie sveta a poukazuje na nádej na konci času, keď Boh ustanoví večný pokoj a poriadok.

Ľudia sa môžu tešiť zo sobotného odpočinku, pretože Boh je „Najvyšší“ (Ž 92,2). Jeho zvrchované postavenie na výšinách Mu dáva bezkonkurenčnú výhodu nad ich nepriateľmi.

Napriek tomu, že je Najvyšší, Hospodin sa ochotne skláňa, aby zachránil tých, ktorí k nemu volajú s prosbou o pomoc. Hospodinovo dielo stvorenia a najmä vykúpenie tohto stvorenia by malo inšpirovať ľudí, aby uctievali Boha a milovali Ho. Veď napokon, život v padlom stvorení bez nádeje na vykúpenie nie je nič, z čoho by sme mali byť nadšení. Milujeme, trpíme a umierame. Malo by to všetko nejaký zmysel, keby neexistovala žiadna nádej? Preto oslavujeme a vzývame Hospodina nielen ako nášho Stvoriteľa, ale aj ako nášho Vykupiteľa. Odkaz na „čerstvý olej“ vyjadruje žalmistovu obnovenú oddanosť slúžiť Bohu ako Jeho znovuzasvätený služobník (Ž 92,11). Pomazanie olejom bolo symbolom posvätenia vyvolených ľudí v národe – kňazov a kráľov (2Moj 40,15; 1Sam 10,1). Napriek tomu si žalmista na opísanie svojho pomazania vybral nezvyčajné hebrejské slovo *balal*, ktoré obvykle neodkazovalo na pomazanie Božích služobníkov. Označuje skôr „miešanie“ oleja s inými časťami obete (2Moj 29,2; 3Moj 2,4,5). Žalmistovo jedinečné použitie slova *balal* naznačuje, že autor chce samého seba priniesť ako živú obeť Hospodinovi a zasvätiť Mu svoje celé ja (Rim 12,1).

Nemalo by nás prevkpiť, že myšlienky o zasvätení nachádzame práve v žalme venovanom sobote. Veď sobota je znamením, že Hospodin posväcuje svoj ľud (2Moj 31,13). Obrazy paliem a cédrov Libanonu predstavujú Boží ľud, ktorý rastie vo viere a naplno oceňuje Božiu lásku a úžasné zámery, ktoré má Boh so stvorenstvom. Sobota je znamením večnej zmluvy Hospodina s Jeho ľudom (Ez 20,20). Preto je sobotný odpočinok pre Boží ľud nevyhnutný. Posilňuje ho, aby s dôverou čakal na Hospodina, ktorý napokon naplní všetky zaslúbenia vyplývajúce z Jeho zmluvy (Heb 4,1–10).

■ Prečítaj si ešte raz Žalm 92. Aká nádej je v texte zdôraznená? Ako môže byť toto zaslúbenie pre nás povzbudením už tu a teraz?

APLIKÁCIA

PLESANIE, KTORÉ PRICHÁDZA RÁNO

Jeho hnev trvá chvíľku, jeho milosť však po celý život. Plač môže trvať do noci, s ránom však prichádza plesanie. (Ž 30,6)

Ja však budem ospevovať tvoju silu, za rána budem plesať nad tvojou milosťou, lebo si mi bol pevnosťou, útočiskom, keď mi bolo úzko. (Ž 59,17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si Ž 5,4; Ž 30,6; Ž 59,17; Ž 92,2,3; Ž 119,147; 2Pet 1,19 a Zj 22,16. Prečo práve ráno symbolicky zobrazuje čas božského vykúpenia?

Ráno je v žalmoch zvyčajne časom, keď sa očakáva Božie vykúpenie. Ráno zjavuje Božiu priazeň, ktorá končí dlhú noc zúfalstva a problémov (Ž 130,5,6). V Žalme 143 Božie vyslobodenie obráti súčasnú temnotu smrti (Ž 143,3) na svetlo nového rána (Ž 143,8) a pobyt v hrobe (Ž 143,7; „v jame“; Roh.) zmení na sprevádzanie „po rovnej zemi“ (Ž 143,10).

Prečítaj si text Mar 16,1–8. V čom je toto ráno pre nás také dôležité?

Ráno vzkriesenia Ježiša Krista otvorilo cestu pre večné ráno Božej spásy pre všetkých, ktorí veria v Jeho meno. Ježišovi učeníci naplno prežili moc zaslúbenia, ktoré zaznieva v Žalme 30: „Plač môže trvať do noci, s ránom však prichádza plesanie.“ (Ž 30,6) Bolo to vtedy, keď sa stretli so vzkrieseným Kristom. Len vďaka Božej priazni a Jeho bezpodmienečnej láske sa náš plač premení na radosť (Ž 30,6,8).

Ako ranná hviezda (zornička) ohlasuje narodenie nového dňa, tak viera ohlasuje novú realitu večného života v Božích deťoch (2Pet 1,19). Ježiš je nazývaný „jasná ranná hviezda“ (Zj 22,16), ktorú netrpezlivo očakávame, aby nastolila Jeho kráľovstvo, v ktorom už nebude noc, zlo a smrť (Zj 21,1–8.25). Veď práve takéto kráľovstvo očakávame viac ako čokoľvek iné, keď hovoríme o čakaní na Hospodina. A takéto čakanie určite stojí za to.

„Nad Jozefovou otvorenou hrobkou mohol Kristus víťazne vyhlásiť: *Ja som vzkriesenie a život.* (Ján 11,25) To môže povedať len Boh. Všetky stvorené bytosti žijú len z Božej vôle a moci. Ich život závisí od Boha. Od najvyššieho serafína až po najmenšiu živú bytosť – všetko čerpá život z večného Zdroja. Len ten, ktorý je jedno s Bohom, mohol povedať, že má moc život dať a má moc zase ho vziať. Vo svojej božskej prirodzenosti mal Kristus moc zlomiť putá smrti.“ (DA 785; CL 507.508)

APLIKÁCIA ■ **Hovorí sa, že smrť je zakódovaná v našich bunkách už od narodenia. Pre nás ako padlé bytosti je toto smutné konštatovanie skutočnosťou. Aké zaslúbenie sme mohli prijať vďaka Ježišovmu vzkrieseniu? Prečo nikdy nesmieme zabudnúť, že smrť je pre nás len spánkom?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Cesta ku Kristovi* si prečítajte kapitolu „Vzrast v Kristovi“ (SC 67–75; CK 45–51).

V žalmoch zaznieva zápalistá výzva čakať na Hospodina. „Utíš sa pred Hospodinom, vyčkaj na neho.“ (Ž 37,7) Keď sa nám čakanie zdá ťaživé, neisté a osamelé, spomeňme si na učeníkov v deň Ježišovho nanebovstúpenia (Sk 1,4–11). Ježiš bol vzatý do neba pred ich očami, zatiaľ čo oni boli ponechaní na zemi, aby čakali, kým sa v nejaký neznámy budúci deň vráti. Kto kedy zažil intenzívnejšiu túžbu prijať Božie požehnanie ako učenici v ten deň? Túžili, aby mohli byť s Ježišom. Dostalo sa im však poučenia, aby čakali na Otcovo zaslúbenie a na Ježišov návrat. Mohlo by sa nám zdať, že učenici budú naplnení zúfalstvom a sklamaním. Opak bol však pravdou. Vrátili sa do Jeruzalema a urobili presne to, čo im Ježiš prikázal – čakali na dar Svätého Ducha a potom s mocou kázali svetu evanjelium (Sk 1,12–14, Skutky 2).

Očakávať na Kristov príchod by nebolo možné, ak by v nás nevykonal svoje dielo prostredníctvom Svätého Ducha. Akékoľvek ľudské nadšenie neobstojí v skúškach a nevydrží trpezlivo čakať. Na to sme príliš krehkí. Jediný spôsob, ako môžeme vytrvalo čakať na Kristov návrat, spočíva v zotrúvaní v Ježišovi Kristovi. Teda mať s Ním osobný vzťah. „Ak teda Kristus prebýva v našich srdciach, bude v nás pôsobiť, *aby sme aj chceli, aj konali nad svoju dobrú vôľu* (Fil 2,13). Budeme pracovať, ako on pracoval, budeme prejavovať toho istého ducha. Ak ho teda budeme milovať a zostaneme v ňom, budeme *všestranne vrasť do Toho, ktorý je hlavou, do Krista* (Ef 4,15).“ (SC 75; CK 51) Počas nášho čakania na Pána môžeme v žalmoch nachádzať pokoj a povzbudenie. V našich modlitbách a piesňach sa každodenne môže stretávať naše srdce s Božím srdcom.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečo je v našom duchovnom živote čakanie dôležité? Akú skúsenosť mali s čakaním niektorí z biblických hrdinov viery? Ako čakanie očistilo a posilnilo ich vieru? (Rim 4,19–22; Hebrejom 11)
2. Čo stojí na konci nášho čakania? (Ž 37,34–40). Čo očakávame, že sa stane, keď všetko dospeje k svojmu koncu? Akú nádej nachádzame v týchto textoch napríklad v súvislosti so spravodlivosťou, ktorej je v našom skazenom svete tak bolestne málo?
3. Dalo by sa povedať, že mŕtvi už nečakajú? Aká je ich skúsenosť? (Kaz 9,5) Skončilo sa ich čakanie na Ježiša? Akú nádej si môžeme vziať z odpovede na túto otázku?

POUŽITÉ SKRATKY

BIBLICKÉ PREKLADY

Štandardne je v lekciiach použitý Slovenský ekumenický preklad (Vydala Slovenská biblická spoločnosť, 2008).

Keď je použitý iný preklad, je pri odkaze na verš uvedená jedna z nasledujúcich skratiek:

SEvP	Biblia – Písmo Sväté Starej a Novej zmluvy (Vydala Slovenská evanjelická cirkev a. v., 1979)
Roh	Svätá Biblia (z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček, 1951)
RKC	Sväté Písmo Starého a Nového zákona (Vydal Spolok sv. Vojtecha, 1995)

SKRATKY BIBLICKÝCH KNÍH

Názov knihy	Ekumenický preklad	Preklad prof. Roháčka
Starý zákon - skratky kníh		
Genesis - Prvá Mojžišova kniha	Gn	1Moj
Exodus - Druhá Mojžišova kniha	Ex	2Moj
Levitikus - Tretia Mojžišova kniha	Lv	3Moj
Numeri - Štvrtá Mojžišova kniha	Nm	4Moj
Deuteronomium - Piata Mojžišova kniha	Dt	5Moj
Jozua	Joz	Joz
Kniha sudcov	Sdc	Sud
Rút	Rút	Rút
Prvá Samuelova kniha	1Sam	1Sam
Druhá Samuelova kniha	2Sam	2Sam
Prvá kniha kráľov	1Krl'	1Kráľ
Druhá kniha kráľov	2Krl'	2Kráľ
Prvá kniha kroník (Paralipomenon)	1Krn	1Par
Druhá kniha kroník (Paralipomenon)	2Krn	2Par
Ezdráš (Kniha Ezdrášova)	Ezd	Ezd
Nehemiáš (Kniha Nehemiášova)	Neh	Neh
Ester (Kniha Ester)	Est	Est
Jób (Kniha Jób)	Jób	Jób
Žalmy (Kniha Žalmov)	Ž	Ž
Príslovia (Kniha príslovií)	Prís	Prísl
Kohelet - Kazateľ (Kniha Kazateľ)	Koh	Kaz
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)	Vljp	P.Š.
Izaiáš (Kniha proroka Izaiáša)	Iz	Iz
Jeremiáš (Kniha proroka Jeremiáša)	Jer	Jer
Náreky (Plač Jeremiášov)	Nár	P.J.
Ezechiel (Kniha proroka Ezechiela)	Ez	Ez
Daniel (Kniha proroka Daniela)	Dan	Dan
Ozeáš (Kniha proroka Hozeáša)	Oz	Hoz
Joel (Kniha proroka Joela)	Joel	Joel
Amos (Kniha proroka Amosa)	Am	Am
Abdiáš (Kniha proroka Obadiáša)	Abd	Ob
Jonáš (Kniha proroka Jonáša)	Jon	Jon
Micheáš (Kniha proroka Micheáša)	Mich	Mich
Nahum (Kniha proroka Náhuma)	Nah	Náh

Habakuk (Kniha proroka Habakuka)	Hab	Hab
Sofoniáš (Kniha proroka Sofoniáša)	Sof	Sof
Aggeus (Kniha proroka Haggeusa)	Ag	Hag
Zachariáš (Kniha proroka Zachariáša)	Zach	Zach
Malachiáš (Kniha proroka Malachiáša)	Mal	Mal

Nový zákon - skratky kníh

Evanjelium podľa Matúša	Mt	Mat
Evanjelium podľa Marka	Mk	Mar
Evanjelium podľa Lukáša	Lk	Luk
Evanjelium podľa Jána	Jn	Ján
Skutky apoštolov	Sk	Sk
List Rimanom	Rim	Rim
Prvý list Korinťanom	1Kor	1Kor
Druhý list Korinťanom	2Kor	2Kor
List Galaťanom	Ga	Gal
List Efezanom	Ef	Ef
List Filipanom	Flp	Fil
List Kolosanom	Kol	Kol
Prvý list Tesaloničanom	1Tes	1Tes
Druhý list Tesaloničanom	2Tes	2Tes
Prvý list Timotejovi	1Tim	1Tim
Druhý list Timotejovi	2Tim	2Tim
List Títovi	Tít	Tít
List Filemonovi	Flm	Filem
List Hebrejom (List Židom)	Heb	Žid
Jakubov list	Jk	Jak
Prvý Petrov list	1Pt	1Pet
Druhý Petrov list	2Pt	2Pet
Prvý Jánov list	1Jn	1Ján
Druhý Jánov list	2Jn	2Ján
Tretí Jánov list	3Jn	3Ján
Júdov list	Júd	Júda
Zjavenie apoštola Jána	Zj	Zj

DIELA ELLEN WHITEOVEJ

Pri slovenských prekladoch diel Ellen G. Whiteovej je uvádzané stránkovanie prvého vydania z Vydavateľstva Advent-Orion.

Skratka	Anglický názov
AG	God's Amazing Grace
AH	The Adventist Home
CG	Child Guidance
COL	Christ's Object Lessons
CT	Counsels to Parents, Teachers and Students
DA	The Desire of Ages
ED	Education
FW	Faith and Works
HC	Our High Calling
MH	The Ministry of Healing

ML	My Life Today
PP	Patriarchs and Prophets
RC	Reflecting Christ
SD	Sons and Daughters of God
T	Testimonies for the Church
TE	Temperance
BC	The SDA Bible Commentary

Skratka	Slovenský názov
PP/NUD	Patriarchovia a proroci, Na úsvite dejín
PK/ZSDT	Proroci a králi, Zo slávy do tieňa
TV/CL	Túžba vekov, Cesta lásky
SA/PN	Skutky apoštolov, Poslovnia nádeje
VS/ZTDS	Veľký spor vekov, Z tieňa do slávy
KP	Kristove podobenstvá
CK	Cesta ku Kristovi
Vých	Výchova
CZ	Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Navštívte nás na webovej stránke: <http://www.absg.adventist.org>

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii (GK) Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri GK.

ZÁPADY SLNKA

Poznámka k údajom o západe slnka:

Údaje o západe slnka sú prevzaté z hviezdárskej ročenky a zodpovedajú polohe 19° východne od nultého poludníka a 49. rovnobežke, čo je poloha mesta Martin. (Pre mesto Košice – 8 minút, pre Bratislavu + 11 minút.)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNEJ ŠKOLY

<http://sobotnaskola.casd.sk>

Základné informácie o sobotnej škole – Aktuálne lekcie vo formáte pdf – Učiteľské lekcie a doplnkové materiály – Predstavenie misijných projektov – Podnety na modlitby

Tému Štúdia Biblie dopĺňa televízna relácia Biblia pre dnešok na www.HopeTV.cz vždy od pondelka v archíve a v piatok od 19.30 h vo vysielaní.

PLÁN TEMATICKÝCH SOBÔT, TÝŽDŇOV A ZBIEROK V ROKU 2024

	Téma soboty	Zbierka	VS
Január			
6. 1.	Deň modlitby a pôstu		
13. 1.	Deň zdravia		
20. 1.	10 dní modlitieb za vyliatie Ducha Svätého (10. – 20. 1.)		
20. 1.	Deň náboženskej slobody	Zbierka DNS pre ČSU	4
27. 1.			
Február			
10. 2.	Deň osobnej evanjelizácie		
17. 2.			
24. 2.	Týždeň kresťanského domova a manželstva (10. – 17. 2., NTM 12. – 18. 2.)		
Marec			
2. 3.	Modlitebný deň žien		
9. 3.	Deň AWR	Zbierka pre AWR	9
16. 3.	Deň detí a mládeže	Zbierka MTM	110
23. 3.	Modlitebný týždeň mládeže (16. – 23. 3.)		
23. 3.	Deň kresťanského vzdelávania		
30. 3.	Zbierka 13. soboty pre Juhoázijskú divíziu	Zbierka 13. soboty	13

Informácie pre pokladníkov zboru – misijné zbierky sú odoslané na účet príslušného združenia a zbierky s osobitným určením majú uvedenú prvú časť variabilného symbolu v stĺpci VS, druhá časť variabilného symbolu je číslo zboru.

Adresy zborov Slovenského združenia CASD

ZBOR	PŠČ	ADRESA	ZAČIATOK BOHOSLUŽBY	
1. Bánovce n/Bebravou	957 01	SNP 637/10	9:30	13:00
2. Banská Bystrica 1	974 01	Rudlovská cesta 37	9:00	-
3. Banská Bystrica 2	974 01	Kollárova 18	9:00	-
4. Banská Štiavnica	969 00	Akademická 20	9:30	-
5. Blatné Remety	072 44	č.130	9:00	12:30
6. Bratislava 1	821 04	Cablkova 3	9:30	-
7. Bratislava 2	811 08	Ferienčíkova 5	9:30	-
8. Bratislava Dúbravka	841 01	Zborový dom ECAV, M.S. Trnavského 2/A	9:30	-
9. Bratislava Petržalka	851 05	Wolkrova 4	10:00	-
10. Brezno	977 01	Štúrova 19	10:00	-
11. Čadca	022 01	Kukučínova 1069/25	10:00	-
12. Čakanovce	044 45	č. 63, pošta Bidovce	9:00	-
13. Červenica	082 07	č. 74, pošta Tuhrina	9:00	-
14. Filakovo	986 01	Ružová 47	9:30	
15. Gerlachov	059 42	Lúčna 188	9:30	-
16. Kežmarok	060 01	Hradné námestie 24	9:30	13:00
17. Košice 1	040 01	Evanjelický cirkevný zbor a.v., Toryská 1/G	9:00	-
18. Košice 2	040 01	Hlavná 68	9:00	-
19. Krupina	963 01	SNP 2	9:00	-
20. Levice	934 01	J. Bottu 2	9:30	-
21. Liptovský Hrádok	033 01	Hurbanova 221	9:00	-
22. Liptovský Mikuláš	031 01	1. mája 89	9:30	-
23. Lučenec	984 01	Námestie Artézskych prameňov 49	9:30	
24. Martin	036 01	Viliama Paulinyho Tótha 2	9:30	-
25. Michalovce	071 01	Hviezdoslavova 20	9:00	13:00
26. Myjava	907 01	Brestovec 97	10:00	-
27. Nitra	949 01	F. Mojtu 10	10:00	13:30

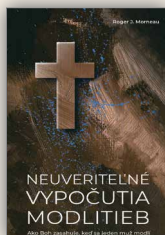
28. Nové Zámky	940 63	Dostojevského 26	9:30	-
29. Piešťany	921 01	Zavretý kút 113	9:30	-
30. Poprad	058 01	Ul. Fraňa Kráľa 21	9:15	-
31. Poproč	044 02	Nová 7	9:30	-
32. Považská Bystrica	017 01	Centrum 28/33	9:30	-
33. Prešov	080 01	Štefánikova 12	9:30	-
34. Prievidza	971 01	Garbiarska 32	9:30	-
35. Púchov	020 01	ul. 1 mája 878/24	9:30	-
36. Rakúsy – Osada	059 76	Modlitebňa CASD	9:00	14:00
37. Rankovce	044 46	Rankovce 107/A	9:30	13:00
38. Revúca	050 01	Muránska cesta 34	9:00	13:00
39. Rožňava	048 01	Jasná ul. 13	9:00	-
40. Sereď	926 01	Školská 1	9:00	13:30
41. Spišská N. Ves	052 01	Školská 22	9:30	13:00
42. Topoľčany	955 01	Železničiarska 22	9:30	13:00
43. Trenčín	911 01	Horný Šianec 17	9:30	-
44. Trnava	917 00	Kapitulská 23	9:00	14:00
45. Vaďovce	916 13	č. 261	9:30	-
46. Veľký Krtíš	990 01	Škultétyho 35 (budova BJB), tel.: 0907 826 700	10:00	-
47. Zlaté Moravce	953 01	Hollého 10	9:30	-
48. Zvolen	960 01	Sokolská 10	9:30	-
49. Žiar nad Hronom	965 01	u Dušana Šarköziho, tel.: 0904 953 710	10:00	-
50. Žilina	010 01	Škultétyho 9	9:30	-

Zaujalo ma:

Zaujalo ma:

Zaujalo ma:

KNIHY NA OSOBNÚ EVANJELIZÁCIU

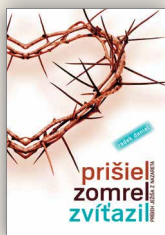
Roger J. Morneau

Neuveriteľné vypočutia modlitieb – Ako Boh zasahuje, keď sa jeden muž modlí

Kniha je o tom, „ako Boh zasahuje keď sa jeden muž modlí“. Autor prešiel dramatickou skúsenosťou obrátenia, ktorú opisuje vo svojej prvej knihe Cesta do nadprirodzeného sveta.

92 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena **1,30 €**

Radek Daniel

Prišiel, zomrel, zvíťazil – príbeh Ježiša z Nazareta

Kniha rozpráva príbeh Ježiša z Nazareta, postavy, ktorá viac než dvetisíc rokov vyvoláva v ľuďoch rozporuplné reakcie. Kto to len bol? Aký mal jeho život zmysel? Má vôbec cenu sa o neho ešte dnes, na začiatku dvadsiateho prvého storočia, zaujímať?

216 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena **1,80 €**

Ellen Gould Whiteová

Túžba vekov – životopis Ježiša Krista

Kniha jedinečným spôsobom predstavuje život a dielo osobnosti, ktorá zásadne ovplyvnila históriu ľudstva – Ježiša z Nazareta. Oslovuje čitateľov svojou jednoduchosťou, zároveň však poskytuje aj hlboký duchovný zážitok.

552 strán, 14 x 20,5 cm, brož.

cena **3,90 €**

Ellen Gould Whiteová

Veľký spor – víťazstvo lásky

Autorka jedinečným spôsobom, vykresľuje posledné dve tisícročia svetových dejín – približuje nám ich najdôležitejšie medzníky i niektoré kľúčové postavy. Otvorene sa stavia k problémom, ktoré trápia našu zem. Končí prorockou víziou, ktorá ponúka nádej na novú existenciu ľudstva bez vojen, konfliktov a utrpenia.

448 strán, 14 x 20,5 cm, brož.

cena **3,90 €**

Ellen Gould Whiteová

Cesta ku Kristovi

Kniha o hľadaní vnútorného pokoja, pocitu istoty a zmyslu života prostredníctvom osobnosti Ježiša Krista. Pôvodná kniha doplnená o inšpirujúce príbehy.

128 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena **1,50 €**

KNIHY NA OSOBNÚ EVANJELIZÁCIU

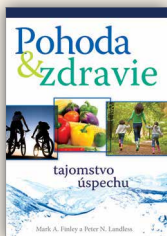

Alf Lohne
Zajtrajšok sa začína už dnes

Kniha sa stala bestsellerom v mnohých krajinách. Autor v nej odpovedá na dôležité životné otázky: Ako môžem byť úspešný? Ako môžem naplno realizovať svoj potenciál v každej oblasti života? Ako môžem nájsť Ježiša Krista a objaviť tak tajomstvo vitality kresťanského života, ktorý vedie do večnosti? Odhaľuje v nej cestu, ktorá vedie k úspechu v práci, manželstve i osobnom živote.

156 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,80 €

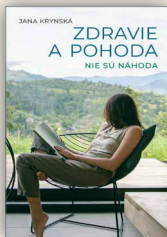

Mark A. Finley & Peter N. Landless
Pohoda a zdravie, tajomstvo úspechu

Kolko by ste boli ochotní zaplatiť za to, aby vám niekto prezradil tajomstvo celoživotného zdravia a pohody? Táto kniha môže zmeniť váš život. Dozviete sa v nej, že správna výživa lieči telo a posilňuje myseľ, prekážky zvyšujú vašu odolnosť a že láska spolu s odpustením dokážu uzdraviť vaše srdce!

136 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena 1,20 €

Jana Krynská
Zdravie a pohoda nie sú náhoda

Zdravie, šťastie a pohoda nie sú dielom náhody alebo genetickej dispozície. Sú založené na vzájomnom pôsobení rôznych faktorov a princípov, pričom väčšinu z nich môžeme aktívne ovplyvňovať. Vyskúšajte si to sami, môžete začať už dnes.

76 strán, 11,5x18,5 cm, brož.

cena 1,70 €

Willy Ramos
Odpustené

Na uliciach Miami bol Willy Ramos známy ako gangster, zlodej a opilec. Niekedy bezdomovec, inokedy samovrah. Vždy bol pripravený biť sa. Po tom piatku sa Willy dostal za mreže. Bol obvinený z vraždy. Dnes mu horí v srdci túžba šíriť posolstvo o Božej láske a odpustení ľuďom, ktorí nemajú ktovieakú nádej.

124 strán, 11,5x18,5 cm, brož.

cena 1,50 €

Morris L. Venden
Zázrak obrátenia

Autor v tejto knihe používa nielen svoje texty, ale i texty ďalších autorov, aby vysvetlil, čo znamená obrátenie a znovuzrodenie do viery.

160 strán, 11,5x18,5 cm, brož.

cena 1,60 €